

A photograph of a pine branch with two pine cones against a light blue sky. The branch is on the left side of the frame, and the pine cones are in focus. The background is a soft, light blue gradient.

ESKO PIIPPO

KULTTUURIN
JA TIETEEN
TEKIJÖITÄ
TUKEMASSA

SUOMEN KULTTUURIRAHASTON
KAINUUN RAHASTON HISTORIAA 1968-2013

ESKO PIIPPO

KULTTUURIN JA TIETEEN
TEKIJÖITÄ TUKE MASSA

SUOMEN KULTTUURIRAHASTON
KAINUUN RAHASTON HISTORIAA 1968-2013

ISBN 978-952-7047-02-6

SISÄLLYS- LUETTELO

Lukijalle	6	» Myönnetyt apurahat, rahamäärä ja apurahojen suuruudet vuosittain	28
POHJOIS-SUOMEN RAHASTON SYNTY 1953-54	8	» Apurahojen jakautuminen	28
» Keskustelu Pohjois-Suomen rahastosta	9	Kainuun rahaston muu toiminta	29
» Pohjois-Suomen Kulttuurirahasto perustetaan	9	» Kalle Määtän rahasto II	29
» Ensimmäinen rahastujuhla Kajaanissa	11	» Hemmi Tikkasen rahasto	29
» Pohjois-Suomen rahasto osaksi Suomen Kulttuurirahastoa	12	» Yrjö Arffmanin rahasto	30
» Maakuntarahastot syntyvät	12	Rahaston hallinto	30
SUOMEN KULTTUURIRAHASTON POHJOIS-SUOMEN RAHASTO 1954-68	14	» Kainuun rahaston ohjesääntö	30
» Kädestä käyttöön	15	» Hoitokunta ja sen toiminta	30
» Ensimmäiset erillisrahastot syntyvät	15	» Hoitokunta ja asiamies	31
» Rahaston jakautuminen	15	RAHASTON TOINEN VUOSIKYMMEN 1979-1988	34
» Kainuu osana Pohjois-Suomen Kulttuurirahastoa	17	Vuosijuhlia ja apurahoja	36
» Aslak Fräntin yhteenveto	18	» Suuntautumista tulevaisuuteen	36
» Tunnustus uranuurtajille	18	» Paikallisuuteen ja kansainvälisyyteen	36
KAINUUN RAHASTON SYNTYVAIHEITA 1969-1978	20	» Saadut lahjoitukset 1979-88:	38
Kainuun rahaston alkuvaiheet	21	» Myönnetyt apurahat, rahamäärä ja apurahojen suuruudet vuosittain	38
» Vuosijuhlia ja apurahoja	22	Kainuun Rahaston muu toiminta	39
» Rahaston vuosipäivä	22	» Kainuun Taide 82 ja 83	39
» Ensimmäinen rahastujuhla	22	» Kulttuuriparlamentti 1983	40
» Huoli lahjoituksista	24	» Yrityksiä rahaston laajentamiseksi	41
» Iki-Kianto 100 vuotta, Kainuun kulttuuritehtävä ja eräitä tukitoimia	25	» Toimintamuotojen monipuolistaminen	42
» Ensimmäinen 10-vuotisjuhla	27	» Iki-Kiannon juhluvuosi	42
» Saadut lahjoitukset 1969-78	27	» Veikko Huovinen -palkinto	42
		» Rahaston 20-vuotisjuhluvuosi	44
		Rahaston hallinto	45
		» Rahaston hoitokunta, puheenjohtajat ja asiamiehet	45

**RAHASTON
KOLMAS VUOSIKYMMEN 1989-1998 46**

Vuosijuhlia ja apurahoja	48
» Virikkeitä ja apuja kulttuuriryöölle – kohti lamakautta	48
» Rahaston juhluvuosi jäi huomioimatta	49
» Saadut lahjoitukset	50
» Myönnettyt apurahat, rahamäärä ja apurahojen suuruudet vuosittain	50

Rahaston muu toiminta	51
» Lahjoitus, jota ei voitu käyttää	51
» Rahaston näkyvyys	51
» Suomen kulttuurirahaston rahastojärjestelmän ja omaisuuden hallinnoinnin muutos	51
» Oulujoki Oy:n rahasto I	52
» Kajaani Oy:n rahasto	51
» Kainuun Valo Oy:n rahasto	52
» Käsityöperinteen tallentamisprojekti	52

Rahaston hallinto	53
» Rahaston hoitokunta ja asiamies	53

**RAHASTON
NELJÄS VUOSIKYMMEN 1999-2008 56**

Vuosijuhlia ja lahjoituksia	58
» Uusi vuosikymmen juhluvuodella	58
» Periferian voima	58
» Rahaston 40-vuotisjuhla	58
» Lahjoitukset, apurahojen hakeminen ja myöntäminen	61

Rahaston muu toiminta	62
» Koululaisprojekti	62
» Kuvataiteen painotus	63
» Kalevala 2000 –seminaari	63

» Kainuun kulttuuriseminaari 2004	64
» Maakunnalliset soittimet	64
» Tiedottamisen tehostaminen	65
» Kansainväliset vaikutteet	65
» Pohjoinen tapaaminen	66
» Maakuntarahastojen neuvottelupäivät Sotkamossa	66
» Kainuun rahaston strategia	67

Rahaston hallinto	68
» Hoitokunta ja asiamiestoiminta	68
» Hoitokunta ja asiamies	68
» Hoitokunnan tutustumis- ja virkistystoimintaa	68
» Hakumenettelyn uudistaminen	69

KAINUUN RAHASTON VIIME VUODET 70

Vuosijuhlia ja apurahoja	72
» Lahjoitusten hiipuminen	73
» Apurahojen haku ja myöntäminen	73

Rahaston muu toiminta	74
» Myrsky–hanke	74
» Kuvataidehanke 2008-	74
» Suomen Kulttuurirahaston Kirjatalokoot	80
» Sinfonietta Lentuan tukeminen	80
» Kainuun kulttuurikytyi –hankkeesta ”Crusellista Nisulaan” omantuotannon hankkeeksi	80
» Painotusta visuaaliseen taiteeseen	81

Rahaston hallinto	82
» Rahaston hoitokunta	82

KATSE ETEENPÄIN 84

RAHASTOTOIMINNAN PERUSRAKENTEET 86

LUKIJALLE

Kainuun Kulttuurirahaston juuret ulottuvat kauden vuosikymmenen taakse. Tyytymättömyys Helsingissä jaettavien apurahojen jakoon ja pohjoisten läänien maaherrojen, läänien ja maakuntaliittojen halu tukea alueensa tieteen ja taiteen tekijöitä synnytti Pohjois-Suomen Kulttuurirahaston. Itsenäisen rahaston ensimmäinen apurahan saaja oli kainuulainen kirjailija Ilmari Kianto. Rahaston kehittymistä hidasti merkittävien mesenaattien ja anteliaiden teollisuusyritysten puuttuminen Pohjois-Suomesta. Pohjois-Suomen Kulttuurirahasto avasi kuitenkin tien maakunnallisten kulttuurirahastojen luomiselle Suomen Kulttuurirahaston yhteyteen.

Viidentoista vuoden yhteinen pohjoissuomalainen rahaston taival johti maakunnallisten etujen turvaamiseksi kolmen erillisen maakuntarahaston syntyyn. Kainuun rahaston elinmahdollisuuksia maakuntarahastojen pienempänä epäiltiin aluksi. Vaativammasta alusta on kuitenkin vuosikymmenien aikana kasvanut rahasto, jolla on merkittävä paikka Suomen Kulttuurirahaston maakuntarahastojen joukossa. Kiitos tästä kuuluu vuosikymmenien aikana rahaston lahjoittajille.

Rahaston tehtävänä on ollut aina syntyperältään kainuulaisten tai kainuulaisten tieteen ja taiteente-

kijöiden tukeminen apurahoin ja tunnustuksin. Samalla rahasto on pyrkinyt vaikuttamaan kainuulaiseen kulttuurielämään. Oikealla hetkellä annettu aineellinen tuki ja henkinen kannustus ovat avanneet monelle lahjakkaalle henkilölle uusia mahdollisuuksia, jotka ovat johtaneet kansainvälisiin, kansallisiin tai maakunnallisiin saavutuksiin. Yksilöiden tukemisen kautta kulttuurin myönteinen vaikutus siirtyy organisaatioihin, tapahtumiin ja vuodesta toiseen toistuviin kulttuuritilaisuuksiin. Näin voidaan olettaa, mutta seurauksien jäljittäminen on usein mahdotonta.

Kainuun rahasto on jakanut 45 vuoden aikana tukea tieteelle ja kulttuurille liki kolme miljoonaa euroa. Noin neljänneksellä tästä rahasta on tuettu tieteitä. Taiteiden puolella voimakkaimmin tukea on saanut musiikki. Sitä seuraavat teatteri- ja lausuntataide, kuvataide ja tanssitaide. Rahaston alkuvuosina suhteellisesti paremmin tuettu kirjallisuus on jäänyt jo jälkeen valokuva-, video- ja elokuvataiteen sekä pelien apurahoista.

Kainuun Kulttuurirahaston historiikin tarkoitus on ytimekkäästi kuvata Kainuun rahaston vuosikymmenien toimintaa. Historiikki on kirjoitettu vuosikymmenien jaksoissa. Kunkin jakson alussa on yleispiirteitä Kainuun kulttuurielämän kehitykses-

tä. Apurahojen lisäksi Kainuun Kulttuurirahasto on vuosikymmenien aikana rikastanut ja monipuolistanut kainuulaista kulttuurielämää monilla muillakin tavoin omalla toiminnallaan.

Lausun parhaat kiitokset Kainuun rahastolle saamastani tehtävästä.

Esko Piippo

POHJOIS-SUOMEN
RAHASTON SYNTY

Keskustelu Pohjois-Suomen rahastosta

Sodan jälkeen virisi Pohjois-Suomessa muun yhteiskunnallisen toimeliaisuuden rinnalla myös kulttuuriset harrastukset. Arkisen työn ohella näyteltiin, harrastettiin musiikkia, maalattiin ja kirjoitettiin. Koululaitos ja erilaiset yhdistykset antoivat tiloja ja loivat yhteisöllisyyttä, mistä virisi elinvoimaista kulttuuritoimintaa. Lehdistö tarjosi myös keskustelufoorumien uusien aloitteiden tuomiseksi esiin. Jo vuonna 1945 aloitti Oulussa aikakauslehti Kaltio, joka oli perustettu ”Nuoren Pohjolan kulttuurikuvastimeksi”, keskustelun kulttuurirahaston tarpeesta. Juuri Kaltion toimitukselle aiemmin osoitettu kirjailija Ilmari Kianon kirje oli Lapin Kansan päätoimittajan Reino Rinteen (nimimerkki Olavi Kitkalainen) inspiraation lähteenä, kun hän kirjoitti Kaltiossa (3/1948) nimimerkillään aiheesta ”Oma kulttuurirahasto Pohjois-Suomea varten”. Kirjoituksen yhtenä pontimena oli Suomen Kulttuurirahaston harvoin pohjoissuomalaisille osuvat apurahat. Jo ennen tätä kirjoitusta Reino Rinne oli puhunut rahaston tarpeellisuudesta vuonna 1947 toimintansa aloittaneen Lapin Taideseura Seitapiirin kokouksessa. Seitapiiristä tuli tämän jälkeen kulttuurirahastoidean ajatushautomo. Keskustelua käytiin toimialueen laajuudesta: Lapin Kulttuurirahas-

to vai Pohjois-Suomen Kulttuurirahasto? Kaltiossa (6/1951) päätoimittaja Atte Kalajoki (Petteri Peräpohjalainen) halusi rahastosta molempien pohjoisten läänien yhteisen hankkeen. Tätä näkemystään hän markkinoi Kaltiossa myös seuraavana vuonna. Pohjois-Suomen yhteisestä ja erillisestä läänikohtaisesta rahastosta keskusteltiin eri tahoilla, kuten oululaisessa Merikoskikerhossa, ja monissa julkaisuissa vuosina 1951-1952. Reino Rinne (Korpikaltio) oli Kaltiossa (7/1951) julkaisussa kirjoituksessaan taipumassa yhteiseen rahastoon edellyttäen, ettei Lappia syrjitä. Hän kaipasi jo myös tekoja.

Helmikuun 10. päivänä 1952 kokoontuivat Kemissä Merikoskikerhon ja Seitapiirin edustajat yhteiseen neuvottelukokoukseen. Huolta kannettiin pohjoissuomalaisien nuorten taiteilijoiden apurahoista, joita alueelle ei saatu. Tapaamisessa keskusteltiin rahaston alueellisesta laajuudesta ja sen pohjalta hyväksyttiin koko Pohjois-Suomen yhteisrahastoajatus. Tapaamisessa nimitettiin yhteinen toimikunta, jota johti Seitapiirin puheenjohtaja, metsänhoitaja-kirjailija A. E. Järvinen. Muiksi jäseniksi nimitettiin hammaslääkäri Lauri Siikala ja päätoimittaja Atte Kalajoki. Toimikunnan tehtävänä oli viedä rahastoajatusta eteenpäin vaikutusvaltaisten ihmisten ja yhteisöjen avulla.

Pohjois-Suomen Kulttuurirahasto perustetaan

Pian tämän jälkeen A. E. Järviselle avautui mahdollisuus kertoa rahastoajatuksesta Lapin läänin Maakuntaliiton puheenjohtajalle, maaherra Uuno Hannulalle. Rahastohanke innoitti Uuno Hannulaa. Hannula otti yhteyttä Oulun läänin maaherraan Kalle Määttäen, joka toimi myös Pohjois-Pohjanmaan maakuntaliiton puheenjohtajana. Hannulan ansiosta rahastohankkeesta tuli maakuntaliittojen yhteinen hanke. Rahastoidea oli edennyt suotuisasti.

Maaherra Hannulan pyynnöstä A. E. Järvinen, joka oli taideseurojen toimikunnan puheenjohtaja, alusti Lapin Maakuntapäivillä 1.4.1952 aiheesta ”Pohjois-Suomen Kulttuurirahasto”. Hän palautti kuulijoiden mieleen aiemmin käydyt keskustelut ja toi voi keskustelujen laajenevan. Vilkkaan keskustelun evästäjänä rahastohankkeen edistäminen jätettiin Lapin Maakuntaliiton hallitukselle. Maakuntapäivien rahastokeskustelu näkyi sanomalehdissä, mutta ei synnyttänyt yleistä keskustelua. Atte Kalajoki piti rahastoliekkiä yllä kesällä 1952 Kaltion (4/52) pääkirjoituksessa ja kirjoittamalla artikkelin rahastohankkeen vaiheista Pohjois-Pohjalaisen Osakunnan albumiin Jouko V. Rahaston perustaminen nytkähti eteenpäin, kun Lapin maakuntaliiton hal-

POHJOIS-SUOMEN RAHASTON SYNTY

litus (2.9.1952) nimesi väliaikaisen kolmimiehenisen toimikunnan, johon kuului maaherra Hannulan lisäksi kauppaneuvos Helmer Husa ja hammaslääkäri Lauri Siikala, joka edusti Kemin Taideyhdistystä. Pohjois-Pohjanmaalla maaherra Määttä kutsui toimikuntaan itsensä lisäksi kauppaneuvos Valde Hyryn ja kapellimestari Urpo Pesosen, joka oli myös Merikoskikerhon puheenjohtaja. Maakuntaliittojen toimikunnat kokoontuivat 30.1.1953 Kemissä. Kokouksen osallistujia oli täydennetty asiantuntijoilla, joita paikalla oli Seitapiirin puheenjohtaja Järvinen ja Pohjois-Pohjanmaan maakuntaliiton sihteeri Aslak Outakoski ja liiton ensimmäinen toiminnanjohtaja Reino Jakkula. Kokousta oli valmisteltu siten, että ennalta laaditussa muistiossa oli rahastohankkeen aikaisemmat vaiheet sekä oleellinen tieto sääntöehdotuksen laatimista varten sekä ehdotus varojen hankkimiseksi. Kaavailussa oli, että Lapin Maakuntaliitto sijoittaisi 100 000 mk, Pohjois-Pohjanmaan Maakuntaliitto 200 000 mk. Kainuun otettiin huomioon, sillä Kainuun Maakuntaliitto oli perustettu edellisenä talvena, mutta sillä ei katsottu olevan edellytyksiä osallistua rahoitukseen. Ajatuksena oli, että rahaston tulisi toimia aluksi maakuntaliittojen alaisena, kunnes se itsenäistyisi esimerkiksi säätiöksi. Toimikuntien kokous hyväksyi rahaston nimeksi ”Pohjois-Suomen Kulttuurirahasto”. Se kirjasi pöytäkirjaan, että sen

keskeinen tarkoitus oli ”Pohjois-Suomessa tapahtuvan tieteellisen ja taiteellisen työn tukeminen”. Sääntöehdotuksen tekeminen jätettiin Lapin maakuntaliitolle, joka saikin sen valmiiksi huhtikuuhun mennessä. Niinpä Lapissa asia eteni päätökseen asti kevään kuluessa Lapin maakuntapäiville (29.4.) Rovaniemelle. Pohjois-Pohjanmaan maakuntaliiton hallitus (12.4.) asettui kannattamaan sääntöehdotusta ja Kemin kokouksen ehdotusta. Lopullinen päätös sinetöitiin Maakuntaliiton edustajien kokouksessa Oulussa 23.9.1953: ”Hallituksen esityksestä hyväksyttiin perustettavaksi yhdessä Lapin ja Kainuun maakuntaliittojen yhteinen erillinen rahasto, jonka nimi sääntöjen mukaan on Pohjois-Suomen Kulttuurirahasto, kotipaikka Oulu, ja tarkoituksena tukea ja edistää Pohjois-Suomessa tapahtuvaa tieteellistä ja taiteellista työtä. Samalla hyväksyttiin Kulttuurirahaston säännöt, jotka olivat tämän pöytäkirjan liitteenä.” Rahasto jakautui kantarahastoon ja käyttörahastoon. Kantarahastoon sijoitettiin kaikki lahjoitetut varat. Kantarahaston korot liitettiin vuosittain pääomaan, kunnes rahasto kasvaa viiden miljoonan markan suuruiseksi. Sen jälkeen koroista voitiin puolet liittää käyttörahastoon. Maakuntaliittojen kesken oli sovittu, että ne myöntävät varoja rahastoon väkiluvun mukaisessa suhteessa vuosittain kuitenkin vähintään 300 000 markkaa.

Kainuun Maakuntaliitto oli tullut mukaan rahaston perustamishankkeeseen. Kainuun Maakuntaliiton edustajaksi valittiin Aslak Fränti. Maakuntaliittojen päätöksellä oli syntynyt Pohjois-Suomen Kulttuurirahasto, joka perustettiin itsenäiseksi rahastoksi, ja oli Suomen ensimmäinen maakuntarahasto. Rahaston ensimmäiseksi puheenjohtajaksi valittiin maaherra U. Hannula ja rahaston hoitokuntaan rehtori Toivo Kittelä, maaherra Kalle Määttä, toimitusjohtaja Tauno Kokko ja Aslak Fränti. Sihteerinä toimi Reino Jakkula. Hallituksen ensimmäinen kokous pidettiin Kemissä 5.1.1954. Kokouksessa, jossa Kainuun edustaja Aslak Fränti ei ollut paikalla, päätettiin rahaston alkupääomana kertyneet varat hakemuksetta luovuttaa Ilmari Kiannelle, ”Korpi-Kainuun klassiselle kuvaajalle”. Tieto apurahasta julkistettiin heti, minkä vuoksi Ilmari Kianto kiitoskirjeessään 8.1.1954 rahaston sihteerille kommentoi: ”Kiitän virallisesti apurahailmoituksesta, josta sanomalehdet ja radio ovat liiaksikin puhuneet aivan kuin asia olisi hyvinkin mullistavaa laatua.” Apuraha oli myönnetty kirjailijan ansioista, ei sen vuoksi, että Kianto vuosia sitten olisi iskenyt ensimmäisen kipinän rahastohankkeelle.

Ensimmäinen vuosijuhla Kajaanissa

Pohjois-Suomen ensimmäinen apurahan luovutus-tilaisuus pidettiin Kajaanin seminaarin juhlasalissa Kalevalan päivänä 28.2.1954. Juhla sattui keskelle kiivaina käytyjä eduskuntavaaleja, joissa kansanedustajaehdokas Kekkonenkin oli Kainuussa puhujakerroksella. Kainuun Sanomat toi esille vuosijuhlaa etusivullaan: ”Arvokas kulttuurijuhla Kajaanissa”. Seminaarin sali täyttyi yleisöstä, jossa olivat mukana myös Lapin ja Oulun läänin maaherrat. Ilmari Kiannelle oli saliin varattu kunniatuoli. Juhlan esittävästä ohjelmasta huolehtivat seminaarin Toverikunta ja seminaarilaiset. Juhlan tervehdyspuheessa Kainuun Maakuntaliiton puheenjohtaja ja rahaston jäsen, agronomi Aslak Fränti muistutti Kainuun 400-vuotisesta historiasta ja osoitti kunnioituksen sanat Ilmari Kiannelle. Juhlaesitelmässään lehtori Lauri Lounela valotti Ilmari Kiannon elämänvaiheita, kirjailijan tuotantoa ja tuotannon yhteyksiä kotiseutuun ja kulttuuriympäristöön. Apurahan luovutuspuheessaan Pohjois-Suomen Kulttuurirahaston puheenjohtaja maaherra Uno Hannula kertoi rahaston synnystä ja tarkoituksesta sekä asetti kysymyksen: ”Tarvitaanko sitten tällaista rahastoa?” Perusteluksi hän toi esille, ettei koptipaikkaansa Etelä-Suomessa sijaitsevien rahastojen huomio ulottunut Pohjois-Suomessa asuvien

taiteen ja tieteen tekijöihin, vaikka pohjoisilla alueilla kulttuuriharrastus oli vahvaa. Konkreettisena esimerkkinä hän toi esille Kalervo Kallion tien kuvanveistäjäksi. Eri elämänpiireistä nousevat lahjakkuudet tarvitsivat rahaston tukea, jotta voivat kouluttautua ja menestyä luovalla alallaan. Ensimmäisessä vuosijuhlissa rahasto jakoi kassansa tyhjäksi, mutta Hannulan mukaan se odotti miljoonalahjoituksia. Apurahan luovuttamisen jälkeen Ilmari Kianto esitti liikuttuneena kiitospuheessaan mm.: ”On aatteellisen aamuruskon punerrusta siinä, että Pohjois-Suomeen on perustettu kulttuurirahasto, sillä avustukset voivat aiheuttaa ihmeitä. Rahaston varojen soisi kasvavan runsaiksi.” Leikkisästi hän esitti toivomuksen, että kahdenkymmenen vuoden kuluttua Kulttuurirahaston apuraha annetaan sille, joka kirjoittaa jatkon Ryysyrannan Jooseppiin. Vuosijuhla päättyi Seurahuoneella kutsuvieraille Kajaanin kaupungin tarjoamaan päivälliseen.

Tarina kertoo, että Kajaanin kaupungin tarjoamilla päivällisillä ei tarjottu alkoholia. Se seikka närkästytti tavattomasti illan kunniavierasta, kirjailija Ilmari Kianto. Illallisilla hän oli tavattoman ärsyyntynyt. Kun Aslak Fränti sattui seuraavana päivänä tulemaan Seurahuoneelle, hän huomasi Kiannon istuvan ravintolapöydässä, jossa hän naposteli lasistaan viiniä. Kianto kutsui Fräntin käymään pöydäs-

sään sanoakseen jotakin. ”Minä olen antanut anteeksi sen eilisiltaisen”, hän totesi.

Kirjailija Ilmari Kianto sai ensimmäisen Pohjois-Suomen rahaston apurahan. Kiannon syntymäpäivä valittiin Kainuun rahaston vuosijuhlapäiväksi.

Pohjois-Suomen rahasto osaksi Suomen Kulttuurirahastoa

Suomen Kulttuurirahaston Kannatusyhdistys perustettiin vuonna 1937 ja sen primus motor ja yliasiamies oli professori L. A. Puntila. Maaherra Hannula ja L.A. Puntila tapasivat tasavallan presidentin itsenäisyyspäivän vastaanotolla 6.12.1953. Puntila kuuli tapaamisessa uudesta Pohjois-Suomen rahastosta, joka oli syntynyt ilman Suomen kulttuurirahaston myötävaikutusta. Maakuntarahastoja Suomen Kulttuurirahastolla ei vielä tuolloin ollut. Pohjois-Suomen rahaston itsenäinen asema oli rahaston puuhämiehille merkittävä arvo, koska pelättiin Kulttuurirahaston yhteyden kaventavan sitä. Suomen Kulttuurirahasto katsoi tuossa vaiheessa karsaasti pienten maakuntarahastojen syntyä. Puntilan ja Hentilän tapaamisesta alkoi kuitenkin neuvotteluyhteys, joka johti vuoden 1954 aikana Suomen Kulttuurirahaston ja Pohjois-Suomen Kulttuurirahaston yhdistymiseen. Neuvottelussa piti olla houkuttimia. Puntila ehdotti Hannulalle, että Pohjois-Suomen Kulttuurirahasto liittyisi Suomen Kulttuurirahastoon, mutta samalla Suomen Kulttuurirahasto sitoutuisi vuosittain kartuttamaan maakuntarahaston lahjavaroin koostamaa jaettavaa summaa samalla summalla, kuitenkin enintään 500 000 markalla. Suomen Kult-

tuurirahastolla täytyisi olla edustajansa rahaston hoitokunnassa. Ylärajan määrittämisellä Puntila ennakoi muidenkin maakuntarahastojen syntymistä. Kun keväällä 1954 Pohjois-Suomen Kulttuurirahasto hallitus otti kantaa Suomen Kulttuurirahaston tarjoamaan ehdotukseen, olivat sen jäsenet erimielisiä. Epäilyksiä päärahaston halusta ottaa huomioon syrjäisten maakuntien hakijoita esitettiin ja pelättiin päärahaston liian suurta vaikutusvaltaa. Sääntöehdotusta korjattiin ja tarjous lähetettiin maakuntien liitoille. Syyskuun 27. päivänä pidettiin pohjoisten maakuntaliittojen ja Suomen Kulttuurirahaston edustajien neuvottelu Kemissä. Paikalla oli SKR:n edustajina hallituksen puheenjohtaja Puntila ja toiminnanjohtaja Martti Pekkonen. Maakuntien liittoja ja rahastoa edustivat Hannula, Kittelä, Husa, Määttä, Kokko ja Fränti. Lapin Maakuntaliiton hallitus oli jo hyväksynyt muutetut säännöt ja ne olivat tulossa hyväksyttäväksi Lapin ylimääräisille maakuntapäiville 30.9. Neuvottelussa SKR:n edustajat joutuivat vakuuttamaan yhteistyöhalukkuuttaan ja sääntöihin tehtiin vielä pieniä tarkennuksia, joiden perusteella SKR:n tuli nimetä rahaston hallitukseen yksi jäsen kummankin läänin alueelta. Neuvottelussa Fränti ja Määttä saattoivat ilmoittaa, että Kainuun Maakuntaliitto ja Pohjois-Pohjanmaan Maakuntaliitto voivat hyväksyä rahaston säännöt. Atte Kalajoen mukaan yhteis-

ymmärrykseen pääsemiseen vaikutti suuresti halu varmistaa verovähennysoikeuden saaminen, koska SKR:n yhteydessä se ratkeaisi itsestään. Näin syntyi Suomen Kulttuurirahaston Pohjois-Suomen Rahasto, kun kukin maakuntaliitto hyväksyi vuorollaan rahaston säännöt. Rahaston väliaikainen hoitokunta julisti haettavaksi v. 1954 apurahat, joita oli 1 100 000 markkaa, sillä vanha hoitokunta oli anonut opetusministeriöltä veikkausvoittoroista 300 000 markkaa. Yritysten ja liikelaitosten lahjoitusvaroja ei vielä ollut.

Maakuntarahastot syntyvät

Suomen Kulttuurirahaston Pohjois-Suomen rahaston syntymisen jälkeen maakuntarahastojen luominen sai vauhtia. Keski-Suomen rahasto syntyi 1958, Etelä-Pohjanmaa ja Satakunta 1959, seuraavana vuonna Häme ja Kymenlaakso, vuonna 1961 Pohjois-Karjala ja Pirkanmaa, vuonna 1962 Mikkelin lääni ja Etelä-Karjala, seuraavana vuonna Pohjois-Savo, Keski-Pohjanmaa ja Uusimaa ja vuonna 1964 Varsinais-Suomi.

SUOMEN KULTTUURIRAHASTON
POHJOIS-SUOMEN RAHASTO 1954-68

Kädestä käyttöön

Kuten Pohjois-Suomen Kulttuurirahaston ensimmäisen apurahan jakotilaisuus osoitti, rahasto toteutti aluksi maaherra Uuno Hannulan ensimmäisessä jakojuhlissa toteuttamaa periaatetta: ”Voidaan kysyä, mitä merkitystä tällaisella kulttuurirahastolla on ja paljonko sillä on rahaa. Viimeksi mainittuun on erinomaisen helppo vastata. Tällä hetkellä kolmesataatuhatta, hetken kuluttua ei ole – penniäkään.” Näin toimittiin ensimmäiset vuodet. Vasta vuoden 1960 jakokokouksen pöytäkirjaan kirjattiin ensimmäisen kerran enemmän saaduksi kuin mitä päätettiin jakaa.

Ensimmäiset erillisrahastot syntyvät

Kun maaherra Kalle Määttä täytti 60 vuotta vuonna 1960, Oulun läänin kunnat ja yritykset lahjoittivat hänelle yli 3,5 miljoonaa markkaa esittäen onnittelujen yhteydessä toivomuksen, että lahjoitusten turvin perustettaisiin Pohjois-Suomen kulttuurirahaston yhteyteen maaherra Kalle Määttän nimikkorahasto. Vuosijuhlissa 28.1.1961 maaherra Kalle Määttä lahjoitti rahastolle 3 587 795 markkaa. Samassa vuosijuhlissa tehtiin toinenkin lahjoitus: raatimies Yrjö Similä Helsingistä lahjoitti

vaimonsa kanssa rahastolle miljoona markkaa Yrjö Similän rahaston peruspääomaksi Pohjois-Suomen taloudellisen kulttuurin edistämiseksi. Kolmas nimikkorahasto, Lapin tutkimusrahasto voitiin luoda keväällä 1961 Elli ja Uuno Hannulan maatilalahjoitusten turvin. Rahaston tehtävä kohdistui Lapin taloudellisen tutkimustyön edistämiseen. Talouselämältä alkoi vähitellen kertyä lahjoituksia ja ensimmäinen merkittävä testamentti, siihenastinen suurin lahjoitus, iiläisen maanviljelijä-kalastaja Karl Ivar Rinteen (ent. Krogerus) testamentti merkittiin vuonna 1963 kirjanpitoon. Vuonna 1966 syntyi kaksi erillisrahastoa. Pohjois-Lapin Sivistysrahasto perustettiin tulemaan Utsjoen, Inarin ja Enontekiön sivistystyötä rouva Irja Pekkanen ja dipl. ins. Väinö Pekkanen yhdessä Rakennustuote Oy:n kanssa tekemän lahjoituksen turvin. Toinen nimikkorahasto syntyi Eila ja Veli Aineen lahjoituksesta.

Toukokuun lopussa 1965 Pohjois-Suomen Kulttuurirahaston arvo oli 238 418 markkaa. Kymmenessä vuodessa Atte Kalajoen mukaan se oli kasvanut 28-kertaiseksi vuonna 1955 jaettuun apurahasummaan verrattuna, koska sinä vuonnahan rahastoon ei vielä jäänyt jaon jälkeen pääomaa. Vuoden 1967 vuosijuhlissa Rovaniemellä jaettiin apurahoina kymmenen kertaa enemmän kuin ensimmäisessä vuosijuhlissa Kajaanissa.

Rahaston jakautuminen

Kun maakuntarahastot syntyivät, Suomen Kulttuurirahasto ryhtyi jakamaan maakuntarahastoille vuosittaista tukiosaa, joka oli 5 000 markkaa. Kahden läänin alueelle ulottuva Pohjois-Suomen Kulttuurirahasto, jonka toimialue oli lähes puolet Suomen pinta-alasta, piti tätä tasajakoa epäoikeudenmukaisena, kun otettiin vielä huomioon se, että eteläisillä alueilla taloudelliset mahdollisuudet lahjoituksiin olivat paremmat. Tähän seikkaan rahaston hoitokunta kiinnitti useana vuonna päärahaston huomiota. Päärahasto piti sääntöihin vedoten kiinni tukirahaosuudesta. Koska Pohjois-Suomen Kulttuurirahaston jälkeen syntyneet rahastot olivat syntyneet maakuntapohjaisiksi, tuli harkittavaksi pohjoisen rahaston jakautuminen myös maakunnittain. Näin nähtiin päästävän myös keskusrahaston tukiosuuden nostamiseen. Kun keskusrahasto ilmoitti 14.3.1967 Rovaniemellä kevättalvella 1967 käydyn neuvottelun jälkeen, ettei tukiosuutta voitu nostaa, oli edessä hoitokunnan jäsenillä ja maakuntien liitoilla harkinnan paikka.

SUOMEN KULTTUURIRAHASTON POHJOIS-SUOMEN RAHASTO 1954 - 68

Oulussa syyskuun 20. päivänä pidetyssä neuvottelussa Lapin edustat maaherra Martti Miettunen ja toiminnanjohtaja Timonen ilmoittivat lappilaisten perustavan oman maakuntarahaston. Myös kainuulaisten edustajana ollut agronomi Fränti toi esille kainuulaisten halukkuuden omaan rahastoon, jotta keskusrahaston osuus saataisiin maakuntaan. Pohjoispohjalaiset edustajat joutuivat tämän jälkeen toteamaan tarvitsevasa oman rahaston, vaikka pitivätkin tärkeänä, että koko Pohjois-Suomen alueen yhteisten intressien vuoksi olisi maakuntarahastoista huolimatta tarkoituksenmukaista säilyttää Pohjois-Suomen Kulttuurirahasto yhtenäisenä. Näin ei kuitenkaan käynyt, sillä esimerkiksi Lapissa oli jo valmistauduttu omaan rahastoon Rovaniemen, Kemin, Tornion kaupunkien ja Kemijärven kauppalan periaatteellisin tukipäätöksin. Atte Kalajoen mukaan sen sijaan Kainuun rahaston synty saattoi olla monille yllätys. Oulussa pidetyssä neuvottelussa sovittiin, että rahasto jaetaan 28.1.1968 pidettävän rahaston vuosijuhlan jälkeen. Suomen Kulttuurirahaston tuli tehdä jakoesitys omaisuudesta ja maakuntarahastojen säännöt päätettiin laatia yhteistyössä keskusrahaston kanssa.

Tammikuussa pidetyssä Pohjois-Suomen Kulttuurirahaston vuosijuhlassa jaettiin apurahoja 22 000 mk. Maaherra Miettunen totesi rahaston jakaneen viidentoista vuoden aikana apurahoja 222 000 markkaa.

Pohjois-Suomen Kulttuurirahastolle oli kertynyt yhteistä omaisuutta ja varoja yhteensä n. 500 000 markkaa. Rahaston jako vahvistettiin hoitokunnan viimeisessä kokouksessa 9.4.1968 Oulussa. Rahaston jakoa luonnollisesti sääteli erillisrahastojen säännöt, joihin oli kirjattu lahjoittajien tahto. Rahasto jakautui seuraavasti:

	Lappi	Pohjois-Pohjanmaa	Kainuu
Yleisrahasto	35 000 mk	52 500 mk	17 500 mk
Lapin tutkimusrahasto	Kokonaan Lapille		
Pohjois-Suomen Sivistysrahasto	Kokonaan Lapille		
Eila ja Veli Aineen rahasto	I rahasto Lapille	II rahasto P-Pohjanmaalle	
Fanny ja Yrjö Similän rahasto		Kokonaan P-Pohjanmaalle	
Karl Ivar Rinteen rahasto		Kokonaan P-Pohjanmaalle	500 KOP:n osaketta, joista syntyi Kalle Määtän II rahasto
Muut varat		Liitettiin P-Pohjanmaalle	

Kainuu osana Pohjois-Suomen Kulttuurirahastoa

Kainuu toimi viidentoista vuoden ajan Pohjois-Suomen Kulttuurirahaston osana.

Kainuun edustuksen hoitokunnassa hoiti agronomi Aslak Fränti. Hän oli hoitokunnan jäsen 1953-68, puheenjohtaja 1957, 1960, 1963 ja 1966. Sääntöjen mukaan hoitokuntaan kuului kolmen maakuntaliiton hallituksen puheenjohtajat. Hoitokuntaan kuului Lapin ja Pohjois-Pohjanmaan Maakuntaliiton kumpaisenkin kolmeksi vuodeksi kerrallaan valitsema jäsen.

Vuosijuhlat Kainuussa:

Neljännet vuosijuhlat 1957 Kajaanissa | Neljännet Pohjois-Suomen Kulttuurirahaston juhlat pidettiin 27.1.1957 Kajaanin seminaarin juhlasalissa. Saman päivän Kainuun Sanomissa kirjoitettiin: ”Arvokkaan kulttuuritilaisuuden ohjelma on myös arvokas.” Tilaisuudessa oli läsnä molempien pohjoisten läänien maaherrat ja keskusrahaston puolesta L. A. Puntila. Kaupungin tervehdyksen esitti valtuuston puheenjohtaja, kansanedustaja Eetu Karjalainen. Rahastojuhlissa esitelmöi lehtori Lauri Lounela aiheesta ”Kainuu ja sen ympäristön murresuhteet”. Seminaarilaiset esittivät ohjelmaa. Apura-

hojen jaon suoritti rahaston puheenjohtaja Aslak Fränti. Jaettavana oli 800 000 markkaa, johon oli saatu kokoon 300 000 mk maakuntaliitoilta, 400 000 mk Suomen Kulttuurirahastolta ja 100 000 markkaa Kajaani Oy:ltä. Apurahahakemuksia oli kaikkiaan 26. Apurahat myönnettiin kolmelle: rovasti Tuomo Itkoselle, filosofian kandidaatti Eino Rousille ja taidemaalari Pentti Koivistolle. Ilman hakemusta apuraha luovutettiin myös lehtori Lauri Lounelalle tunnustuksena Kainuun kansa- ja kieli-tieteellisen aineiston keräämisestä ja sen järjestä-mistä varten.

Seitsemännet vuosijuhlat 1960 Kajaanissa | Kolmas kainuulainen kulttuurirahastojuhla pidettiin 28.1.1960 Kajaanissa. Lapin läänin maaherraksi oli vaihtunut Martti Miettunen, joka oli Oulun läänin maaherran ohella läsnä rahastojuhlissa. Suomen Kulttuurirahaston edustajana oli läsnä Erkki Salonen. Rahastojuhlan esitelmän piti maa- ja metsätalouden professori Leo Heikurainen, jonka esitelmän aiheena oli soiden hyväksikäyttö. Rahaston puolesta puheenjohtaja Aslak Fränti puhui rahaston toiminnasta ja jakoi apurahat. Apurajojen saajina olivat Lauri Heikkinen, Maila Haataja, Eeli Aalto, Reino Matias Jaukkuri ja Reidar Särestöniemi. Apurahoja jaettiin miljoona markkaa tasajakona kaikkien viiden kesken. Apurahojen hakijoita oli 25 henkeä.

Kymmenennet vuosijuhlat 1963 Kajaanissa | Pohjois-Suomen Kulttuurirahaston juhlassa oli arvovieraana presidentti, Suomen Kulttuurirahaston kunniaesimies Urho Kekkonen, joka samoihin aikoihin oli hiihtelemässä Vuolijoella. Juhla pidettiin Kajaanin kaupungintalossa. Juhlaesitelmässään professori Martti Haavio käsitteli aihetta ”Calava ja Kalevala –Johannes Messeniuksen kysymys Suomen kuninkaista”. Esitelmä oli mielenkiintoinen ja se julkaistiin seuraavan päivän Kainuun Sanomissa. Rahaston puheenjohtajan Aslak Fräntin kädestä jaettiin 1,8 milj. Apurahoja saivat Allan Vehaskari, Erkki Hyytinen, Salme Kapanen-Sol, Olavi Marttiini, Olavi Korolainen, Olavi Pajunen, Reino Tavassalo. Kirjailija A. E. Järvinen sai tunnustuspalkinnon huomattavasta kirjallisesta elämäntyöstä. Tunnustuspalkinto oli varmaankin ansaittu, sillä myöhemmin A. E. Järvisen kirjat ovat antikvari-aattiarvoltaan nousseet arvoon arvaamattomaan. Yksittäisistä kappaleista maksetaan satoja euroja.

13. vuosijuhlat 1966 Kajaanissa | Vuonna 1966 vuosijuhlissa ennakoitiin jo Pohjois-Suomen rahaston jakautumista. Puheenjohtaja Aslak Fränti otti juhlapuheessaan kantaa oman Kainuun rahaston perustamiseen. Hän pelkäsi perinteisen Pohjois-Suomen yhteyden rikkoutuvan. Hänen mielestään oman rahaston puuhaaminen Kainuun Sanomien mukaan

SUOMEN KULTTUURIRAHASTON POHJOIS-SUOMEN RAHASTO 1954 - 68

oli hurmahenkisyyttä. Apurahoja jaettiin 28 000 mk. Apurahoja saivat Tuomo Itkonen, Arvo Naukkarinen, Jorma Ahvenainen, Yrjö Rönkkö, Aku-Kimmo Ripatti. Juhlan esitelmässä professori Paavo Koli käsitteli aihetta ”Sivistysvaltio ja henkiset voimavarat”.

Aslak Fräntin yhteenveto

Kainuun rahaston vuosijuhlassa Aslak Fränti teki puheessaan yhteenvedon Pohjois-Suomen Kulttuurirahastosta: ”20 vuotta sitten perustettiin Pohjois-Suomen Kulttuurirahasto tai oikeammin sen perustivat silloiset maaherrat Hannula ja Määttä. Pohjois-Pohjanmaan ja Lapin Maakuntaliitot olivat hankkeessa, johon kohta yhtyi Kainuun Maakuntaliitto. Tavallaan me saimme tulla valmiiseen, ottamaan sitä mitä sieltä voitiin saada ja antamaan sitä, mitä pystyttiin hankkimaan. Toistakymmentä vuotta kestäneen yhdessäolon aikana lienemme sieltä saaneet enemmän kuin mitä sinne saimme annetuksi. Tämä tarkoittaa rahassa ilmaistuna antia ja panosta. Pohjois-Suomen rahaston merkitys oli suurempi taiteelle kuin tieteelle, jos sitä arvostelee apurahoja saaneiden henkilöiden nykyisillä saavutuksilla ja sijoittumisilla kulttuurin kentässä.”

Tunnustus uranuurtajille

Maakuntarahastojen neuvottelukokouksessa 14.5.1976 yliasiamies Erkki Salonen antoi tunnustuksen pohjoissuomalaiselle aloitteellisuudelle rahastotoiminnassa: ”Tällä kohden on nöyrästi tunnustettava, että kenties parhaan tähänastisen kulttuuripoliittisen oivalluksemme me saimme niiltä kahdelta maakuntaliitolta, Lapin ja Pohjois-Pohjanmaan maakuntaliitolta, jotka omatoimisesti aloittivat maakuntarahastotoiminnan. Siitä tuli suomenkielisten maakuntaliitosten ja meidän rahastomme keskeinen yhteistyömuoto. Ilman tätä onnekasta

sattumaa me taas emme olisi osanneet tarjota Valtion taidekomitealle ajatusta läänien taidetoimikuntajärjestelmästä, jollaista ei ole muissa pohjoismaissa ja josta on tullut kenties ratkaiseva väline maakuntien taide-elämän kehityksessä.”

Maanviljelysneuvos Aslak Fränti oli Kainuun edustaja Pohjois-Suomen rahastossa ja myös keskeinen puuhamies Kainuun rahaston synnyssä. Hän toimi Kainuun Maakuntaliiton puheenjohtajana vuosina 1952-1970.

KAINUUN RAHASTON
SYNTYVAIHEITA 1969-1978

Vuosi sen jälkeen, kun Kajaanin kaupungissa oli purettu Elias Lönnrotin rakennuttama kotitalo Kajaanin keskustassa, perustettiin Pohjois-Suomen rahaston perilliseksi Kainuuseen Kainuun Kulttuuri-rahasto. Rahasto sai mukaansa pienen pesämunan, mutta toiminnan takaamiseksi löydettiin maakunnasta peruslahjoittajat. Rahaston perustamisaikoihin oltiin kääntymässä voimakkaasti politisoituvalla 1970-luvulle, joten rahaston hoitokunta oli koottava taiten, jotta voitiin taata eri poliittisten suuntien ja maakunnan alueiden edustus. Tietoisuus maakunnan kulttuurisista voimavaroista oli heräämässä. Maakuntarahasto koettiin maakunnan itsehallinnolliseksi välineeksi, jonka tehtävä oli koota vähitellen lahjoituspääomaa ja jakaa tukea nuorille tieteen ja kulttuurin tulevaisuuden toivoille. Ensimmäiset erillisrahastot vahvistivat tulevaisuuden uskoa. Tietoisuus kainuulaisesta kulttuuriperinnöstä, musiikin, kuvataiteen ja kirjoittamisen lahjakkuudet, nouseva tanssitaide sekä tieteen lahjakkuudet olivat ensimmäisellä vuosikymmenellä tuen kohteena. Korkeakoulutuksen vähäisyys heijastui tieteen apurahojen hakemiseen; tieteen puolelle myönnettiin pari apurahaa vuosittain. Kainuun maakuntaliiton yhteydessä toimi kulttuuripoliittinen toimikunta ja maakuntaliitto toteutti elokuvaneuvontakokeilua vuodesta 1973. Kainuuseen perustettiin ensimmäiset laajan yleisön vuosittaiset kulttuuritapahtumat,

joilla oli jatkumo tulevaisuuteen. Näitä olivat Kuhmon kamarimusiikki ja Sana ja sävel Kalevalaisessa Kajaanissa. Kulttuurisia kehittämistoimia sidottiin vahvistuvasti matkailuun. Kulttuurinen harrastustoiminta eli yhdistyksissä maakunnassa. Käynnistettiin kesäteattereita. Kainuun Eino Leino -seura ry ja Kainuun kirjailijat perustettiin vuonna 1974. Opettajakoulutusta saneerattiin, seminaaria oltiin lakkauttamassa ja tilalle ehdotettiin sokeakoulua. Opettajakoulutusta kuitenkin jatkettiin Oulun yliopiston alaisessa Kajaanin opettajakoulutuslaitoksessa. Koulutuksen kehittämiseksi perustettiin Kainuun korkeakoulu yhdistys, joka otti asiakseen korkeakoulutuksen kehittämisen Kainuussa. Syntyi kesäyliopiston vilkas kurssitoiminta ja sen myötä avoin korkeakouluopetus. Maakunnan maaseutuväestö oli vähenemässä vuodesta 1963 lähtien. Alueellisen taide-elämän edistämistä varten perustettiin läänien taidetoimikunnat 1.1.1968 voimaan astuneella lailla. Kainuun kuntien kulttuuritoiminnan hallinto oli vielä heikoissa kantimissa, joskin 1977 järjestettiin Ämmänsaarella kuntien kulttuurilautakuntien, läänin taidetoimikunnan ja Kainuun maakuntaliiton kanssa Taidepoliittinen seminaari. Kajaanin kaupunginteatteri käynnisti virallisesti Oulun läänin alueteatteritoiminnan 1978. Kainuulaisten tulevaisuuden uskoa vahvisti myös Kostamus-projektin alkaminen, joka toi runsaasti töitä ihmisille ja verotuloja kunnille.

Kainuun rahasto alkuvaiheet

Helmikuun 8. päivänä 1965 Kajaanin maalaiskunnan kunnanvaltuusto esitti - myöntäessään 300 markkaa Suomen Kulttuurirahastolle - Kainuun Maakuntaliitolle toivomuksen, että Kainuuseen perustettaisiin oma kulttuurirahasto. Samanaikaisesti liikkeellä olivat myös opettajat, sillä vähän myöhemmin Kainuun Opettajayhdistyspiiri hyväksyi Suomussalmella Sotkamon Opettajayhdistyksen samaa asiaa koskevan aloitteen. Opettajayhdistyspiiri asetti Kainuun Kulttuurirahaston perustamista ajamaan toimikunnan. Toimikunnan jäsen Aku-Kimmo Ripatti kirjoitti Kainuun Sanomiin 3.4.1965 perusteellisemmän artikkelin rahastoaloitteesta. Kainuun Maakuntaliiton puheenjohtaja Aslak Fränti epäili vielä 1966 Pohjois-Suomen rahaston vuosijuhlissa omaa maakuntarahastoa. Maakuntaneuvoston kokouksessa helmikuussa 1966 maakuntarahastoaloite herätti vilkkaan keskustelun. Alueen kansanedustajat ottivat asiaan varovasti kantaa ja kannattivat asian perusteelliseksi tutkimista. Asia jäi pöydälle. Kun Suomen Kulttuurirahasto ilmoitti, ettei se voi tukea Pohjois-Suomen rahastoa kolmen maakunnan tukirahoituksella, katsottiin jakautumisen perusteeksi taloudelliset seikat. Oulussa pidetyssä rahastojuhlissa tammikuussa 1968 maaherra Miettunen

KAINUUN RAHASTON SYNTYVAIHEITA 1969-1978

ilmoitti Pohjois-Suomen rahaston jakautuvan kolmeksi rahastoksi.

Kainuun rahaston ohjesääntö hyväksyttiin Kainuun Maakuntaliiton maakuntaneuvoston kokouksessa 13.6.1968 ja samassa yhteydessä nimettiin maakuntaliiton jäsenet hoitokuntaan. Rahaston yhteyteen tuli myös opinto- ja tutkimusrahasto. Ohjesäännön vahvisti Suomen Kulttuurirahaston hallitus 16.8.1968.

Vuosijuhlia ja apurahoja

Rahaston vuosipäivä | Rahaston vuosijuhlan vietto on toiminnassa näkyvin ja tärkein vuosittainen tapahtuma. Kainuun rahaston vuosipäivän valinnasta keskusteltiin hoitokunnassa ja siitä vaihdettiin ajatuksia Suomen Kulttuurirahaston kanssa. Syyskuussa 1968 Erkki Salonen kirjoitti muistion, jossa perustellen esitettiin rahaston vuosipäiväksi 17.4. Päivä oli aikoinaan ollut Eliaksen nimipäivä. Salonen perusteli esitystään Elias Lönnrotin perinteellä sekä käytännöllisillä seikoilla, jotka liittyivät vuoden kiertoon. Matti Ilmanen lähetti sen seuraavana päivänä Aslak Fräntille. Sanomalehtitiedon (Kaleva 3.10.1968) mukaan hoitokunnassa oli esillä Elias Lönnrotin, Ilmari Kiannon ja Eino Leinin syntymäpäivät. Hoitokunnan kokouksessa 14.2.1969

hyväksyttiin kuitenkin työvaliokunnan esitys rahaston vuosipäiväksi: kirjailija Ilmari Kiannon syntymäpäivä 7.5. Myöhemmin rahasto huomioi, että kyseinen rahaston juhlapäivä on myös kirjailija Veikko Huovisen syntymäpäivä. Työvaliokunta pyysi taiteilija Matti Koskelalta apua rahaston stipendikirjan laatimiseksi.

Ensimmäinen rahaston vuosijuhla | Ensimmäiset apurahat julistettiin haettavaksi 1. maaliskuuta kuu-kauden hakuajalla Kainuun Sanomissa, Kalevassa, Pohjolan Työssä ja Kansan Tahdossa. Huhtikuun 16. päivänä hoitokunta teki päätökset ensimmäisistä jaettavista apurahoista.

Uuden rahaston ensimmäinen vuosijuhla pidettiin Kajaanin kaupungintalossa 7.5.1969. Ilmari Kianto täytti silloin Helsingissä 95 vuotta. Juhlapuheen piti professori Matti Kuusi, joka tarkasteli puheessaan Kainuuta ja kainuulaisuutta sekä nykypäivän ja menneisyyden näkökulmasta. Kuusi totesi mm.: ”Tosiasiasta on, että kaikista Suomen Kulttuurirahastoista Kainuun rahasto on taloudelliselta ja väestölliseltä pohjaltaan epäilyttävien.” ”Kainuun Kulttuurirahaston perustaminen on raju haaste Kainuun Maakuntaliitolle, Kainuun kunnille, Kainuun yrittäjille ja erityisesti Kainuun kulttuurinagereille. Riittääkö Kajaanissa ja sen lähikunnissa

ihmisiä, jotka tosissaan uskovat tämän maakunnan tulevaisuuteen Kulttuuri-Suomen omaleimaisena osana?” Kuusi muistutti, että maakunnasta täytyi löytyä 5 000 markkaa lahjoituksina, jotta Suomen Kulttuurirahasto luovuttaa toiset 5 000 markkaa maakuntarahastoon jaettavaksi. ”Kysymys on siitä, pidetäänkö Kainuussa omien tietäjien, taitajien, keksijäin, lahjakkaimpien opiskelijain eteenpäin auttamista edes 5 000 markan arvoisena asiana.” Matti Kuusi näki kuitenkin, että Kainuun Kulttuurirahastosta voi tulla Kainuun kulttuurinousun voimallaitos.

Ensimmäisiä apurahoja haki 25 hakijaa. Kuusi haki-ja palkittiin vuosijuhlassa. Ensimmäisten stipendikirjojen painatustyön suoritti Kainuun Sanomien Kirjapaino Oy lahjoituksena rahastolle. Ensimmäiset apurahat ojennettiin rahastojuhlassa filosofian lisensiaatti Oiva Turpeiselle Kainuun historian tutkimiseen, filosofian kandidaatti Jalo Heikkiselle Ämmänsaaren asutustaajamaa koskevaan sosiologiseen tutkimukseen, kapellimestari Olli Kuusojalle kotimaiseen työskentelyyn ja jatko-opiskeluun musiikin alalla, taidemaalari Lauri Leppäselle taiteelliseen työskentelyyn ja Espanjaan tehtävään opintomatkaan, kirjailija Onni Palasteelle ja kirjailija Aku-Kimmo Ripatille molemmille kirjalliseen työhön. Apurahojen suuruus oli 2 000 markkaa,

Turpeisen 2 500 markkaa. Yhteensä apurahoja jaettiin 12 500 markkaa. Apurahojen saajien puolesta kiitokset esitti kirjailija Aku-Kimmo Ripatti todeten mm.: ”Tässä maakunnassa tarvitaan yhteistä suunnittelua että yksityisiä, poikkeavia työsuorituksia, mutta molemmat, niin ohjelmoitu tutkimus kuin vapaamuotoinen taiteellinen työ vaativat maata jalkojen alle, lähtöalustan tai selvästi sanoen: taloudellisen tuen. Tämä on välttämätöntä myös Kainuun kilpailukyvyn takia muihin maakuntiin verrattuna. Ehkä tämä ensimmäinen rahastojuhla voidaan tulkita teoksi, jolla Kainuu osoittaa itsenäisyytensä ja kehityskykyisyytensä. Kiihtään apurahojen saajien puolesta kaikkia niitä, joiden työn ja lahjoitusten turvin Kainuun rahasto on aloittanut toimintansa.”

Juhlaesitelmän ja apurahojen jaon lisäksi ensimmäisessä rahastojuhlissa esiintyi Kajaanin Varuskuntasoihtokunta esittäen Brahmsin Unkarilaisen tanssin numero 5 ja Rahmaninovin Preludin G-molli. Opettajakoulutuslaitoksen opiskelija Marja-Liisa Pulkkinen esitti juhlassa lausunaa. Juhla päättyi yhteisesti laulettuun Maakuntalauluun. Vuosijuhlan jälkeiset juhlaillalliset pidettiin Vanhassa Välskärissä.

Kainuun rahaston ensimmäisen rahastojalon palkittuihin kuului filosofian lisensiaatti Oiva Turpeinen (20.7.1942), joka oli syntynyt Oulusta, mutta asunut Ristijärvellä. Ylioppilaaksi hän oli kirjoittanut Kajaanin Lyseosta 1962. Apurahan jaon aikaan Turpeinen oli jo tehnyt pro gradu -työn Kainuun historiasta, josta hän oli laajentanut myös lisensiaattityökseen sekä kirjoittanut useita Kainuuta koskevia tutkimuksia. Hän oli valmistunut filosofian kandidaatiksi 1966 ja lisensiaatiksi 1967. Hänellä oli apurahan saannin aikaan valmisteilla väitöskirja Bolshhevismien aatteellisista taustoista ja juurista. Apurahalausunnossaan Kainuun Sanomissa Turpeinen totesi: ”Tarkoitukseni on mahdollisuuksien mukaan laatia populaarisuus Kainuun historiasta, jossa käytetään hyväksi kaikkia aikaisempia tutkimuksia ja vedetään linjat

rohkeasti nykypäivään asti. Tarkoitukseni on myös pohtia uusia ideoita historia-tiedon julkistamiseen. Kainuusta ei ole yhtään pätevää yhtenäistä historian kirjaa.”

Professori Oiva Turpeinen oli Kainuun rahaston ensimmäisiä apurahansaajia.

Kainuun rahaston ensimmäisellä apurahalla palkittu Oiva Turpeinen kirjoitti myöhemmin Kainuun historian II osaan Väestö ja talous 1721-1982 osan. Hän on tehnyt mittavan uran Helsingin yliopiston historian professorina ja tietokirjailijana.

KAINUUN RAHASTON SYNTYVAIHEITA 1969-1978

Ensimmäisen rahastojuhlan jälkeen hoitokunta kääntyi Kainuun Maakuntaliiton ja Suomen Kulttuurirahaston puoleen, jotta rahaston ohjesäännön 4 §:n 3 momentti muutettaisiin muotoon: ”Apurahat ja palkinnot pyritään jakamaan vähintään 2 500 markan suuruisena”. Anomuksessa haluttiin lievennystä ehdottomiin 2 500 markan apurahoihin. Suomen Kulttuurirahasto hyväksyi muutoksen 19.5.1969.

Hoitokunnan 10.2.1970 pidetyssä kokouksessa todettiin, että seuraava vuosijuhla pidetään Suomussalmella ja että tulevat vuosijuhlat pidetään vuorovuosin Kajaanissa ja jossakin muussa kunnassa. Toista vuosijuhlaa pidettiin kirjailija Ilmari Kiannon hautajaisten katveessa, sillä rahaston nimikkokirjailija oli kuollut 27.4.1970. Kirjailija haudattiin vuosijuhlien aikaan hänen valitsemaansa paikkaan Suomussalmen Nietussaareen. Kun vuosijuhlan juhlaesitelmäksi oli valittu professori Yrjö Blomstedtin pitämänä K. J. Ståhlberg, täydensi kirjailija Aku-Kimmo Ripatti vuosijuhlan puhetta kertomalla Ilmari Kiannon kirjallisesta tuotannosta. Vuosijuhlien esitelmäaiheita haettiin ajankohtaan tai paikkakuntaan sopivista teemoista.

Huoli lahjoituksista

Jo rahaston toisessa hoitokunnan kokouksessa 14.2.1969 käsiteltiin lahjoitusten hakemista kun-

nilta ja liikelaitoksilta. Kokouksessa hyväksyttiin anomuskirjelmä, joka työvaliokunnassa oli laadittu. Anomuskirjelmästä tuli vuosittain toistuva käytäntö. Ilmeisesti Kainuun rahaston alkuaikoina ei rahaston hoitokunnassa uskottu lahjoitusten nopeaan kasvuun. Rahaston toisessa vuosijuhlassa v. 1970 Ämmänsaarella rahaston hoitokunnan puheenjohtaja, kaupunginjohtaja Heikki Komulainen totesi, kun juhlassa jaettiin apurahoita 14 000 markkaa, ettei kerralla jaettava tule tulevaisuudessaakaan olemaan suurempi. Hän piti todennäköisenä, että joudutaan jakamaan pienempiäkin summia. Hoitokunnan 19.2.1971 kokouksessa yliasiamies Erkki Salosen ehdotuksesta annettiin työvaliokunnan tehtäväksi laatia suunnitelma erilaatuisista työmuodoista, joilla olisi mahdollisuus kartuttaa varoja.

Kuhmossa vuonna 1972 pidetyssä Kulttuurirahaston vuosijuhlan puheessa Aslak Fränti teki selkoa rahaston perusajatuksista. Fräntin mukaan Pohjois-Suomen rahaston jakautumisen taustalla oli Suomen Kulttuurirahaston 5 000 markan avustuksen saaminen kullekin rahastolle jakautumisen jälkeen. Säädettiin, että annetun apurahan tuli olla riittävän suuri, vähintään 3 000 markkaa. Perustamisvaiheessa saajien lukumäärää ajateltiin lisättävän sillä, että perustettiin opinto- ja tutkimusra-

hasto, jonka apuraha oli arvoltaan pienehkö.

Fräntin mukaan rahaston hoitokunta koottiin siten, että ainakin Kainuun Maakuntaliiton nimeämien henkilöiden tuli edustaa maakunnan erilaisia poliittisia näkökantoja. Hän totesi, että pyrittiin ”saamaan mukaan aktiivisesti vasemmiston johtavat poliitikot olettaen, ettei sosialistisuus sinänsä voi olla esteenä kulttuurin tuntemukselle ja edistämiseksi eikä ei-sosialistisuus sinänsä tee tunnustajastaan kulttuurihenkilöä”. Suuria toiveita rahaston perustamisvaiheessa rahaston kartuttamisessa oli heitetty Kainuussa toimivien yritysten, laitosten, kuntien ja yhdistysten suuntaan. Ilmeisesti alkuvuodet tuottivat pettymyksen. Kajaani Oy ja Kainuun Valo olivat vuosittain tukeneet 3 000 markalla rahastoa. Puheessaan Fränti lueteli nimeltä yrityksiä, joiden Kainuussa tulisi tulla Kainuun rahaston apurahojen rahoittajiksi. Näiltä yrityksiltä Fränti odotti vuosittain 46 000 markan lahjoituksia. Kainuun kunnilta Fränti toivoi 100 000 markan vuosittaisia lahjoituksia. Hän ehdotti Suomen Kulttuurirahaston nostavan osuutensa 10 000 markkaan. Näin Fränti arveli saatavan rahastotuotot, josta ”voidaan vuosittain jakaa taiteelle ja tieteelle rahasumma, mikä vastaa niitä vaatimuksia, mitkä tiede ja taide voivat oikeutetusti asettaa kotimaakunnalleen”. Esityksessään Fränti arvioi

päästävän reilusti yli 50 000 markan vuotuisen apurahojen jakoon, jos vain hänen kutsuaan kuul-taisiin.

Vuosittaisten lahjoitusten määrästä voi päätellä, ettei Aslak Fräntin vetoomus myönteisessä mie-lessä tavoittanut potentiaalisia lahjoittajia. Lahjoi-tussummat pysyivät pieninä ja lahjoittajien määrä harvalukuisena.

Vuoden 1973 viidennessä Kainuun Kulttuurira-haston vuosijuhlassa Kajaanin yhteislyseon juh-lasalissa juhlapuheen piti apulaisprofessori Erkki Viljanen . Aiheena oli ”Uudistuvasta koulusta ja opettajankoulutuksesta”, sillä olihan peruskoulu käynnistymässä Kainuussa ja samalla myös opet-tajankoulutus oli uudistumassa. Kainuussa oli käyty taistelu oman opettajankoulutuksen jatkamisesta ja se oli päättynyt Kajaanin seminaarin liittämiseen Oulun yliopiston kasvatustieteiden tiedekunnan alaisuuteen vuoden 1974 syksystä lähtien. Apu-rahat rahastojuhlassa jakoi rahaston hoitokunnan puheenjohtaja, vuorineuvos Mikko Tähtinen.

Apurahojen saajien joukkoon kuului opettaja Liisa Tii-tinen Kajaanista. Hän sai 2 500 markan apurahan tanssitaiteen opiskeluun. Apuraha oli ensimmäinen julkinen tunnustus kehitysaskeliaan ottavalle Kainuun

tanssitaiteelle. Liisa Tiitinen loi työllään pohjan Kajaa-nin tanssitaiteen opiskelulle ja kehitykselle. Kainuun rahasto tuki myöhemmin mm. Liisa Tiitisen oppilaita, jotka jatkoivat työtä tanssitaiteen parissa.

Kainuun rahasto palkitsi Kajaanin Tanssiteatterin taiteellisen johtajan, tanssiopettajan ja koreografi Liisa Tiitisen 15 000 markan apurahalla vuonna 1991 ”ansiokkaasta toiminnasta tanssin opetuksen ja tans-sitaiteen hyväksi”. Palkittu Tiitinen oli luonut pohjan 22 Kajaanin vuoden aikana Kajaanin taidetanssille. Palkintohaastattelussa Kainuun Sanomille Tiitinen totesi, että ”uskomattoman paljon on saanut taistella tämän lajin eteen”. Tiitinen toimi apurahan saamisen aikaan Tanssialan Tuki ry:n puheenjohtajana. Tanssia-lan Tuki järjesti Arktiset Askeleet tanssitapahtumaa, joka oli alkanut vuonna 1987. Siitä kehittyi vuosittai-nen tanssitaiteen katselmus. Apurahan saamisen jäl-keen Tiitinen siirtyi työskentelemään Ouluun. Oulun konservatoriossa tanssin opiskelu alkoi Liisa Tiitisen johdolla ja hän kehitti tanssin harjoittelun kouluilla.

Iki-Kianto 100 vuotta, Kainuun kulttuuritehtävä ja eräitä tukitoimia

Kun Ilmari Kiannon syntymän satavuotisjuhla oli lähestymässä, valmisteltiin Ilmari Kiannon patsas-hanketta Ämmänsaareen. Patsastoimikunta kään-

tyi 5 000 markan lahjoituspyynnöllä hoitokunnan puoleen. Huhtikuun 26. päivänä 1973 pidetyssä hoitokunnan kokouksessa todettiin, että rahaston ohjesäännön mukaan rahastosta voitiin myöntää vain palkintoja ja apurahoja, joten patsashankkeen tukeminen ei ollut rahaston sääntöjen mukaista. Anomus hylättiin. Asiaan palattiin kuitenkin seu-raavan vuoden tammikuun 21. päivän kokouksessa, jolloin päätettiin tukea patsashanketta 2 500 markalla ja pyytää Suomen Kulttuurirahastolta 7 500 markan projektitukea. Päätöksen pyörtämi-sen perusteluissa todettiin, ettei patsashankkeen tukeminen ollut rahaston ohjesäännön kirjaimen mukaista, mutta koska Ilmari Kiannon syntymä-päivä oli aikoinaan valittu rahaston juhlapäiväksi ja apurahojen jakopäiväksi ja Ilmari Kianto oli rahas-ton nimikkohenkilö, hoitokunta piti ohjesäännön hengen mukaisena tukea ”sinänsä merkittävää tai-teellista projektia”.

Vuoden 1974 vuosijuhlaa Ämmänsaareessa vietettiin kirjailija Ilmari Kiannon syntymän 100-vuotisjuhla-vuoden lähtölaukauksena. Juhlapuheessaan filoso-fian tohtori Hannes Sihvo käsitteli Ilmari Kiantoa kansankuvaajana. Kainuun rahasto myönsi 10 000 markkaa Ilmari Kiannon patsastoimikunnalle. Tai-teilija Kain Tapperin veistämän patsaan paljastus-juhla pidettiin syksyllä.

KAINUUN RAHASTON SYNTYVAIHEITA 1969-1978

Vuoden 1975 vuosijuhlassa Kajaanissa valtiotieteen tohtori Erkki Salonen hahmotteli juhlapuheessaan Kainuun kulttuuritehtäviä. Hän luonnehti Kainuun asemaa tiede- ja tutkimuspolitiikassa sekä taidepolitiikan mahdollisuuksia. Salonen piti välttämättömänä, että korkeakoulutuksen lisäksi maakunnassa tarvitaan olosuhteet huomioonottavaa tutkimus- ja selvitystoimintaa, jolla luodaan maakunnan todellisuudesta uusi kuva. ”Kainuun taidepolitiikkaa täytyy näin ollen kehittää kuin energiatuotantoa. Taiteeseen investoiminen tuottaa uusia kykyjä, kyvyt uusia tuloksia, tulokset uutta luottamusta maakunnan omiin voimiin, luottamus uusia kykyjä, uusia tuloksia, lisää luottamusta, voimia, jne.” Salosen mukaan taidetta tarvitaan tieteen rinnalla uuden kuvan luomiseksi. Puheessaan Salonen totesi Kainuun matkailussa olevan suuria mahdollisuuksia. Saman rahastojuhlan tervehdyspuheen pitänyt kaupunginjohtaja Sakari Lahtinen totesi rahaston tilanteesta: ”Rahasto on saanut taakseen kainuulaisen väestön ja liike-elämän arvokkaan tuen. Kuitenkaan ei rahasto ole vielä saanut niin suuria lahjoituksia tai muutoin kyennyt luomaan sellaisia pääomia, että se tuntuisi merkittävästi apurahojen suuruudessa.” Apurahoina jaettu summa oli 18 000 markkaa, joka oli saatu lahjoituksina edellisellä vuonna.

Vuoden 1975 vuosijuhlassa myönnettiin rahaston ensimmäinen tunnustus-palkinto tekniikan lisensiaatti Erkki Lakerville tieteellisestä tutkimustyöstä. Samassa juhlassa 2 500 markan apurahan sai kuvanveistäjä Jouko Toivainen, joka valittiin Paltamon Eino Leino -patsaan kuvanveistäjäksi Eino Leinon 100-vuotijuhlavuoden lähestyessä. Seuraavan vuoden vuosijuhlassa rahasto jakoi Suomen Kulttuurirahaston projektituen 12 000 markkaa Kainuun Eino Leino -seuralle runoilija Eino Leinon syntymäkodin jälleenrakentamiseksi Kajaanin maalaiskunnan Paltaniemelle. Projektituen vastaanottanut ja apurahojen puolesta kiitospuheen pitänyt maanviljelyneuvos Aslak Fränti oli siirtynyt rahastotehtävistä Eino Leino -seuran puheenjohtajaksi. Kansainvälisyyteen

suuntautuneet Kuhmon kamarimusiikkijuhlat olivat alkaneet v. 1970. Rahasto oli kutsunut Kuhmossa v. 1976 pidettyyn rahastojuhlaan puhujaksi säveltäjä, kansanmusiikin lehtori Martti Raution Tampereen yliopistosta. Hän puhui aiheesta Kansojen musiikki.

Eino Leinon synnyinkodin mukaisen muistotalon pystyttämiseen osallistui myös Suomen Kulttuurirahasto projektituella. Talo vihittiin käyttöön 6.7.1978, kun runoilijan syntymästä oli kulunut 100 vuotta.

Ensimmäinen 10-vuotisjuhla

Rahaston vuosittain jaettava pääoma kertyi hitaasti. Kun ensimmäinen kymmenvuotiskausi oli päätöksessä, vuosijuhlassa voitiin jakaa kuitenkin 12 apurahaa ja jaettava yhteissumma oli noussut 38 500 markkaan, mikä oli liki kaksinkertainen edelliseen vuoteen verrattuna. Jaettava määrä oli kolminkertaistunut. Apurahojen suuruudet olivat 1 500-4 000 markkaa. Juhlassa jaettiin rahaston toinen 3 500 markan suuruinen tunnustuspalkinto kontiomäkeläiselle Viljo Säkiselle suutari-, puuseppä- ja seppäperinteen säilyttämisestä. Rahaston 10-vuotisjuhla pidettiin Kajaanin normaalikoulun juhlasalissa. Juhlapuheen piti professori Alpo Räisänen, joka oli tehnyt jo pitkään Kainuun kielitutkimusta ja valittu 1975 Joensuun yliopiston Suomen kielen professoriksi. Puheen aihe oli Kainuun karjalaisperäinen paikannimistö. Vuosijuhlan yhteydessä avattiin ennen juhlaa Kajaanin taidehallissa Suomen Kulttuurirahaston Oulun henkilömaalauskurssin -76 osanottajien näyttely. Näyttelyn nimenä oli ”Kaksi tusinaa -76”. Vuosijuhlan tervehdyssanat lausui kaupunginjohtaja Sakari Lahtinen. Vuosijuhlassa kuultiin Kajaanin Varuskuntasoyttokunnan esittämänä Heino Kasken Vienankarjalainen rapsodia ja Romanssi, Margit Rahkosen pianolla soittamana Sibeliuksen Impromptu ja Caprice sekä Yosiko Arain viululla soittamana Margit Rahkosen pianosäestyksellä Sibeliuksen Souvenir ja Rondin, Toivo Kuulan Scherzino ja Scherzado. Musiikkiopiston liikuntaosasto esitti Liisa Tiitisen ohjauksessa Straussin valssin sekä Masurkan. Jo vakiintuneen käytännön mukaisesti vuosijuhla päättyi yhteisesti laulettuun maakuntalauluun.

Saadut lahjoitukset 1969-78

Kun vuonna 1969 päästiin 6 900 markan lahjoitussummaan, seuraavana vuonna kertyi 14 800 markkaa. Lahjoitukset lisääntyivät hitaasti, kymmenentenä toimintavuonna lahjoituksia kertyi 43 700 markkaa. Vuoden 1980 lopulla päästiin yli 50 000 markan. Uskollisimpina lahjoittajina kunnista olivat Kajaani, Suomussalmi ja Kuhmo. Yrityksistä vuosittaisia lahjoituksia tekivät Kajaani Oy, Kainuun Valo ja Rautaruukki. Kymmenvuotiskaudella lahjoituksia kertyi kaikkiaan 221 050 markkaa. Luonnollisesti lahjoitusten määrä sääтели jaettujen apurahojen määrää ja suuruutta. Saatujen lahjoitusten määrä oli vuosittain 1969-1978:

1969	6 900 mk
1970	14 800 mk
1971	13 500 mk
1972	21 000 mk
1973	16 950 mk
1974	18 400 mk
1975	21 100 mk
1976	24 000 mk
1977	40 700 mk
1978	43 000 mk

KAINUUN RAHASTON SYNTYVAIHEITA 1969-1978

Myönnetyt apurahat, rahamäärä ja apurahojen suuruudet vuosittain

Rahaston alkuvuosina apurahojen hakijamäärä vaihteli 25-35 hakijan välillä. Rahaston alkuvuosina myönnetyt apurahat suhteutuivat saatuihin lahjoituksiin. Ensimmäisenä kymmenvuotiskautena apurahoja jaettiin 233 000 mk. Oheisen taulukon rahamäärät pitävät sisällään tunnustuspalkinnot:

vuosi	myönnetyt apurahat (kpl)	jaettu rahamäärä (mk)	apurahojen suuruudet (mk)
1969	6	15 000	2 000 - 2 500
1970	7	14 000	500 - 2 500
1971	9	19 500	1 000 - 2 500
1972	9	20 500	1 500 - 2 500
1973	10	20 500	500 - 2 500
1974	11	33 000	2 500 - 10 000
1975	9	18 000	2 000 - 3 000
1976	9	34 500	1 000 - 12 000
1977	9	19 500	1 000 - 3 000
1978	13	38 500	1500 - 4 000

Apurahojen jakautuminen

Ensimmäisellä kymmenvuotiskaudella apurahoja jaettiin 230 000 markan arvosta ja saatujen lahjoitusten arvo oli 226 050 markkaa. Apurahat jakautuivat vuosina 1969-1978 eri ryhmille seuraavasti

ala	saajien lukumäärä	summa (mk)
Tiede	14	34 000
Kirjallisuus	14	34 500
Teatteri- ja puhetaide	12	23 500
Kuvataide	17	44 500
Säveltaide	19	44 000
Muut	14	49 500
Yhteensä	90	230 000

Ensimmäisen kymmenvuotiskauden aikana myönnetyt apurahat jakautuivat eri taiteen alueille tasapainoisesti niin henkilö- kuin markkamääräisesti. Kuntakoh- taisesti apurahojen saajista liki puolet asui Kajaanissa (43/90). Yksi kuudesosa apurahojen saajista asui Paltamossa. Suomussalmelaisia apurahojen saajissa oli 11, sotkamolaisia 9, kuhmolaisia 4 ja muista kunnista 1-2.

Kainuun rahaston muu toiminta

Rahaston alaisuuteen syntyivät ensimmäiset erillis-rahastot jo Pohjois-Suomen rahaston yhteydessä. Kainuun rahaston ensimmäinen erillisrahasto syntyi Pohjois-Suomen rahaston jakautuessa, koska maaherra Kalle Määtän rahasto jaettiin Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun kesken.

Kalle Määtän rahasto II | Kalle Määtän rahasto kuului Suomen Kulttuurirahaston Pohjois-Suomen rahastoon. Rahasto muodostui maaherra Kalle Määtän 60-vuotispäivän 1.8.1960 johdosta Oulun läänin kuntien ja tuotanto- ja liikelaitosten tekemistä lahjoituksista ja niiden tuottamista korkovaroista. Rahaston peruspääoma oli 3 587 795 markkaa. Rahaston tarkoituksiksi määriteltiin Oulun läänissä tapahtuva Oulun läänin taloudellista kehittämistä edistävä tieteellisen työn tukeminen. Ohjesääntö hyväksyttiin rahastolle 15.5.1961. Rahaston ohjesääntöä uudistettiin rahaston hoitokunnan kokouksessa 15.4.1997. Pohjois-Suomen rahastoa jaettaessa maaherra Kalle Määtän rahaston varoista ¼ osoitettiin Kainuun rahastolle, ¾ osa varoista jäi Pohjois-Pohjanmaan rahastolle. Käytännössä neljännes varoista tarkoitti 500 KOP:n osaketta. Maaherra Määtä teki rahastolahjoituksen täyttäessään 60 vuotta 1960. Rahaston tar-

koituksena on tukea Kainuun alueen taloudellista kehittämistä edistävää tieteellistä työtä.

Filosofian lisensiaatti Esteri Ohenoja sai rahaston 10. vuosijuhlassa v.1978 4 000 markan apurahan Kainuun sienisatotutkimukseen Kalle Määtän II:sta. Esteri Ohenoja teki pitkän työuran Oulun yliopiston kasvimuseon amanuenssina. Pitkjänteisestä toiminnastaan luonnon ja järjestön hyväksi Esteri sai Pohjois-Pohjanmaan piirin 30-vuotisjuhlassa 27.1.2006 liiton hopeisen ansiomerkin.

Vuoden 1979 rahastojuhlassa samasta rahastosta myönnettiin FL, lehtori Jorma Hemmille 3 500 markkaa Kainuun matkailun aluerakennetta käsittelevän väitöskirjan loppuun saattamiseen. Samassa kuussa Jorma Hemmi väitteli ensimmäisenä matkailusta Suomessa tohtoriksi Jyväskylän yliopistossa aiheesta ”Kainuun matkailun aluerakenne ja siihen liittyvät kysyntä- ja tarjontamallit”. Jorma Hemmistä tuli myöhemmin Lapin yliopiston dosentti.

Hemmi Tikkasen rahasto | Hemmi Tikkasen rahasto syntyi Kainuun Sanomien Kirjapaino Oy:n 20 000 markan lahjoituksesta vuonna 1977. Lahjoittajan ehdon mukaan rahaston tuli kantaa Kainuun Sanomien kirjapainon hallituksen pitkäaikaisen puheenjohtajan, maanviljelijä Hemmi Tikkasen

(1890-1966) nimeä. Rahaston tarkoituksena on tukea nuorten kainuulaisten maa- ja metsätalouso-pintoja sekä saman alan tutkimusta. Lahjakirjan allekirjoittivat Eino Heikkinen ja Ahvo Yli-Lonttinen 27.9.1977. Rahaston ohjesääntöä täsmennettiin 15.4.1997.

Rahaston ensimmäiset apurahat jaettiin vuoden 1978 rahastojuhlassa Kajaanissa. 1 500 mk apurahat saivat maat. metsät. yo Elina Hiltunen Suomussalmelta ja maat. metsät. yo. Eija Vilmi Sotkamosta opiskeluun maatalous-metsätieteellisessä tiedekunnassa Seuraavana vuonna apurahat annettiin Kerttu Härköselä Suomussalmelta ja Satu Kemppaiselle Kuhmosta. Vuonna 1980 1000 markan apurahat jaettiin Martti Mikkoselle Kuhmosta, Pirkko Moisolle Suomussalmelta ja Matti Määtälle Sotkamosta.

Rahaston alkuvaiheessa apurahat jaettiin tukemaan vuosittain 2-3 kainuulaisten opiskelijan opiskeluja maa- ja metsätieteellisessä tiedekunnassa. Rahasto oli perustettu myös alan tutkimukseen. Opiskelija Päivikki Heikkiselle Sotkamosta myönnettiin vuonna 1986 3 500 markan apuraha seleenin imeytymistä koskevaan ravitsemustieteen pro gradu -työhön. Vuoden 1987 rahastajaossa Hemmi Tikkasen rahastosta sai 4 000 markan apurahan

KAINUUN RAHASTON SYNTYVAIHEITA 1969-1978

opiskelija Lea Hiltunen Puolangalta erikoisharjoit-
teluun Englannissa ja opiskelija Hannu Moilanen
6 000 markkaa tutkielmaan ”Poronlaidunnuksen
vaikutus männyn taimien menestykseen”.

Yrjö Arffmanin rahasto | Diplomi-insinööri Yrjö
Arffman testamenttasi 10.5.1977 päivätyllä tes-
tamentilla omaisuutensa Suomen Kulttuurira-
hastolle. Testamentissa hän määräsi, että omai-
suudesta on perustettava hänen nimeään kantava
rahasto. Lahjoittajan mukaan rahaston tuotolla
tuli avustaa ja tukea vähävaraisia nuoria suomalai-
sia henkilöitä, ensisijaisesti syntyperäisiä Kainuun
maakunnasta kotoisin olevia henkilöitä, jotka ovat
osoittaneet suurta lahjakkuutta matemaattisissa
tai teknillisissä opinnoissa. Testamenttiin on haus-
kana yksityiskohtana merkitty, ettei matemaatti-
nen lahjakkuus tarkoita uutta matematiikkaa opis-
kelevia. Rahaston nimeksi alun perin testamentissa
on määrätty Elina, Anna Sofia ja Yrjö Arffmanin
rahasto. Jälkimmäisellä 20.3.1983 Yrjö Arffman
muutti rahaston nimeksi Yrjö Arffmanin rahasto.

Rahaston hallinto

Kainuun rahaston ohjesääntö | Rahaston toimintaa
ohjataan Kainuun rahaston ohjesäännöllä. Ohje-
sääntö ilmaisee rahaston tarkoituksen, työnjaon

Suomen Kulttuurirahaston ja maakuntarahaston
välillä, hoitokunnan kokoonpanon, organisoitumi-
sen sekä toimikausien pituuden sekä muun välttä-
mättömän, jotta toiminta olisi sääntöjen mukaista.
Ohjesäännön mukaan rahaston yhteyteen voi-
daan perustaa myös uusia nimikkorahastoja, joille
hyväksytään ohjesäännöt. Ensimmäinen Kainuun
rahaston ohjesääntö hyväksyttiin Kainuun Maa-
kuntaliiton hallituksessa 13.6.1968. Ohjesääntö
muodosti perussäännön, jolla rahaston toimin-
taa alettiin hoitaa. Ensimmäisessä ohjesäännössä
rahaston tarkoitus määritellään laajasti: ”Rahasto
toteuttaa tarkoitustaan jakamalla apurahoja ja pal-
kintoja, järjestämällä erilaisia tilaisuuksia ja kilpailuja
sekä harjoittamalla julkaisu- ja tutkimustoimintaa.”
Rahaston ohjesäännön 4. §:ssä määriteltiin peruspääoman ja
käyttöpääoman suhdetta sekä määriteltiin tarkem-
min kuinka suurina apurahat tuli vähintään myön-
tää. Pykälässä todettiin, että rahaston yhteydessä
toimii kuntien opinto- ja tutkimusrahasto, joka
muodostuu Kainuun kuntien lahjoituksista. Rahas-
tosta myönnetään yliopistoissa ja korkeakouluissa
opiskelevien tutkimusavustuksina. Hoitokunta
koostui viidestä Kainuun Maakuntaliiton hallituksen
nimeämästä edustajasta ja viidestä maakunnassa
asuvasta Suomen Kulttuurirahaston nimeämästä
edustajasta sekä yhdestä Suomen Kulttuurirahas-
ton edustajasta.

Rahaston ohjesääntö on sittemmin uudistettu.
Kainuun rahaston hoitokunta hyväksyi uuden ohje-
säännön 19.4.1995 ja Suomen Kulttuurirahaston
hallitus vahvisti sen 11.12.1995. Rahaston ohjesään-
töä selkeytettiin välttämättömään ja Kainuun liiton
oikeutta nimetä jäseniä hoitokuntaan supistettiin
viidestä kolmeen. Rahaston tarkoituksena muo-
toitiin uudelleen ja painotetusti rahaston tarkoi-
tukseksi tuli apurahojen ja palkintojen jakaminen.
Muu kulttuuritehtävä määriteltiin hyvin laajasti.

Hoitokunta ja sen toiminta

Rahastoa hoitaa hoitokunta. Alkuvaiheessa rahaston
hoitokuntaan Kainuun Maakuntaliitto valitsi yhtä
monta edustajaa kuin keskusrahasto valitsi maakun-
nasta edustajia. Molemmilla oli näin viiden maakun-
nallisen jäsenen nimeämisoikeus. Lisäksi keskusra-
hasto valitsi keskusrahaston edustajan. Varajäseniä
ei Kainuun rahastossa valittu, vaikka niin tehtiin jois-
sakin maakuntarahastoissa alkuajoina. Säätiölaki
antaa perustajalle vapauden järjestellä hallintonsa.
Keskusrahasto täydentää itse itseään. Rahaston
jäsenet ehdottivat sopivia henkilöitä hoitokunnan
jäseniksi; näistä keskusrahasto valitsi uudet erovu-
oroisten tilalle. Maakuntaliiton edustajat valitsi maa-
kuntaliiton hallitus. Hoitokunnan kokoonpanossa
vuosien varrella on pyritty ottamaan huomioon

talouselämän, kunnalliselämän, tieteen ja taiteen sekä maakunnan eri osien edustusta. Hoitokunnan jäsenyys on rajoitettu kolmeen kolmivuotiskauteen. Hoitokunta järjestäytyy vuosittain valitsemalla puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Lisäksi hoitokunta nimeää työvaliokunnan, jonka tehtävänä on juoksevien asioiden valvonta, stipendien jaon valmistelu ja lahjoitusten hankinta. Työvaliokunta koostuu puheenjohtajasta, varapuheenjohtajasta, asiamiehestä ja hoitokunnan nimeämästä edustajasta. Hoitokunnan sihteerinä toimii hoitokunnan asiamies.

Vuosittaisessa päätöksenteossa hoitokunnan tärkeimmät päätökset liittyvät apurahojen jakamiseen. Yleensä hoitokunta piti vuosittain vähintään kaksi kokousta, joissa toisessa valmisteltiin apurahojen hakeminen ja toisessa apurahojen jakaminen. Hoitokunta teki työvaliokunnan esityksestä vuosittain päätöksen apurahojen saajista. Hoitokunnassa pidetään päätöspöytäkirjaa, joten pöytäkirjoista ei voi lukea käytyjä keskusteluja.

Hoitokunnan tehtäviin kuuluu myös yhteydenpitoa ja yleisempiä kulttuurisia tehtäviä.

Hoitokunta ja asiamiehet

Kainuun rahaston hoitokunnan ensimmäiseen

kokoonpanoon vaikutti keskeisesti agronomi Aslak Fränti. Hän viestitti kirjeessään Suomen Kulttuurirahaston toiminnanjohtaja Matti Ilmaselle: ”Lienet saanut jo maakuntaliiton hyväksymänä rahaston säännöt ja luettelon jäsenistä. Nämä otettiin puhtaasti kuntaportaista, jotta varmistetaan rahan saantia. Minä itse jäin pois, koska haluan niin. H. Komulaisesta on ajateltu puheenjohtajaksi.” Lisäksi Fränti esitti Kulttuurirahaston puolelta nimettäviä henkilöitä: kirjastonhoitaja Maija Kauttula, toimitusjohtaja Mikko Tähtinen, lehtori Daisy Fränti, kirjailija Veikko Huovinen, aluemetsänhoitaja Seppo Aho. Kirjeessään Fränti totesi, ettei hän ole kysynyt suostumusta muilta kuin vaimoltaan ja Kulttuurirahasto voi valita, kuten haluaa. Fräntin tekemästä ehdotuksesta ainoastaan Maija Kauttula vaihdettiin kansakouluntarkastaja Meeri Päivänsaloon, jota vaihdosta Fränti kirjemerkinän perusteella piti hyvänä. Muilta osin henkilöt vahvistettiin hoitokunnan jäseniksi. Fränti totesi Ilmaselle: ”Joten teillä on täysi vapaus. Perusteluina on asiantuntemus, tunnustus tehdystä työstä tai puoluekanta. Katsoisin, että ainakin kaksi näistä täytyisi olla. Nämä viisi sekä maakuntaliiton viisi tekevät pohjan lujaksi. Molemmat ryhmät täydentävät toisiaan. Akateemista väriä on riittävästi. Kajaani on etualalla, mutta enemmistö maaseudulta. Kaikki puolueet tiettävästi edustettuna.”

Rahaston hoitokunnan ensimmäinen kokous pidettiin Kajaanissa Vanhassa Välskärissä 2.10.1968. Hoitokunnan ensimmäiseksi puheenjohtajaksi valittiin kaupunginjohtaja Heikki Komulainen ja varapuheenjohtajaksi kansakouluntarkastaja Meeri Päivänsalo. Kokouksen pöytäkirjan kirjoitti maakuntaliiton sihteeri Tauno Rautiainen. Hoitokunnan työvaliokuntaan valittiin hoitokunnan puheenjohtaja Heikki Komulainen, varapuheenjohtaja Meeri Päivänsalo ja toimitusjohtaja, diplomi-insinööri Mikko Tähtinen. Myöhemmin työvaliokuntaa täydennettiin Alvar Saukolla, Meeri Päivänsalon paikan työvaliokunnassa peri Daisy Fränti. Vuoden 1976 alusta työvaliokuntaan tuli Erkki Juntunen. Ensimmäisessä hoitokunnan kokouksessa todettiin pöytäkirjaan myös rahaston varat, joita todettiin olevan yleisrahastossa 17 527,71 markkaa ja Kalle Määtän II rahastossa 10 550. Hoitokunnan asiamieheksi valittiin hoitokunnan toisessa kokouksessa 14.2.1969 maisteri Ari Seikkula. Hoitokunnan varsinainen toimikausi alkoi 1.1.1969. Rahaston asiamies vaihtui kuitenkin 10.2.1970 pidetyssä hoitokunnan kokouksessa, jolloin asiamieheksi valittiin maisteri Pertti Vainionpää 1.1.1970 lähtien. Tammikuun 19. päivänä 1971 hoitokunta totesi, että rahaston sihteeri-asiamiehenä toimii kaupunginsihteeri Sakari Korhonen. Valinta vahvistettiin kuukautta myöhemmin pidetyssä kokouksessa vuoden 1971 loppuun, mutta

KAINUUN RAHASTON SYNTYVAIHEITA 1969-1978

Korhonen toimi asiamiehenä 29.2.1972 saakka. Sen jälkeen asiamieheksi tuli varatuomari Raimo Horneman. Hoitokunnan kokoonpano muodostui viidestä Suomen Kulttuurirahaston ja viidestä Kainuun Maakuntaliiton nimeämästä henkilöstä. Suomen Kulttuurirahaston nimeämänä ensimmäiseen hoitokuntaan kuuluivat aluemetsänhoitaja Seppo Aho Kuhmosta, Daisy Fränti Kajaanista, kirjailija, metsänhoitaja Veikko Huovinen (ilmoitus eroamisesta 25.4.1973) Sotkamosta, kansakouluntarkastaja Meeri Päivänsalo Kajaanista, toimitusjohtaja, diplomi-insinööri Mikko Tähtinen Kajaanista sekä Kainuun Maakuntaliiton nimeämänä kaupunginjohtaja Heikki Komulainen Kajaanista, kansanedustaja Paavo Lagerroos Kajaanin maalaiskunnasta, maanviljelijä Atso-Pekka Leinonen Vaalasta, kunnansihteeri Timo Moilanen Hyrynsalmelta ja kunnanjohtaja Alvar Saukko Suomussalmelta. Suomen Kulttuurirahastoa edusti yliasiamies Erkki Salonen. Kulttuurirahaston edustajaksi vaihtui myöhemmin filosofian maisteri Niilo Luukanen. Hoitokunnan puheenjohtajan tehtävät kaupunginjohtaja Komulainen luovutti vuorineuvos Mikko Tähtiselle. Vuoden 1978 alusta hoitokunnan puheenjohtajaksi tuli Tuulikki Karjalainen.

RAHASTON TOINEN
VUOSIKYMMEN 1979-1988

Kostamuksen rakentaminen piristi aluetaloutta ja kuntien voimavaroja myös kulttuurin alueella. Kostamuksen jälkihoito-ohjelmilla rahoitettiin kuntienkin hankkeita. Kuhmon kamarimusiikki ja Sana ja sävel Kalevalaisessa Kajaanissa olivat vakiinnuttamassa paikkojaan suomalaisina kesätapahtumina. Sanan ja sävelen yhteydessä järjestettiin Veikko Huovisen huumoria käsittelevä kaksipäiväinen kesätapahtuma. Historiastaan tietoista maakuntaidentiteettiä vahvistettiin kolmiosaisella maakuntahistorialla. Maakuntaliiton elokuvaneuvontakokeilu päättyi vuoden 1987 lopussa. Kajaanin kaupunki käynnisti vuosittaisen Kainuun jazzkevät -tapahtuman, jota järjestettiin liki parikymmentä vuotta. Tanssitaiteen opetus vahvistui Kajaanin musiikkiopiston yhteydessä. Järjestettiin lasten tanssitapahtumia. Kajaanin liikunta- ja balettikoulu käynnistyi. Kajaaniin syntyi lasten vanhempien toimesta yksityinen Lasten kuvataidekoulu, jonka taival päättyi v. 2003. Suomussalmella toteutettiin Suomen Kansallisopperan ja Kansallisbaletin vierailuja. Niiden jälkeen järjestettiin useita tanssija Reijo Kelan tanssiproduktioita.

Korkeakouluopetuksessa käynnistettiin avoin korkeakoulu ja täydennyskoulutuskeskus.

Laki kuntien kulttuuritoiminnasta tuli voimaan 1980-luvun alussa. Kainuun kuntien kulttuuritoimen

hallinto vahvistui, sillä useimpaan Kainuun kuntaan perustettiin kulttuuritoimen viranhaltija, pienempiin kuntiin yhdistelmävirkana. Kuntien yhteistoiminta kulttuuritoiminnassa mahdollisti uusia avauksia. Vuonna 1988 julkaistiin ensimmäisen kerran Kainuun kuntien Kainuun kulttuurin vuosikirja Kaiku. Kalevalan 150-vuotisjuhlavuoden jälkimainingeissa Kuhmoon alettiin suunnitella Kalevala-kylää, joka avattiin kesällä 1989. Kuhmon kehitystä suunnattiin kansainväliseksi kulttuurikaupungiksi. Kajaani panosti suuriin kulttuuri-investointeihin, Kuhmo seurasi perässä. Kajaanin kaupunki suunnitteli uuden kulttuurikeskuksen, johon kuuluva Kaukametsä rakennettiin Kostamuksen jälkihoitoon tarkoitetulla tuella. Museo- ja kirjastotoiminnassa siirryttiin alueelliseen toimintaan. Kainuun Museo sai maakuntamuseo-oikeudet 1981 ja alkoi järjestää maakunnallisia museopäiviä. Kajaanin Kruununpuodinmäelle rakennettu Kajaanin kaupunginkirjastolle annettiin maakuntakirjaston tehtävät 1988. Kirjaston Kalevala-salissa aloitettiin elokuvaesitykset 1986.

Kainuun Kulttuurirahasto haki vuosikymmen aikana omatoimiseen työskentelyyn yhteistyökumppaneita ja saikin niitä. Erityisenä painopisteenä näyttäväksi tuli kainuulaisen kuvataiteen näyttelytoiminnan parantaminen, mutta sille ei kuitenkaan tullut pidempiaikaista jatkuvuutta. Apurahojen määrä pysyi vuo-

sikymmen ajan 11-15 tietämässä, mutta vuosikymmen lopussa Längmannin II yrittäjärahasto toi parempia edellytyksiä apurahojen jakoon. Tieteen apurahoja voitiin vuosikymmenen loppupuolella kasvattaa 6-9 apurahaan. 1980-luvun alussa maakunnassa vietettiin vuosittaisia Tieteen päiviä. Vuosikymmenen lopulla päästiin yhteistoimintaan jo myös Kainuun korkeakoulu yhdistyksen kanssa. Otavan lahjoittama Veikko Huovinen palkinto toi merkittävää tukea muutamalle taitajalle.

Huhtikuussa 1988 Tuulikki Karjalainen sai valmiiksi Kainuun kulttuurikartoituksen, jonka tuli toimia pohjana maakunnalliselle kulttuuritoiminnalle. Sen pohjalta Karjalainen kirjoitti Kainuun liitolle Kainuun alueellisen kulttuuripoliittisen suunnitelman, joka valmistui 1992.

RAHASTON TOINEN VUOSIKYMMEN 1979-1988

Vuosijuhlia ja apurahoja

Suuntautumista tulevaisuuteen

Rahaston toiminnan uuden vuosikymmenen vuosijuhlassa 1979 rahaston hoitokunnan puheenjohtaja Tuulikki Karjalainen jakoi neljatoista apurahaa, yhteensä 38 500 markkaa.

Apurahan sai mm. lehtori Irma Vornanen kasvatustieteen lisensiaattitutkintoon liittyvän tutkimuksen loppuunsaattamiseen. Irma Vornanen väitteli vuonna 1984 kasvatustieteen tohtoriksi aiheesta ”Ensiluokkalaisten lukukäsitteen kehittäminen”. Irma Vornanen teki pitkän päivätyön vuonna 1974 Kajaanissa alkaneen lastentarhaopettajakoulutuksen parissa.

Boris Segerstahl tuli 1971 jälkeen Oulun yliopiston säätö- ja systeemiteknikan professoriksi vuoden 1974 loppuun asti. Vuosina 1975-1995 hän toimi Oulun yliopiston Pohjois-Suomen Tutkimuslaitoksen johtajana. Vuoden 1979 Kainuun rahaston vuosijuhlaan Ämmänsaareen hänet oli kutsuttu juhlapuhujaksi. Hänen aiheenaan oli Koulutus ja tutkimus alueellisina kehitystekijöinä. Pohjois-Suomen tutkimuslaitoksen Kainuun yksikkö perustettiin vuonna 1981. Yksikkö toimi vuoteen 1988 yhden erikoistutkijan ja yhden tutkimusapulaisen vakans-

silla keskittyen yhteen tutkimuslinjaan: Kainuun peruselinkeinojen toimintaedellytysten tutkimiseen. Vähitellen yksikkö kääntyi soveltavaan tutkimukseen.

Vuoden 1980 vuosijuhlaa edeltävänä päivänä pidettiin Kainuun Kulttuurirahaston aloitteesta Kainuun elinkeinoelämän kehittämisen ideointikokous. Kokouksessa käsiteltiin taloudellista tutkimusta ja yritystaloudellista koulutusta sekä näiden kehittämistä Kainuussa. Vuohengin lukion salissa pidetyssä rahastojuhlassa valtiotieteen tohtori Erkki Salonen piti puheen aiheesta ”Kainuu 2000”. Vuosijuhlan aikoihin elettiin Kainuun läänin toteutumisen odotuksissa ja siksi oli ajankohtaista käsitellä kainuulaista identiteettiä ja tulevaisuuskuvia. Salonen piti ajankohtaisena käsitellä näkökulmaa, jossa ”maakuntarahasto parhaimmillaan voisi olla tehokas ase myös maakunnan määritellessä itseään, keitä ja mitä me olemme”. Salonen identiteettipuheeseen liittyen lienee syntynyt 1980-luvulla käsityöprojekti, sillä Kustaa Viikunan aloitteen pohjalta oli selvitystyön alaisena kuinka Suomeen ”nopeasti ja tarkoituksenmukaisella tavalla voitaisiin perustaa suomalaisten esineiden ja tuotteiden malliarkisto”. Salonen totesi: ”Kainuulla on nähdäkseni kaikki mahdollisuudet koota niin naisten kuin miestenkin perinteisen käsityön

alalta omat mallinsa ja näytekokoelmansa, jotka kenties hämmästyttävät sekä oman väen että ulkopuoliset monipuolisuudellaan ja rikkauksellaan, niin kuin teki Rannikkojen kokoama leipäperinnekin.”

Kajaanilaiset naisjärjestöt aktivoituivat vuonna 1981 luonnonsuojelutyöhön ja keräsivät 6 000 markkaa palkintorahoja jaettavaksi Kainuun rahaston kautta. Vuosijuhlan yhteydessä annettiin apuraha sotkamolaissyntyiselle filosofian tohtori, dosentti Satu Huttuselle Kempeleestä tunnustuksena metsäympäristöä koskevasta ansiokkaasta tutkimuksesta naisjärjestöjen luonnonsuojelupalkintona. Samassa vuosijuhlassa sai Kuhmon kamarimusiikki projektitukena 30 000 markkaa.

Paikallisuuteen ja kansainvälisyyteen

Vuonna 1980 Kainuun rahasto myönsi 10 000 markan sanomalehti Kalevan juhluvuoden stipendinä Kainuun äidinkielen opettajain yhdistykselle Kainuun murteiden ja nimistön opashankkeen toteuttamiseen. Uudella päätöksellä Äidinkielen opettajien rahasta siirrettiin 2 000 mk Alpo Räisäselle (22.10.1981) oppaan käsikirjoituksen laatimista varten. Hankkeen toteuttajaksi saatiin siis suomussalmelaissyntyinen professori Alpo Räisänen, joka oli pitänyt vuoden 1978 vuosijuhlassa juhlapuheen. Räisänen oli väitellyt Hel-

singin yliopistossa kahdeksan vuotta aiemmin Kainuun murteista, niiden äännehistoriasta vokaalien osalta. Räisäsellä oli vuosilta 1959-1969 kerättyä murreaineistoa. Aineistoaan varten Räisänen oli haastatellut yli 300 ihmistä, nauhoittanut yli 300 tuntia ääninauhaa, merkinnyt 8 000 nimilappua, käyttänyt 100 muistilehtiötä ja kuluttanut puolitoista polkupyörää yli 10 000 kilometrin matkalla. Vuonna 1982 ilmestyi Kainuun Sanomien kirjapainon painamana Kainuun murteiden ja nimistön opas, joka oli tarkoitettu koulujen äidinkielen opetukseen, aikuisopetukseen ja murteista kiinnostuneille. Kirja jakautui kolmeen osaan: ensimmäisessä osassa kuvataan Kainuun murteita murteiden joukossa sekä keskeisiä murrepiirteitä, toisessa osassa on murrenäytteet kaikista pitäjistä ja kolmas osa käsittelee nimistöä. Hanketta tukivat myös Kainuun maakuntaliitto ja Kainuun museo. Hanke täydensi Kainuun vähäistä humanistista perustutkimusta.

Musiikin opiskelija Sirkka-Liisa Kaakinen sai vuonna 1984 Kulttuurirahaston 3 000 markan apurahan Kuhmon ja Naantalin musiikkileireihin osallistumista varten. Seuraavana vuonna hän hakeutui rahaston 5000 markan apurahan turvin Savonlinnan ja Trondheimin barokkimusiikkikurssille. Sirkka-Liisa Kaakinen oli Kainuun rahaston ensimmäisten apurahojen saajan kapellimestari Olli Kuusojan oppilas. Kuusoja johdatti Kaakisen musiikkiluokkien jälkeen 15-vuotiaana Sibelius-Akatemian nuorisolinjalle. Vuonna 1992 hän päätti jatko-opintonsa vanhan musiikin osastolla Haagin kuninkaallisessa konservatoriossa.

Minna Lindgren toteaa: ”Sirkka-Liisa Kaakinen on harvinaisen monipuolinen viulisti. Hän soittaa musiikkia kaikilta aikakausilta, mutta hänen ohjelmistonsa on painottunut 1600–1800 -luvulle. Hän soittaa lisäksi alttoviulua ja viola d’amorea ja toimii usein konserttimestarina ja tässä tehtävässä myös orkesterin johtajana.”

Ja Lindgren jatkaa: ”Sirkka-Liisa on kamarimusiikin professori Stavangerin yliopis-

tossa. Hän on toiminut professorina myös Tanskan kuninkaallisessa konservatoriossa ja Bremenin taideakatemiassa ja opettaa Sibelius-Akatemiassa. Hän asuu puolalaisen miehensä ja Wilhelm-poikansa kanssa Krakovassa, mutta perheellä on toinen koti järven rannalla Kainuussa. Siellä on Sirkka-Liisan sydämen koti.”

Kainuun ensimmäisessä vuosijuhlassa apurahat jaettiin kuudelle. 43 vuotta myöhemmin Paltamon rahastojuhlassa 2012 apurahan saajia oli 29.

RAHASTON TOINEN VUOSIKYMMEN 1979-1988

Saadut lahjoitukset 1979-1988:

Kunnista Kajaani, Suomussalmi ja Kuhmo jatkoivat säännöllistä rahaston tukemista. Näistä kunnista Kajaani lisäsi huomattavasti tukeaan. Hyrynsalmi, Paltamo ja Puolanka tulivat mukaan lahjoittajiksi useimpina vuosina. Yrityksistä Kajaani Oy, Kainuun Valo Oy ja Rautaruukki Oy jatkoivat säännöllistä tukemista. Lahjoituksissa kunnostautui myös Kainuun Sanomat. Satunnaisten yritysrahjoittajien määrä myös lisääntyi. Kymmenen vuoden aikana lahjoitusten määrä liki kolminkertaistui.

1979	35 655,44
1980	53 200
1981	70 200
1982	69 353,21
1983	65 566,77
1984	73 618,70
1985	75 246,85
1986	88 959,90
1987	87 380,20 (+ 1 002 800 mk keskusrahasto)
1988	94 585,70

Myönnetty apurahat, rahamäärä ja apurahojen suuruudet vuosittain

Myönnettyjen apurahojen määrä pysyi toisella vuosikymmenellä 11-15 välillä. Längmanin yrittäjärahasto II tuodessa lisää jakomahdollisuuksia 1988 apurahojen jakomäärä nousi 19 ja jaettava määräkin nopeasti enemmän kuin kaksinkertaistui. Apurahojen hakijamäärä vaihteli 43-69 hakijan välillä, mutta vuonna 1988 se yllättäen nousi 151 hakijaan. Toisella vuosikymmenellä apurahoja taidenäyttelytukeen jaettiin 809 800 mk. Toisen vuosikymmenen lopussa apurahoja oli Kainuun rahastosta jaettu kaikkiaan toista miljoonaa markkaa.

<i>vuosi</i>	<i>myönnetty apurahat (kpl)</i>	<i>jaettu rahamäärä (mk)</i>	<i>apurahojen suuruudet (mk)</i>
1979	14	36 500	2 000 – 4 000
1980	12	46 500	1 000 – 4 000
1981	15	89 000	1 000 – 10 000
1982	15	66 400	1 400 – 4 500
1983	15	59 900 (+18 000 näyttely)	1 400 – 5 000
1984	15	71 900	2 500 – 10 000
1985	12	73 500	3 500 – 10 000
1986	13	80 600	3 500 – 10 000
1987	11	80 600	4 000 – 8 000
1988	19	202 000	2 500 – 25 000

Kainuun Rahaston muu toiminta

Kainuun Taide 82 ja 83

Kainuun rahaston kokouksessa 21.1.1980 keskusteltiin, että huhtikuun kokouksessa pyritään etsimään sellaista teemaa tai projektia, joka loisi kuntien ja liikelaitosten kiinnostusta Kainuun rahaston tukemiseen. Huhtikuun kokouksessa, jossa jaettiin apurahoja, asiaan ei kuitenkaan palattu. Tammikuun kokouksessa 1981 Tuulikki Karjalainen esitteli hoitokunnalle suunnitelman kulttuuriprojektiksi vuosittain järjestettävää kulttuurikilpailua varten yhteistyössä Kainuun maakuntaliiton, kuntien kulttuurilautakuntien tai muiden rahoittajien kanssa. Jostakin syystä suunnitelma ei toteutunut. Seuraavana vuonna syntyi läänin taidetoimikunnan, Kainuun maakuntaliiton ja kulttuurirahaston yhteinen kuvataideprojekti.

Suomen Kulttuurirahaston Kainuun rahaston sekä Kainuun Maakuntaliiton toimesta järjestettiin syksyllä 1982 kainuulaisten kuvantekijöiden Kainuun kuntia kiertävä kutsunäyttely. Rahaston hoitokunnan puheenjohtaja Tuulikki Karjalainen totesi näyttelyn esittelylehtisessä, että kysymys on ”pitkän tähtäimen taidekasvatusprojektista, joka tutustuttaa kainuulaiset oman alueensa kuvataiteeseen

ja saa heidät ehkä myös harrastamaan aktiivisesti kuvataidetta”. Kutsuttuina taiteilijoina näyttelyyn osallistuivat kuvanveistäjä Liisa Linkola, taidemaalari Terttu Ollikainen, graafikko Pekka Juntunen, taidemaalari Jaakko Leppänen ja taidemaalari Pertti Tirronen. Näyttelyyn taiteilijat valitsivat 35 työtä. Näyttelyn avajaiset pidettiin Kajaanin taidehallissa 12.9.1982. Kuntakierroksen viimeinen näyttelypäivä oli Paltamossa 20.12.1982. Kun taidenäyttelytiloja ei ollut, monissa kunnissa näyttelyt pidettiin pankeissa tai kirjastoissa. Näyttelyn toteuttamisen kustannukset olivat 24 435,53 markkaa. Näyttelyn mukana kiertäneessä vieraskirjassa oli kierroksen päätyttyä 2 500 nimeä, jota määrää rahaston hoitokunta piti hyvänä todeten tosiasiallisen määrän olleen pankeissa ja kirjastoissa suuremman. Kainuun rahaston hoitokunta totesi kokonaisuutena Kainuun Taide -82 onnistuneeksi projektiksi, joskin arveli, että tiedottamisessa olisi ollut parantamiseen varaa. Kainuun Sanomien kulttuuritoimittaja Eero Marttinen toivoi kirjoituksessaan (KS 17.9.1982) näyttelyyn enemmän taidekasvatuksellista aineistoa, tiedollista ja kasvatuksellista syvyyttä, koska järjestäjät olivat painottaneet näyttelyssä olevan kysymys ”taidekasvatusprojektista”. Seuraavana vuonna jatkettiin yhteistyössä taidekasvatusprojektia järjestämällä Kainuun Taide -83 Harrastajataidenäyttely, joka kiersi Kainuun kun-

nissa 7.9.1983 - 22.2.1984 välisenä aikana.

Näyttelyyn tarjottiin arvosteltavaksi 105 teosta, maalauksia, veistoksia ja grafiikkaa. Tarjotut teokset valitsi taidemaalari Antero Laine, taidemaalari Erkki Simula ja kuvanveistäjä Matti Hynynen. Näyttelyyn hyväksyttiin 48 teosta 28 tekijältä. Jokainen harrastajakuvataiteilija sai projektissa taiteilija Erkki Simulan kritiikin töistään. Näyttely oli esillä kaikissa Kainuun kunnissa alkaen Puolangalta ja päätyen Suomussalmelle. Näyttelyyn tutustui arviolta 3200 henkilöä. Kainuun Kulttuurirahaston maksuosuus oli 6 000 markkaa ja Suomen kulttuurirahaston projektituki 18 000 markkaa toteutuneesta noin 41 000 markan budjetista. Kun budjetti ylitettiin taidearvioinnin takia noin 4 000 markalla, ylitys jaettiin Kainuun Liiton kanssa. Projektiin saatiin 3 000 markan avustus Oulun läänin taidetoimikunnalta. Hoitokunnan kokouksessa 25.1.1984 todettiin, että näyttely saavutti kunnissa paremman vastaanoton kuin edellinen näyttely.

Näyttelyn toteuttajien kanssa sovittiin 20.11.1981 maakuntaliitossa pidetyssä neuvottelupalaverissa, jossa oli mukana läänintaitelija Juhani Tuominen, toiminnanjohtaja Hannes Kempainen, rahaston puheenjohtaja Tuulikki Karjalainen ja asiamies Kaija Rysä, että joka toinen vuosi järjestetään ammatti-

RAHASTON TOINEN VUOSIKYMMEN 1979-1988

taiteilijoiden ja joka toinen vuosi kuvataiteen harrastajien näyttely. Hoitokunnan puheenjohtajan Tuulikki Karjalaisen mukaan vuonna 1984 suunnitelmassa oli taas ammattitaiteilijoiden näyttely, mutta hoitokunnan kokouksessa 11.4.1984 todettiin, että näyttelyprojektissa pidetään vuoden tauko. Suunnitelmissa oli järjestää seuraava ammattitaiteilijoiden näyttely 1985, jolloin voisivat osallistua ne, jotka eivät voineet osallistua vuoden 1982 näyttelyyn. Suunnitelmia tehtiin niin pitkälle, että laskettiin jo kuntien päätettäväksi osallistuminen rahtikustannuksiin. Sanomalehtitiedon mukaan (26.9.1984) näyttelyyn oli suunniteltu kutsuttavaksi taiteilijat Toivo Mikkonen, Matti Hynynen, Antero Laine, Erkki Simula, Irja Juntunen, Regina Huotari ja Niilo Hyttinen. Suunnitelmia oli kierrätetty kyseistä näyttelyä Helsingissä, Lahdessa, Tampereella ja Turussa. Vuosille 1986-1987 kaavailtiin Kainuun Taide -tapahtumaa taidekäsityön alalta, jotta saataisiin esille vanhaa kainuulaista taidekäsityötä. Tämä suunnitelma oli ilmeisesti opasteena myöhemmälle käsityöprojektille. 3.4.1985 pidetyssä hoitokunnan työvaliokunnan kokouksessa päätettiin ehdottaa hoitokunnalle, että taidekasvatusprojektitoiminta sen nousseiden kustannusten vuoksi siirretään Kainuun Maakuntamuseon ja tulevan Kainuun aluetaidemuseon hoidettavaksi. Hoitokunta oli päättänyt jo tammikuun kokouk-

sessaan luopua vuoden 1985 näyttelyn pitämisestä. Näin kiertävien taidenäyttelyjen projekti hautautui lopullisesti.

Kulttuuriparlamentti 1983

Tammikuussa pidettiin Taide-82 näyttelyn lopupalaveri toimijoiden kesken. Kuvataidenäyttely -projektin innoittamana Kainuun Liitto ja Kainuun rahasto järjestivät (11.2.1983) Kulttuuriparlamentin, jossa esillä oli taidenäyttelyprojekti, musiikkitaide sekä kuntien ja eri taiteenalojen välinen yhteistyö. Tilaisuuteen oli kutsuttu kuntien kulttuurilautakuntien sihteerit, Oulun läänin taidetoimikunnan jäsenet ja eri taiteenalojen harrastajia. Tilaisuudessa valmistellut puheenvuorot käyttivät Kainuun maakuntaliiton hallituksen jäsen Tuulikki Yli-Lonttinen, Kainuun rahaston puheenjohtaja Tuulikki Karjalainen musiikkitaiteesta ja taidenäyttely-yhteistyöstä, sellotaiteilija Seppo Kimanen musiikkitaiteesta ja teatterinjohtaja Hannu Tyhtilä, joka alusti kuntien välisestä taiteellisesta yhteistyöstä. Vajaa viikko myöhemmin Kajaanin kulttuuritoimenjohtaja Pekka Sairanen kommentoi pidettyä seminaaria sanomalehti Kansan Tahdossa (17.2.1983). Hän piti hyvänä tilaisuuden järjestäjien pyrkimystä koota yhteen hiljalleen muotoutuvaa taide- ja kulttuurihallintoa, mutta kritisoi käytyä

keskustelua: ”Alustusten pohjalta käyty keskustelu sortui monologeihin, joita olisi mainiosti voitu käyttää jollakin muulla areenalla. Usealla keskustelijalla ei ollut ilmeisesti halua kosketella alustusten käsittelemiä asioita. Me kajaanilaiset aloimme jauhaa omia kiistojamme, johon pääsystä antoi asepalvelusta suorittavan musiikkiopiston rehtorin karskit puheet Kajaanin kulttuurilautakunnan hankkeista.” Sairanen kiittelee Seppo Kimasen puheenvuoroa: ”Kimanen puhui kokemuksen ja tiedon rintaäänellä siitä, kuinka tärkeää juuri meillä Kainuussa olisi vastaanottaa ”vierasta” kansainvälistä ja kansallista kulttuurivaikutusta. Meillä ei ole mitään syytä suojella itseämme esim. korkeatasoiselta musiikkitarjonnalta. Tällainen puhe on raikas tuulahdus kaikkea nurkkakuntaisuutta vastaan. Maakunnalliselle kulttuuriparlamentille siinä on hyvin oivallettu viesti. Tästä viestistä olisi pitänyt puhua.” Sairanen nostaa kapinalippua nurkkakuntaisuutta ja alueellista leimaamista vastaan ja vetoaa taiteen yleisinhimilliseen luonteeseen. Hän päättää kirjoituksensa: ”Ihmeellisiä ovat taiteen ja kulttuurin tiet. Niin ihmeellisiä, että jopa viisas saattaa joutua harhapoluille. Torkahtaa voi kuka hyvänsä. Siksi tarvitsemme avaraa leinolaista kulttuurisuomalaisuutta. Silloin ymmärrämme myös näillä syrjäisillä kolkilla, että henkistä elämää on ollut jo vuosituhansia ennen meitä ja muuallakin

kuin Kainuussa. Siksi ei taide voi rajoittua yhdelle alueelle tai paikalle. Alas alueellinen taide!”

Yrityksiä rahaston laajentamiseksi

Rahaston toisella vuosikymmenellä käytiin rahaston piirissä ja keskusrahaston kanssa keskusteluja rahaston lahjoitusvarojen laajentamiseksi. Kevätalvella 1980 hoitokunta mietti teemaa tai projektia, jolla voitaisiin lisätä Kainuun kuntien ja liikelaitosten kiinnostusta Kainuun rahaston tukemiseen. Esille otettiin mm. uusien rahastojen perustaminen. Rahaston papereista selviää, että keskustelua oli Ilmari Kianto –rahaston ja presidentti Urho Kekkosen nimeä kantavan rahaston perustamisesta. Kiannon syntymästä oli kulunut 110 vuotta ja Urho Kekkonen oli täyttämässä 85 vuotta. Urho Kekkosen nimeä kantavan rahaston perustamisesta luovuttiin nopeasti, mutta Ilmari Kianto –rahaston ideassa edettiin pidemmälle. Kulttuurirahaston asiamiehen Paavo Hohdin kanssa käymien keskustelujen perusteella rahaston puheenjohtaja Kauko Heikurainen kääntyi kirjeellä hoitokunnan kokouksen jälkeen 1.3.1984 Otavan toimitusjohtaja Olli Reenpään puoleen ehdotuksella, että Otava lahjoittaisi peruspääoman Ilmari Kianto -rahaston perustamiseen. Hoitokunnan ehdotuksena oli, että rahastosta jaettaisiin stipendejä kainuulais-

ten kirjailijoiden ja kirjallisuuden tutkimuksen tukemiseen. Ehdotus ei johtanut uuden rahaston perustamiseen, mutta muutamia vuosia myöhemmin Otavan lahjoittamaan kolmivuotiseen Veikko Huovinen -palkintoon.

Tammikuussa 1983 hoitokunnassa keskusteltiin varainhankinnasta rahastolle. Päätettiin kääntyä kuntien ja liikelaitosten puoleen kirjeitse. Samalla päätettiin myös julkisesti muistuttaa testamenttilahjoituksista. Haluttiin myös muistuttaa ihmisiä, että merkkipäiväonnittelujen rahat voi ohjata rahastolle. Näiden asioiden huomioimiseksi päätettiin kääntyä Kainuun Sanomien kulttuuritoimittajan puoleen. Rahaston hoitokunta pyrki lähestymään yrityksiä ja liikelaitoksia henkilökohtaisella tasolla ja sitä varten etsittiin luetteloita ja yhteystietoja hoitokunnan jäsenten käyttöön. Kainuun Sanomat saattoi ilmoittaa (26.1.1984), että Kainuun kulttuurirahasto lähtee kuntakierrokselle. Kainuun maakuntaliiton kautta saatiin neuvoteltua vuoden 1984 aikana sopimus, jolla Kainuun maakuntaliitto antoi suosituksen kunnille, että ne sijoittaisivat rahastoon vuosittain 50 penniä/asukas. Rahaston puheenjohtaja Kauko Heikuraisen mukaan näin saataisiin kunnilta 80 000-90 000 markkaa. Heikurainen ruoti kuntien osallistumista rahaston toimintaan Kainuun Sanomissa 24.1.1985

ja totesi, että vain Kajaani, Kuhmo, Suomussalmi ja Vaala ovat lahjoituksin muistaneet Kainuun rahastoa. Antamassaan haastattelussa Heikurainen linjasi rahaston tulevaisuutta: ”Jos tilanne ei muutu niin kohta voidaan jakaa apurahoja vain niihin kuntiin, joista on saatu lahjoituksia.” Ja myöhemmin hän jatkaa: ”Nykyisessä kokoonpanossa Kainuun rahasto ei minun nähdäkseni ole olleenkaan osoitus kainuulaisesta kulttuuritahdosta ja kuitenkin rahaston pitäisi olla kainuulaisten yhteinen yritys.” Seuraavan vuoden tammikuussa (29.1.1986) Kainuun Sanomille antamassaan haastattelussa puheenjohtaja Kauko Heikurainen toi edelleen esille kainuulaisten kuntien ja elinkeinoelämän riittämättömän tuen rahaston toimintaan. Hän totesi lisäksi, että määrärahojen pienuuden vuoksi myös hakemusten taso laskee. Kauko Heikurainen alleviivasi kulttuuritoiminnan merkitystä: ”Ei Kainuusta vielä tee kulttuurimaakuntaa se, jos täällä on kolme arvokasta jättitapahtumaa kesällä, kuten nykyisin Kuhmossa kamarimusiikki, Kajaanissa Sana ja sävel ja Suomussalmella oopperatapahtuma. Näihin tuodaan maailman kärkitaiteilijoita suurella rahalla. Se on ihan oikein, mutta se ei riitä. – Kulttuuri on kaiken tasapainoisen kehityksen edelläkävijä ja myös tieteellä on yhtä tärkeä merkitys. Puolueeton tutkimus näyttää aina tietä oikeansuuntaiselle kehitykselle ja tämä pitäisi Kainuussakin oivaltaa. –

RAHASTON TOINEN VUOSIKYMMEN 1979-1988

Kulttuuri pitäisi saada tasavertaisena mukaan Kainuun kehittämisprojekteihin. Se kuitenkin tahtoo tässä elinkeinoelämän kehittämisessä unohtua ja jäädä jalkoihin. – Ja tämä on suuri virhe, jos näin tapahtuu. Siellä missä kulttuuri kukkii, kukkii muu-kin.” Kauko Heikuraisen muistutukset kunnille menivät perille ja 1980-luvulla kunnat lisäsivät lahjoitusosuuksiaan.

Hoitokunnan rahaston kartuttamishuoliin toi korjausta Längmannin yrittäjärahassto II ja vuosikymmenen lopulla perustettu Kajaani Oy:n rahasto.

Toimintamuotojen monipuolistaminen

Vuoden 1986 alussa käytiin hoitokunnassa keskustelua hoitokunnan toimintamuodoista ja hankeideoista. Keskustelussa hoitokunnan tuleviksi hankkeiksi ja toimintamuodoiksi kehkeytyivät seuraavat aiheet: Kainuun käsityöperinteen tallentamisprojekti, Kirjailijavierailujen ja kirjallisten tilaisuuksien järjestäminen, Kajaani opettajakoulutuslaitoksen kasvatusta koskevien tutkimusten tukeminen ja Kehitysaluemaakuntien liiton seminaarin tukeminen, seminaari pidettiin 30.6.-1.7.1986 Suomussalmella. Samalla päätettiin tiedustella keskusrahastosta projektituen suuruutta ja tuen saamisen ehtoja. Hankeideoissa katsottiin lähelle: käsityö-

projekti oli käynnistymässä seuraavana vuonna. Opettajakoulutuksen tutkimushankkeita tuettiin sitä mukaa, kun opettajakoulutuksen henkilöstö halusi pätevoityä tutkimuksen avulla. Kirjailijavierailuihin ei ilmeisesti ollut voimavaroja.

Iki-Kiannon juhluvuosi

Kun rahaston vuosipäivän merkkipäivän kirjailija Ilmari Kiannon syntymän 110-vuospäivä lähestyi 1984, ilmapiirissä oli monia Kiantoon liittyviä aktiviteetteja Suomussalmella, jossa oli päätetty pitää myös rahastojuhla. Merkkipäivän yhteydessä Ilmari Kianto –seura perustettiin vaalimaan Ilmari Kiannon kirjallista perintöä. Seuran ensimmäiseksi puheenjohtajaksi valittiin Kauko Heikurainen, joka toimi myös Kainuun rahaston hoitokunnan puheenjohtajana. Perustetun seuran piirissä käynnistyi heti keskustelu vuonna 1974 pystytetyn Ilmari Kiannon patsaan siirtämiseksi ns. Jätkänpuistoon, jonka nimen muuttamista Kiannon omaiset olivat toivoneet. Turjanlinnan vuokraus kunnalle oli viimeistelyvaiheessa. Pidetyssä vuosijuhlassa kulttuurisihteeri, kirjailija, filosofian maisteri Jalo Heikkinen puhui Kiannon julkaisemattomasta tuotannosta. Hän sai myös 10 000 markan apurahan Kulttuurirahaston projektituella Ilmari Kiannon elämäkerran kirjoittamista varten.

Veikko Huovinen -palkinto

Kustannusyhtiö Otava teki Kainuun Rahastolle ehdotuksen 7.5.1987 päivätyllä kirjeellään Veikko Huovisen nimeä kantavasta tunnustuspalkinnosta, joka jaettaisiin vuosittain 10 000 markan suuruisena ansioituneelle henkilölle hakemuksetta. Otavan ehdotuksen mukaan palkinto tuli jakaa ”Kainuun alueella tehdystä tärkeästä kulttuurityöstä tai Kainuuta koskevasta tutkimuksesta tai kirjallisesta tai muusta taiteellisesta teoksesta sekä Kainuun maakuntaa suuresti edistäneestä elämäntyöstä”. Otava sitoutui antamaan Kainuun Rahaston käyttöön vuosina 1988-1990 10 000 markan vuosittaisen palkintosumman. Palkinnosta kerrottiin kirjailija Veikko Huoviselle hänen 60-vuotispäivillään, kun kirjailijaa kävivät onnittelemassa Otavan hallituksen puheenjohtaja, professori Heikki Reenpää yhdessä Otavan kirjallisen johtajan, filosofian tohtori Jukka Tarkan kanssa. Kirjailija Huovinen oli tyytyväinen myönnettyyn palkintoon, koska rahaston hoitokunnassa istuneena hän tiesi, etteivät rahaston apurahat olleet suuret. Niinpä hän totesi: ”Täytyy myös tyytyväisenä todeta, että tässä nyt ilman mitään rienausta tai vippaskonsteja otetaan kerrankin rahat pois Helsingin herroilta.”

Lähestyttäessä rahaston 20. vuosipäivää Kainuun rahasto saattoi Vaalassa pidetyn rahastojuhlan yhteydessä 1987 julkistaa, että Kustannusosakeyhtiö Otava lahjoittaa kolmena vuonna peräkkäin 10 000 markkaa erityistä Veikko Huovinen -palkintoa varten. Palkinto tulisi myöntämään Kainuun alueella tehdystä kirjasta, taulusta, tutkielmasta, elämäntyöstä tai muusta kulttuuriteosta. Palkinto oli Otavan lahja 60 vuotta täyttävälle kirjailijalle.

Kustannusosakeyhtiö Otava lahjoitti 1987 Kainuun rahastolle 3-vuotisen Veikko Huovinen -palkinnon kirjailija Veikko Huovisen 60-vuotispäivän kunniaksi. Veikko Huovisen syntymäpäivästä tuli myös Kainuun rahaston vuosipäivä. Kuvassa kirjailija Veikko Huovinen 20 vuotta myöhemmin Kuhmossa Veikko Huovinen -seuran järjestämässä tilaisuudessa.

RAHASTON TOINEN VUOSIKYMMEN 1979-1988

Ensimmäisen kerran Veikko Huovinen –palkinto myönnettiin kirjailija Veikko Huovisen ehdotuksesta taidemaalari Niilo Hyttiselle. Rahaston asiamiehelle 6.4.1988 osoittamassaan kirjeessä kirjailija Veikko Huovinen totesi: ”Mieleeni tulleista Kainuun kulttuuri- ym. elämään vaikuttaneista monista henkilöistä pitäisin tällä hetkellä hyvin ansiokkaana taidemaalari Niilo Hyttistä. Hän on syntyperäinen puolankalainen ja työskennellyt merkittävimmät vuotensa Kainuussa. Hän on valtakunnallisesti ottaen tunnettu tekijä, eräs nykyisen kuvataiteen mielenkiintoisimmista nimistä.” Kirjailija ei itse päässyt hoitokunnan kokoukseen, mutta valtuutti kulttuurisihteerin Pekka Oikarisen valottamaan hoitokunnalle mielipidettään. Kun toinen Veikko Huovinen palkinto myönnettiin keväällä 1989 toimittaja Eero Marttiselle, kirjailija Veikko Huovinen oli paikalla hoitokunnan kokouksessa. 10.4.1989 pidetyssä kokouksessa kirjailija Huovinen esitti vaihtoehtoisen tunnustuspalkintoehdokkuuden: toimittaja Eero Marttinen ja lehtori Tuulikki Karjalainen. Hoitokunta antoi Veikko Huovinen –palkinnon Eero Marttiselle, mutta myönsi myös samansuuruisen tunnustuspalkinnon Tuulikki Karjalaiselle. Toimittaja Marttiselle palkinto annettiin tunnustukseksi Kainuun Sanomissa vuosikymmeniä jatkuneesta ansiokkaasta kirjallisuuden tunnetuksi tekemisestä ja suomalai-

sen kulttuurielämän valppaasta tiedottamisesta ja arvioinnista. Tuulikki Karjalaiselle 10 000 markan tunnustuspalkinto myönnettiin Kainuun musiikkielämän hyväksi tehdystä työstä. Kolmannen Veikko Huovinen –palkinnon sai valokuvaaja Eero Kemilä Sotkamossa pidetyssä vuosijuhlassa 1990.

Rahaston 20-vuotisjuhlavuosi

Kun rahasto lähestyi 20 vuoden ikää, Kainuun kulttuuriväki odotti, että Kainuun maakuntaliitto ottaisi kulttuuritoiminnassa uutta roolia. Kainuun rahaston entinen puheenjohtaja, toiminnanjohtaja Tuulikki Karjalainen sai valmiiksi ensimmäisen Kainuun kulttuurikartoituksen. Kulttuurikartoitus tähtäsi maakunnalliseen kulttuuritoimenprojektiin, jolla kokeiltaisiin kulttuuritoiminnan vaikutusta rakennemuutoksen kriisialueella. Ehdotuksessa pyrittiin Kainuun maakuntaliiton kulttuuritoiminnan yksikköön, joka toimisi kulttuuritoiminnan maakunnallisena generaattorina. Ajatus oli, että toiminnan rahoittajia olisivat opetusministeriö, yliopistot ja Kulttuurirahasto. Sanomalehdessä (KS) uutisoitiin maakuntaliiton yhteydessä aloittavasta kulttuuritoimintayksiköstä, jonka johtoon tulisi Kuhmon Kamarimusiikin toiminnanjohtaja Tuulikki Karjalainen. Uutisen mukaan maakuntaliitto oli varannut yksikköä varten 60 000 ja sama summa

tulisi opetusministeriöltä.

Juhlavuonna Kainuulaisen käsityöperinteen tallentamiseen oli varattu 15 000 mk. Tulevana vuonna joka kolmas vuosi jaettava Längmanin II yrittäjärahasto oli kaksinkertaistamassa jakosummansa.

Rahaston täyttäessä 20 vuotta päätti hoitokunta myöntää 10 000 markan tunnustuspalkinnon Längmanin yrittäjärahasto II:sta erikoishammas-tekniikko Matti Kuorikoskelle ja lennonjohtaja Allan Sointamolle Oulujärven höyrylaivaperinteen vaalimisesta ja kehittämisestä. He olivat vaalineet sitkeästi kolmetoista vuotta Oulujärven höyrylaivaperinnettä ja palkinto myönnettiin ”höyrylaivaperinteen pieteettisestä elvyttämisestä ja kehittämisestä”. Tämä perinne sai jatkoksi myöhemmin Jussi Kivisen kirjan ”Höyryä Kainuun vesillä”, joka kertoo historian Oulujärven laivoista ja laivaliikenteestä. Myös S/S Kouta liikennöi edelleen Oulujärvellä, tosin uuden omistajan ansiosta.

Rahaston toiminnan 20. vuoden kunniaksi hoitokunta päätti hankkia Anja von Zansenin kaksi akvarellia ”Allapäin keväällä I ja II” 7 000 markalla Kajaanin kaupungin kansalaisopiston Kaukametsän tiloihin. Teokset oli valinnut kansalaisopiston taidetoimikunta. Taideteokset ostettiin rahaston

nimiin ja Kajaanin kaupungin kanssa tehtiin sopimus teosten säilyttämisestä.

Uutena jaettavana rahana oli Elina, Sofia ja Yrjö Arffmanin rahaston stipendi, joka myönnettiin matemaattista ja teknistä lahjakkuutta osoittaneelle ensisijaisesti syntyperäisille nuorille kainuulaisille.

Rahaston 20. vuosijuhla pidettiin Kajaanin Kaukametsän salissa, jossa juhlaesitelmän piti professori Anto Leikola aiheesta Ihminen luonnon kokijana.

Rahaston hallinto

Rahaston hoitokunta, puheenjohtajat ja asiamiehet

Toiselle vuosikymmenelle siirryttäessä rahaston hoitokunnassa työskenteli Kainuun Maakuntaliiton nimeäminä kunnanjohtaja Erkki Juntunen, kaupunginjohtaja Sakari Lahtinen, opetuspäällikkö Viljo Lehto, hallintopäällikkö Raimo Mäki ja kunnanjohtaja Veikko Tossavainen, ja Suomen Kulttuurirahaston nimeäminä lehtori Tuulikki Karjalainen, toiminnanjohtaja Hannes Kemppainen, metsäneuvos Olli Sarantola, toimitusjohtaja Mikko Vuorilehto ja logonomi Tuulikki Yli-Lonttinen. Suomen Kulttuurirahastoa edusti yleissihteeri Niilo Luukanen.

Rahaston asiamiehenä toiminut Raimo Horneman luopui tehtävästä ja uutena asiamiehenä aloitti 1.10.1979 lehtori Kaija Rysä. Kaija Rysän muutettua paikkakunnalta asiamiehen tehtäviä hoiti maisteri Sirkka Pietikäinen 15.8.1982 lähtien. Rahaston puheenjohtajana toimi Tuulikki Karjalainen vuoteen 1982 saakka. Vuosina 1983-86 hoitokunnan puheenjohtajana toimi suunnittelusihteeri Kauko Heikurainen. Rahaston toisen vuosikymmenen lähestyessä loppuaan rahaston puheenjohtajaksi tuli lehtori Leena Piirainen (1987-1988), joka kuitenkin muu-

tettuaan seuraavana vuonna pois paikkakunnalta joutui luopumaan puheenjohtajan tehtävistä. Hoitokunnan puheenjohtajaksi Piiraisen jälkeen tuli varatuomari Raimo Horneman. Suomen Kulttuurirahastoa hoitokunnassa edusti vuodesta 1983 lähtien filosofian tohtori Paavo Hohti.

Vuonna 1986 Paltamossa pidetyn vuosijuhlan yhteydessä Suomen Kulttuurirahaston asiamiehet kokoontuivat yhteiseen kaksipäiväiseen kokoukseen Kajaaniin.

1988 hoitokuntaan kuuluivat Leena Piirainen puheenjohtajana, Raimo Horneman varapuheenjohtajana ja jäsenenä Jalo Heikkinen, Sakari Jankko, Erkki Mikkonen, Pekka Oikarinen, Maija Pietilä, Lippo Vester, Juhani Kämäräinen, Keijo Väänänen ja SKR:n edustajana Paavo Hohti. Asiamiehenä toimi Sirkka Pietikäinen.

RAHASTON KOLMAS
VUOSIKYMMEN 1989-1998

1990-luvun alkupuolella sukellettiin taloudelliseen lamaan. Se vaikutti niin, ettei Kainuussakaan käynnistetty omia kulttuurihankkeita. Poikkeuksen teki Kuhmo, jossa Kuhmo-talo otettiin käyttöön heinäkuussa 1993. Rahaston hoitokunnan jäsen, Kuhmolainen Tuulikki Karjalainen toimi 1990-luvun alussa Valtion taidetoimikunnan puheenjohtajana ja toimiessaan loi hyvät yhteydet valtionhallintoon.

Kainuun terveydenhoito-oppilaitos, teknisen alan koulutus ja Kajaanin kauppaopisto yhdistettiin Kajaanin ammattikorkeakouluksi, joka käynnistyi kokeiluluontoisesti 1991 ja vakinaistettiin 1995.

Vuonna 1993 tuli laki taiteen perusopetuksesta. Musiikin taiteen perusopetusta oli annettu jo pitkään ja lasten ja nuorten tanssiopetus oli jo vakiintunut. Myös kuvataiteen opetusta annettiin yksityisessä Kajaanin kuvataidekoulussa. Taiteen perusopetuslain myötä myös muut lasten taidealat tulivat valtionavun piiriin. Kainuun rahastolla ei näytä olleen erityistä roolia vielä 1990-luvulla lasten ja nuorten taideharrastusten organisoinnissa. Joitakin yksittäisiä nuoria musiikki- ja tanssitaiteen lahjakkuuksia autettiin apurahojen turvin eteenpäin. Kajaanissa toimi yksityinen musiikkioppilaitos. Kuhmoon perustettiin oma musiikkioppilaitos, jonka musiikillinen tausta oli Kuhmon kamarimusiikin alusta asti järjes-

tetyissä Kuhmon Musiikkileireissä.

Kalevalan 160. juhluvuoden jälkeen syntyi Elias Lönnrot -seura ry v. 1996. Kun Uuden Kalevalan syntymästä oli kulunut 150 vuotta, vihittiin Kuhmossa opetusministeriön rahoittamana Juminkeko, joka on omaksunut Kalevalan perintöön liittyviä laaja-alaisia tehtäviä valtakunnan rajan molemmin puolin. Talon ylläpitoa ja tehtäviä hoitaa Juminkeko -säätiö. Kajaanissa käynnistyi Lönnrot-instituutti projekti. Instituutti vakinaistettiin Oulun yliopiston Kajaanin opettajainkoulutuslaitoksen yhteyteen v. 2000 ja vuoden 2005 alusta instituutti ja Kajaanin yliopistokeskuksen aluekehitysyksikkö liitettiin yhteen.

1990-luvulla kesäteatterit Kainuussa olivat voimissaan: seitsemässä kunnassa kymmenestä toimi kesäteatteri. Kulttuurirahaston apurahat ovat tukeneet kesäteatterien toimintaa. Ristijärven Nuori teatteri -koulutustapahtuma alkoi 1997 ja vakiintui nuorten teatteriharrastajien koulutuspaikaksi. Kajaanin kaupunki oli tehnyt 1980-luvulla runsaasti taidehankintoja. Kajaanissa käynnistyi taidemuseo toiminta vanhan poliisilaitoksen tiloissa.

Suomen EU:iin liittymisen myötä käynnistyivät rakennerahasto-ohjelmat, mutta niiden käyttö kulttuuriin kehittämishankkeisiin jäi aluksi vaatimatto-

maksi. Seuraavalla vuosikymmenellä kulttuuritoimijat oppivat jo paremmin käyttämään rakennerahastoja kulttuurikohteiden rahoittamiseen.

1990-luvulla Kainuun rahaston myönnettyistä apurahoista liki puolet myönnettiin erilaisiin tieteen projekteihin ja koulutuksen lopputöihin. Kulttuurin apurahat jakautuivat eri alueille. Lamakausi on tyrehtyttänyt kulttuurin luomisen innokkuutta.

RAHASTON KOLMAS VUOSIKYMMEN 1989-1998

Vuosijuhlia ja apurahoja

Virikkeitä ja apuja kulttuuriryölle

– kohti lamakautta

Rahaston kolmannen vuosikymmenen ensimmäinen rahastujuhla pidettiin Ämmänsaarella 7.5.1989, kun Ilmari Kiannon syntymästä oli kulunut 115 vuotta. Juhlapuheen piti filosofian tohtori Liisi Huhtala aiheesta ”Isa Asp halusi olla tietoisesti kirjailija”. Sanomalehti Kaleva otsikoi rahastojuhlan: ”Isa Asp nostettiin näkyviin SKR:n Kainuun rahaston juhlassa. ”Huhtalan puhe herätteli yläkainuulaisia vaalimaan Suomen ensimmäisen naislyyyrikon muistoa. Vuonna 2002 paljastettiin Puolangalla Isa Aspin patsas, kun runoilijan kuolemasta oli kulunut 130 vuotta. Isa Asp –seura perustettiin 2004. Juhlan ohjelmassa oli Toivo Mikkolan ohjaama neljä vuotta aiemmin perustetun Suomussalmen näyttämöyhdistyksen esittämä Ilmari Kiannon Punainen viiva.

Kulttuurisihteeri Toivo Mikkola sai 4000 markan apurahan opintomatkaan harrastajateattereiden maailmanfestivaaliin ja kongressiin Monacoon kesällä 1989. Toivo Mikkolasta tuli myöhemmin Rosa Liksonin mestarillinen tulkitsija ja erilaisten lausuntailtojen taitelija. Myöhemmin Toivo Mikkola sai Kainuun Kult-

tuurirahaston apurahat 1991 ja 2005. Ensimmäisen apurahan Mikkola oli saanut 1979 kotimaisen lapsiteatteritoiminnan tutustumista varten. Toisen Veikko Huovisen palkinnon sai Kainuun Sanomien toimittaja Eero Marttinen suomalaisen kulttuurielämän valpasta tiedottamisesta. Rahaston tunnustuspalkinto myönnettiin tammikuussa 50 vuotta täyttäneelle toiminnanjohtaja Tuulikki Karjalaiselle, joka oli saatanut hyvään lentoon Kuhmon kamarimusiikkijuhlat taiteellisen johtajan Seppo Kimasen kanssa.

Suomussalmen vuosijuhlassa sai apurahansa myös tanssinopettaja Minna Palokangas tanssin jatko-opintoihin Kölnin kansainvälisille kesäkursseille sekä opiskeluun New Yorkin tanssistudioissa. Minna Palokankaasta tuli myöhemmin Kajaanin tanssiteatterin rehtori. Ensimmäisen kerran rahastojuhlassa oli jaossa Elina, Sofia ja Yrjö Arffmanin rahaston stipendit, jotka jaettiin filosofian ylioppilas Matti Hiltuselle ja filosofian lisensiaatti Jari Hartikaiselle, joka väitteli saman vuoden joulukuussa tohtoriksi Helsingin yliopiston matemaattis-luonnontieteellisen tiedekunnan luvalla aiheesta ”Nopeat fototermiset menetelmät ainetta rikkomattomassa koestuksessa”.

Yleisen taloustilanteen kiristymistä rahaston toimintaan ennakoivat rahaston hoitokunnan puheen-

johtaja Raimo Horneman Sotkamossa pidetyssä 21. vuosijuhlassa 1990. Hän totesi juhlan avauspuheessaan taloudellisen laskusuhdanteen väistämättä vaikuttavan taiteiden ja tieteiden tukemiseen. ”Vyön kiristämisen aika on lähellä”, hän totesi. Lama ei vaikuttanut heti, vaan muutaman vuoden viipeellä. Lahjoitukset laskivat vuoden 1993 vuoden jälkeen. Uudet lahjoitusvaroin syntyneet erillisrahastot antoivat uusia apurahamahdollisuuksia.

Vuonna 1990 Tuulikki Karjalainen oli nimitetty Taiteen keskuustoimikunnan puheenjohtajaksi. Kuhmossa vuonna 1991 pidetyn vuosijuhlan juhlapuheessa hän korosti verkostomaisen toiminnan tapaa vaihtoehtona byrokraattiselle toiminnalle ja luovaa sivistyksellisyyttä. ”Pohjoiset alueet ja syrjäiset kunnat joutuvat yhä perifeerisempään asemaan, näivettyvät ja taantuvat ehdottomiksi takamaiksi, jos me täällä emme ymmärrä ylläpitää järjestelmiä, jotka varustavat alueiden asukkaat mieluummin ylivermaisilla tiedoilla ja henkisillä kyvyillä. Hyvin varustetut ihmiset kykenevät siten vuorovaikutukseen ja pystyvät ratkaisemaan kehittämisen ongelmat omilla alallaan ja alueellaan.” Kuhmon vuosijuhlassa arkkitehti Osmo Sillman ja tanssinopettaja Liisa Tiitinen palkittiin molemmat 15 000 markan tunnustuspalkinnolla.

Rahaston juhlavuosi jäi huomioimatta

Huhtikuun 15. päivänä 1998 pidetyn rahaston hoitokunnan kokouksessa keskusteltiin rahaston 30-vuotisen toiminnan huomioimisesta. Myöhäinen keskustelu osoitti, että mihinkään juhlavuoden erityistoimenpiteisiin ei varauduttu. Kokouksen muihin asioihin kirjattiin pöytäkirjamerkintä, jonka mukaan päätettiin selvittää mahdollisuus järjestää syksyllä kainuulaisen kulttuurin ja taiteen tapahtuma sekä yhteinen tilaisuus hoitokunnan jäsenille Kainuun rahaston 30-vuotisen toiminnan kunniaksi. Rahaston pöytäkirjojen perusteella hoitokunta ei kuitenkaan millään tavalla huomioinut rahaston juhluvuotta. Juhluvuotta ei otettu huomioon 30-vuotisrahastojuhlissa, joka pidettiin Kajaanin Kaukametsässä 7.5.1998. Vuosijuhlissa rahasto jakoi apurahoina 310 000 markkaa. Juhlapuheen piti arkkiatri Risto Pelkonen. Kainuun Sanomat kirjoitti rahaston vuosijuhlauutisessaan: ”Merkkivuodesta huolimatta vuosijuhla keräsi yllättävän vähän yleisöä. Sali suorastaan ammotti tyhjyyttään.” Rahasto ilmoitti jakaneensa kahden vuosikymmenen aikana 250 kainuulaiselle tieteen ja taiteen tekijälle erilaisten palkintojen ja apurahojen muodossa 1,2 miljoonaa markkaa.

RAHASTON KOLMAS VUOSIKYMMEN 1989-1998

Saadut lahjoitukset

Toiminnan kolmannen vuosikymmen alussa vakiintuneet lahjoittajat tekivät lahjoituksia rahastolle suurin piirtein samalla lahjoitustasolla. Juhlavuotenaan 1989 Valjus Oy teki rahastolle 60 000 markan lahjoituksen. Pienillä lahjoitussummilla mukaan tulivat Kainuun Säästöpankki ja Kainuun Osuuspankkiliitto. Uusilla merkittävillä lahjoituksilla luodut uudet rahastot loivat vakautta rahaston toimintaan. Rahaston saamat lahjoitussummat vuosina 1989-1998:

1989	384 700 mk (sis. Kajaani Oy:n 300 000 mk lahjoitus rahaston pääomaksi)
1990	148 778,55 mk (sis. Valjus Oy:n toim.joht. Jorma Penttisen 60 000 markan lahjoituksen)
1991	77 100 mk
1992	309 748,35 mk (sis. 250 000 Oulujoki Oy:n lahjoitus rahaston peruspääomaksi) (onnittelulahjoituksina 48 250 mk)
1993	26 500 mk
1994	41 200 mk
1995	41 650 mk
1996	59 700 mk
1997	335 000 mk (sis. Kainuun Sähkön lahj. 250 000 mk Kainuun Valon rahaston pääomaksi)
1998	1295 mk

Myönnetyt apurahat, rahamäärä ja apurahojen suuruudet vuosittain

Kolmannella vuosikymmenellä apurahojen hakijamäärät nousivat jo sadan paremmalle puolelle. Jaettujen apurahojen määrä vaihteli vuosittain. Apurahojen markkamäärät kohosivat huomattavasti. Apurahoja, tunnustuksia ja projektirahoja jaettiin yli 2 miljoonaa. Uusien nimikkorahastojen vuoksi apurahoja voitiin jakaa huomattavasti enemmän kuin lahjoituksina saatiin.

vuosi	myönnetyt apurahat (kpl)	jaettu rahamäärä (mk)	apurahojen suuruudet (mk)
1989	19	204 000 (SIS. KÄSITYÖPROJ.)	4 000 – 15 000
1990	19	212 000 (SIS. KÄSITYÖPROJ.)	4 000 – 15 000
1991	14	172 000	4 000 – 15 000
1992	19	229 000	4 000 – 15 000
1993	15	160 000	5 000 – 15 000
1994	11	140 000	10 000 – 15 000
1995	10	200 000	10 000 – 45 000
1996	17	145 000	10 000 – 25 000
1997	16	280 000	10 000 – 30 000
1998	23	310 000	10 000 – 60 000

Rahaston muu toiminta

Lahjoitus, jota ei voitu käyttää

Vanhan Kalevalan 150-vuotisjuhlavuonna 1985 Kajaanin kaupunki perusti Elias Lönnrot –palkinnon. Kajaanin kaupunki myönsi ensimmäisen Elias Lönnrot –palkinnon tutkija, professori Väinö Kaukoselle palkinnon perustamisvuonna. Palkintoillallisella kaupunginhallituksen puheenjohtaja Esko Piippo esitti pöytäpuheessaan Väinö Kaukoselle haasteen tutkia Elias Lönnrotin elämää ja toimintaa Kajaanisissa. Väinö Kaukonen innostui aiheesta ja saatuaan järjestettyä työlle aikaa hän aloitti tutkimustoiminnan. Kajaanin kaupunginvaltuusto varasi vuoden 1989 talousarviossa Kainuun kulttuurirahastolle 25 000 markkaa myönnettäväksi Väinö Kaukoselle Elias Lönnrot ja Kajaani -teoksen kirjoittamista varten. Rahaston hoitokunnan kokouksessa 4.4.1989 hoitokunta joutui toteamaan, ettei se voi ottaa lahjoitusta vastaan, koska sen käyttötarkoitus ja saaja oli sidottu. Teoksen kirjoittaminen jäi kuitenkin professori Kaukoselta kesken, koska hän kuoli 4.10.1990. Omana itsenäisenä tutkimustyönä Heikki Rytkölä jatkoi aiheen käsittelyä ja julkaisi joulukuussa 1998 Joensuun yliopistossa Suomen historian väitöskirjansa ”Kainuun ja Karjalan parantaja. Elias Lönnrotin Kajaanin-aika.”

Kainuun rahaston hoitokunta myönsi Heikki Rytkölälle apurahan 1982 Ortodoksisen historian tutkimiseen ja vuonna 1992 apurahan liseniaattityöhön, joka käsitteli Vienan karjalaisia kyliä.

Rahaston näkyvyys

Aika ajoin rahaston hoitokunnassa on käyty keskustelua rahaston näkyvyydestä julkisuudessa. Rahaston työvaliokunnan kokouksen pöytäkirjaan kirjattiin 2.4.1990 tähän liittyvä maininta: ”Päätettiin ehdottaa hoitokunnalle, että rahaston näkyvyyttä voidaan lisätä korostamalla apurahan merkitystä esim. haastattelemalla tutkimuksen tehneitä ja pyrkimällä tuomaan kuntien kulttuuriviranomaisten kanssa esille apurahan saaneiden töitä ja tutkimustuloksia sekä järjestämällä heille esiintymistilaisuuksia.” Työvaliokunnan esitys kirjattiin myös hoitokunnan päätökseksi, mutta se ei kuitenkaan näytä johtaneen uusiin toimenpiteisiin, ellei päätöksen operatiivisia toimenpiteitä hoidettu ilman dokumentteja.

Suomen Kulttuurirahaston rahastojärjestelmän ja omaisuuden hallinnoinnin muutos

Pahan lamakauden jälkeen toteutettiin Suomen kulttuurirahaston rahastojärjestelmän ja omaisuuden hallinnoinnin muutos, joka astui voimaan

1.10.1992 alkaneen tilikauden alusta. Suomen Kulttuurirahasto oli muodostanut rahastojärjestelmän, jossa oli noin 500 rahastoa. Keskusrahastossa oli säätiön ja kannatusyhdistyksen yleisrahastojen lisäksi 242 nimikkorahastoa ja maakuntarahastoissa 239 nimikkorahastoa. Uudessa rahastojärjestelmässä muodostettiin rahastoille yhteinen sijoitusrahasto eli sijoituspooli, jolle niiden nimikkorahastot myivät omaisuutensa. Uudistus yksinkertaisti ja helpotti rahastojen hallinnointia. Samassa yhteydessä luovuttiin pääomatuottojen osuus- ja hallintokorvausjärjestelmästä, yleisrahaston sääntömääräisestä tuesta maakuntarahastolle. Projektitukijärjestelmä ja nimikkorahastojen siirrot ja tukijärjestelmä maakuntarahastoille säilyivät.

Oulujoki Oy:n rahasto I | Oulujoki Oy perustettiin 1941, kun oli valmistunut esitys seitsemän voimalaitoksen rakentamisesta. Rakentamisprojekti kesti 20 vuotta. Kun Oulujoki Oy täytti 50 vuotta vuonna 1991, jolloin sitä jo oltiin fuusioimassa Imatran Voimaan, yhtiö teki 250 000 markan rahastolahjoituksen Kainuun Kulttuurirahastolle. Toinen lahjoitus tehtiin Pohjois-Pohjanmaan rahastolle. Rahasto tukee Kainuun, lähinnä Oulujoki Oy:n toimialueen, kulttuuri- ja elinkeinoelämää sekä tutkimusta. Rahaston ohjesääntö hyväksyttiin hoitokunnan kokouksessa 22.1.1992.

RAHASTON KOLMAS VUOSIKYMMEN 1989-1998

Ensimmäiset rahastoajat tehtiin Oulujoki Oy:n rahastosta rahastojuhlassa 1994, jolloin jaettiin 20 000 markkaa. Ensimmäiset 10 000 markan apurahat saivat säveltäjä, filosofian ylioppilas Osmo Tapio Räihälä sävellyskonsertin järjestämiseen ja tanssinopettaja, kasvatustieteiden maisteri Minna Palokangas osallistumiseen Wienin kansainväliselle tanssiviikolle ja tanssiteoksen valmistamiseen.

Seuraavana vuonna Oulujoki Oy:n rahastosta myönnettiin 45 000 markkaa (josta 30 000 keskusrahastosta) filosofian kandidaatti Esa Suomiselle Kainuun kansanomaisten raudanvalmistuspaikkojen ajoittamisen tutkimiseen.

Kajaani Oy:n rahasto | Vuodesta 1907 asti toiminut Kajaani Oy sulautui osaksi Yhtyneitä Paperitehtaita, joka yhdistyi UPM-Kymmene -konserniksi 1996. Yhtiön lopettaessa itsenäisen toimintansa yhtiön viimeisenä vuotena toimitusjohtaja Juhani Ahava allekirjoitti 8.9.1989 Kajaani Oy:n nimikkorahaston 300 000 markan lahjoituskirjan. Lahjakirjan luovutustilaisuudessa rahaston puheenjohtaja ja Kajaani Oy:n palveluosaston johtaja Raimo Horneman vastaanotti lahjakirjan Kajaanin Oy:n toimitusjohtaja Juhani Ahavalta. Läsnä tilaisuudessa oli Kainuun rahaston asiamies Sirkka Pietikäinen ja Suomen Kulttuurirahaston asiamies Paavo Hohti. Rahaston

tarkoituksena on tukea kainuulaisten tieteellistä ja taiteellista työskentelyä, kuten lahjoituskirjassa mainitaan: ”jakaa apurahoja ansioituneille kainuulaisille tieteen ja taiteen harjoittajille”. Aiemmin Kajaani Oy oli tehnyt Kainuun Kulttuurirahastolle 15 000-18 000 euron lahjoituksia. Rahaston ohjesääntö hyväksyttiin rahaston hoitokunnan kokouksessa 22.1.1990, Suomen Kulttuurirahaston hallitus vahvisti sen 5.2.1990. Rahaston stipendejä jaetaan hakemuksesta tai haettavaksi julistamatta.

Rahastosta myönnettiin ensimmäiset apurahat palkintoina. Vuoden 1991 rahastojuhlassa rahastosta annettiin 15 000 markan palkinto arkkitehti Osmo Sillmanille merkittävästä osuudesta kaupunkikuvan luomisessa ja arkkitehtonisten ajatusten edistämisestä Kainuussa. Samassa rahastojuhlassa palkittiin myös samasta rahastosta tanssinopettaja Liisa Tiitinen ansiokkaasta toiminnasta tanssin opetuksen ja tanssiteoksen hyväksi.

Rahaston ensimmäiset apurahat ojennettiin Vaalassa pidetyssä vuoden 1993 rahastojuhlassa. Rahastosta myönnettiin 15 000 markan apuraha taidemaalari Niilo Hyttiselle Retrospektiivisen näyttelyn valmisteluihin, kasvatustieteiden tohtori Klaus Toivoselle 15 000 markkaa Tutkimukseen kainuulaisista ajankoh- taistiedon intresseistä ja teatteriohjaaja Kaija Viinikai-

nen-Hyvöselle 10 000 markkaa Tunnustuksena Kajaanissa tehdystä teatterityöstä.

Metsänhoitaja, maatalous- ja metsätieteiden kandidaatti Minna Komulainen Kajaanista sai 1995 Kajaani Oy:n rahastosta 30 000 markan apurahan, josta puolet oli keskusrahaston tukea. Apuraha annettiin maaseutumaiseman muutosta käsittelevään lisensiaattityöhön. Apurahan turvin Komulainen saattoi suorittaa kyselytutkimuksen ja käyttää stipendiä kenttätöiden palkkaan ja matkoihin Kainuussa. Tutkimuksessa oli neljä kylää, joista Kainuussa kiinnostus kohdistui Melalahden ja Naapurivaaran kyliin. Lisensiaattityöksi vuonna 1998 syntyi ”Metsä- ja peltomaiseman osallistuva suunnittelu kylätasolla”. TkL Minna Komulainen väitteli 2010 tohtoriksi. Väitöskirjassa Forestscapes – Metsämaisematyyppit integroivan suunnitteluprosessin työvälineenä käsiteltiin maisemasuunnittelun ja metsäsuunnittelun yhteyttä.

Kainuun Valo Oy:n rahasto | Kainuun Valo Oy:n rahasto syntyi, kun Kainuun Sähkö Oy täytti 50 vuotta v.1997 ja halusi tukea Kainuun kulttuuri- ja elinkeinoelämää ja sen tutkimista Kainuun rahaston kautta. Rahaston nimi otettiin käyttöön yhtiön vanhasta nimestä, joka oli käytössä 1947-93. Nimi poistui käytöstä, kun Kainuun Valo fuusioitui Kajaanin Energialaitokseen v. 1993. Yhtiön nimi

muuttui Kainuun Sähkö Oy:ksi. Rahaston ohjesääntö hyväksyttiin rahaston hoitokunnan kokouksessa 15.4.1997.

Samassa kokouksessa, jossa Kainuun Valon rahaston ohjesääntö hyväksyttiin, hyväksyttiin myös uudistettu Kalle Määtän rahaston ja täsmennetty Hemmi Tikkasen rahaston ohjesääntö.

Kainuun Valon rahastosta myönnettiin ensimmäinen 20 000 markan apuraha vuoden 1998 rahastojuhlassa Kajaanissa maisema-arkkitehti Kati Susi-Wolfille ja työryhmälle Kainuun kulttuurimaisen muutoksia tutkivan valokuvausmatkan tekemiseen.

Seuraavana vuonna rahastosta jaettiin valtiotieteen maisteri Aini Pehkoselle 20 000 markan apuraha tulomuuttajien sosiaalista sopeutumista maaseudulle käsittelevään väitöskirjatyöhön ja 20 000 markan apuraha paltamolaiselle Tarve Vaati ry:lle ja opiskelija Sami Kämäräiselle Syysrysäys-rockfestivaalin järjestämiseen Paltamossa.

Käsityöperinteen tallentamisprojekti

Suomen Kulttuurirahaston hallitus hyväksyi maakuntarahastojen projektituen säännöt 16.10.1973. Kainuun rahasto päätti toteuttaa projektituella

Kainuun käsityön tallentamisprojektin. Projektia valmisteltiin vuoden 1986 puolella hoitokunnassa. Työvaliokunnan kokouksiin (29.9.1986, 15.12.1986) puheenjohtaja Kauko Heikurainen oli valmistellut esittelyä varten taustamuistion ja haastatellut Kainuun Pirtin toiminnanjohtajaa. Puheenjohtajan laskelemissa projektin kustannuksiksi arvioitiin 67 000 markkaa. Hoitokunnan kokouksessa 9.4.1986 hoitokunta hyväksyi hankeidean ja 11.11.1987 pidetyssä kokouksessa päätettiin toteuttaa kainuulaisen käsityöperinteen tallentamishanke.

Monivaiheisen keräys- ja tutkimusprosessin jälkeen hoitokunnan työvaliokunta katsoi projektin epäonnistuneeksi ja päätti keskeyttää sen tammikuussa 1991. Asiakirjoista ei käy ilmi oliko kysymyksessä tutkimussuunnitelman pettäminen ja inhimillisten voimavarojen vähyys vai olivatko yksinkertaisesti vanhat perinteiset käsityöt niin vähissä, ettei niitä karttunut tarpeeksi. Käsityöprojektin toteuttamisessa näyttää tapahtuneen Kainuun rahaston lyhyen historian merkittävin epäonnistuminen.

Rahaston hallinto

Rahaston hoitokunta ja asiamies

Kolmannelle vuosikymmenelle siirryttäessä rahas-

ton hoitokunnan jäsenenä Kainuun Maakuntaliiton nimeäminä olivat kulttuurisihteeri Jalo Heikkinen, opettaja Sakari Jankko, toimittaja Maija Pietilä, rehtori Lippo Vester, apulaisprofessori Keijo Väänänen, ja Suomen Kulttuurirahaston nimeäminä hallintojohtaja Raimo Horneman, ekonomi Juhani Kämäräinen, maisteri Erkki Mikkonen, kulttuurisihteeri Pekka Oikarinen ja lääketieteen ja kirurgian tohtori Helena Sundström. Suomen Kulttuurirahaston edustajana oli FT Paavo Hohti. Hoitokunnan puheenjohtajana toimi Raimo Horneman. Kun puheenjohtaja Raimo Horneman muutti pois paikkakunnalta, vuoden 1994 alusta, Timo Pylvänen valittiin hoitokunnan puheenjohtajaksi vuoden 1994 alusta. Alkuvuosina Suomen Kulttuurirahaston edustajana Kainuun rahaston kokouksissa oli Paavo Hohti, myöhemmin tiedostussihteeri Virpi Wuori.

Kun kymmenen vuotta tuli palvelua täyteen, pyysi rahaston asiamies filosofian maisteri Sirkka Pietikäinen eron tehtävistään. Ero myönnettiin 1.10.1992 lähtien. Samasta päivästä nimitettiin kauppatieteiden maisteri Heli Itkonen rahaston asiamieheksi.

RAHASTON KOLMAS VUOSIKYMMEN 1989-1998

Vuosijuhlaan on kuulunut aina paikallista ohjelmaa. Kuva Vaalassa pidetystä vuosijuhlsta 2013.

RAHASTON NELJÄS
VUOSIKYMMEN 1999-2008

Kainuun rahaston neljäs vuosikymmen alkoi uuden Kalevalan 150-vuotisjuhlavuodella ja Suomen Kulttuurirahaston 60-vuotisjuhlavuodella. Kainuussa järjestettiin Kalevalan juhlavuoden merkeissä lukuisia tilaisuuksia. Ne olivat enemmän kuntien, järjestöjen ja yhteisöjen aikaansaamia – Kainuun rahasto tuli mukaan juhlavuoden loppuseminaariin ja jälkijättöisesti apurahalla Elias Lönnrot –seuran tukemiseen juhlavuoden valmistelussa. Kuhmon kansanmusiikkiprojekti sai hyvän lähtöalustan Kainuun rahaston merkittävästä apurahasta. Projekti kasvoi myöhemmin jokavuotiseksi kansanmusiikki-tapahtuma Sommeloksi.

Juhlavuoden kunniaksi Suomen Kulttuurirahaston käynnistämä koululaisprojekti sai hyvän vastaanoton ja lukuisat opettajat käynnistivät rahaston tuella koulujen kulttuuriprojekteja.

Kulttuurihanke Generaattori perustettiin Kajaaniin 2003 valtakunnallisen aluekeskusohjelman kulttuurihankkeena. Kun hanke päättyi, muodostettiin kulttuuriosuuskunta G-voima. Generaattorin yhteyteen siirtyi edellisenä vuonna perustettu Routa – Kajaanin tanssin edistämisyhdistys, ammattitanssijoiden perustama nykytanssin tuotantoryhmä. Vuonna 1985 perustettu Kajaanin teatteriyhdistys muuntui Kulttuurirahaston apu-

rahalla vuonna 2002 ympärivuotiseksi toimijaksi, jonka näyttämö toimii Generaattorin kotinäyttämöllä. Generaattorin eri toimijat vetivät puoleensa luovasta ilmaisusta kiinnostuneita ja kehityshaluisia nuoria. Generaattori toimi monelle nuorelle harjoitusareenana kulttuurialan koulutukseen tai muihin kulttuurialan tehtäviin. Routa-ryhmä sai Suomen Kulttuurirahaston 330 000 euron hankerahoituksen Ydin-kulttuurihankkeeseen, joka oli osa Myrsky-hanketta. Routa siirtyi myös Valtion taidetoimikunnan toiminta-avustuksen piiriin. Generaattorista syntyi ainutlaatuinen näyttämö kulttuurikentälle.

Kainuun rahaston kolmannella vuosikymmenellä rahaston tulonmuodostus vakiintui uusien nimikorhoituslahjoitusten myötä. Samalla se merkitsi sitä, että muutamia merkittäviä vuosilahjoittajia yhtiömuutosten vuoksi poistui säännöllisistä lahjoittajista. Liian tiukasti käyttötarkoituksen määritellyt rahaston ohjesääntö saattoi merkitä myöhemmin liian ahtaita rajoja apurahojen jaossa. Huolestuttavana piirteenä alkoi näkyä rahaston lahjoittajien tyrehtyminen. Apurahoja myönnettiin yhä enemmän työryhmille. Myönteisenä asiana Suomen Kulttuurirahasto toteutti rahastojärjestelmän ja omaisuuden hallinnoinnin muutoksen, joka vahvisti myös maakunnallisia rahastoja

Kajaanin kaupunki 9/ 86

Allekirjottaneet ovat Suomen Kulttuurirahaston perustaja ja karsittavat sen perustajilomaa kukin allansivulla lahjoamalla.

NIMI	KAYTÖ TAI ANNETTU	SUMMA
Rambertina	hoivus	500
Siira Pyynänen	hahmote	10
Kumpi Keskuste	sovasti	400
Kas Katarila	sovasti	200
Matti Heikkinen	hahmote	100
Yrjö Partanen	neiti	100
Eino Kopperi	lahjoitus	20
Siira Myrskylä	Kanppas	20
Gemil Woodin	raati	25
Axel Holmström	hahmote	10
Siira Heikola	raati	500
Urho Heikola	opettaja	500
Yrjö Tuomi	raati	100
P. J. Vuoristo	työryhmä	100
M. M. M.	raati	20
N. M. M.	raati	500

Suomen kulttuurirahaston perustamiskeräyksessä Kajaanilaisia lahjoittajia. Suomen Kulttuurirahaston perustamisasiakirja vuodelta 1938, lista 9/86.

RAHASTON NELJÄS VUOSIKYMMEN 1999-2008

Rahastojuhlia ja lahjoituksia

Uusi vuosikymmen juhluvuodella

Rahaston neljäs vuosikymmen alkoi juhluvuodella, kun Suomen Kulttuurirahasto täytti 60-vuotta. Vuoden 1999 Kainuun vuosijuhlassa Hyrynsalmella pitämässään puheessa kulttuuriasiamies, filosofian tohtori Eija Kurki kertoi Suomen kulttuurirahaston synnystä. Hän muistutti miten koululaiset kulkivat talosta taloon lahjalistoin hakemassa lahjoituksia rahaston peruspääomaksi. Kaikkiaan 6 000 koulua ja 30 000 oppilasta keräsivät 170 000 lahjoittajan nimen. Hyrynsalmeltakin saatiin perustamisadressiin 103 nimeä. Perustamiskeräyksen lahjoituslistat osoittavat Suomen Kulttuurirahaston ”koko kansan rahastoksi”, kuten sellaiseksi se mieluusti myöhemmin mainittiin.

Periferian voima

Vuonna 2006 Kainuun rahaston 38. rahastojuhlassa professori Seppo Knuutila käsitteli reuna-alueiden erityispiirteitä ja eurooppalaisia periferioita, joihin hän laski Kainuunkin kuuluvan. Knuutila korosti varsinkin alueiden matkailuelinkeinon elävän siitä, että reuna-alueet nähdään puhtaina ja kiireettöminä saarekkeina, joissa voi

elää vanhaa hyvää aikaa turvallisessa yhteisössä. Periferian vahvuus piilee myös siinä, että niistä löytyvät kyläyhteisöjen yksinkertaiset hyveet ja palvelukeskusten välittömät edut ja tekniikka sampona. Menneisyyden opetukset ja tulevaisuuden lupaukset sulautuvat paikallisuuden tuntemisen ja vaalimisen vastavuoroisiksi periaatteiksi.

Vuoden 2006 rahastojuhlassa sai liikuntatieteiden maisteri Minna Tanskanen 4 000 euron apurahan varusmiesten kuormittumista peruskoulutuskaudella käsittelevään väitöskirjatyöhön. Vuotta aikaisemmin Jyväskylän yliopiston liikuntabiologian laitos oli aloittanut tohtorinkoulutuksen Vuokatin Snowpoliksessa. Tutkimuksen taustaan liittyi se, että yhä useampi nuori oli havaittu tulevan armeijaan huonokuntoisempana ja vuosittain noin 3 000 varusmiestä keskeytti asepalveluksen ensimmäisten varusmieskuukausien aikana fyysisten ja psyykkisten terveysongelmien vuoksi. Kainuun Prikaatissa suoritettua varusmiehiin kohdistetussa tutkimuksessa tutkittiin kuinka erikuntoiset varusmiehet kuormittuvat, mitkä tekijät vaikuttavat kuormittumiseen ja kuinka kuormittumiseen voidaan vaikuttaa. Tutkimukseen liittyi eri vaiheita, joilla testattiin kuormituksen säätelyä pyrkimyksenä pienentää varusmiesten keskeyttämisen riskiä.

Minna Tanskanen väitteli liikuntatieteiden tohtoriksi

3.12.2012 Jyväskylän yliopiston liikuntatieteiden laitokselta.

Vuoden 2006 rahastojuhlan apurahajako aiheutti myös julkista kritiikkiä. Valtion tanssitaideoimikunnan jäsen, tanssitaiteen maisteri Kirsi Saastamoinen kirjoitti Kainuun Sanomiin yleisönosasto-kirjoituksen ”Kainuun rahaston tuki kainuulaisille”. Kirjoittaja kritisoi Kainuun rahaston apurahojen jakoa Kainuun ulkopuolella asuville ja kainuulaisten taiteen ammattilaisten vähäistä tukemista.

Rahaston neljännellä vuosikymmenellä vuosijuhlassa palkittiin neljä kulttuurissa ansioitunutta kainuulaista Elias Lönnrot -mitalilla: mestaripelimanni Lauri Keränen (2001), lausuntataiteilija, logonomi Tuulikki Yli-Lonttinen (2002), perinteen taitaja Jussi Huovinen (2003) ja kirkkoherra Pentti Hakkarainen (2007).

Rahaston 40-vuotisjuhla

Valmistautuessaan viettämään rahaston 40. vuosijuhlaan, Kainuun maakuntarahasto tilasi vuoden 2008 rahastojuhlaa varten säveltäjä Risto Vähäsarjalta Kianto-kantaatin, joka kuultiin Kajaanin Kaukametsässä pidetyssä rahastojuhlassa. Kantaatti perustui Ilmari Kiannon ja Jalo Heikkisen

teksteihin, joihin Risto Vähäsarja oli tehnyt sävellykset, hän johti myös musiikkiesitystä. Solisteina esiintyivät Eija-Riitta Airo-Karttunen (sopraano), Ulla Raiskio (mezzosopraano) ja Esa Ruuttunen (baritoni).

Kianto-kantaatin kantaesitys Kajaanin Kaukametsän salissa 7.5.2008. Etualalla vas. säveltäjä ja kuoron johtaja Risto Vähäsarja, Esa Ruuttunen, Eija-Riitta Airo-Karttunen ja Ulla Raiskio.

Samassa juhlassa nähtiin kainuulaisten nuorten esitys Haaveet, joka pohjautui Kainuussa toteutettavaan Ydin-nuorisohankkeeseen. Ydin -hanke oli taas laajempaa Suomen Kulttuurirahaston Myrsky -hanketta, johon rahasto oli päättänyt myöntää rahoitusta vuosille 2008-2011 aikana 3 miljoonaa markkaa. Kainuussa hankkeen hallinnoijaksi oli valittu Routa ja vastuuvetäjäksi näyttelijä Heikki Törmi. Kainuussa Ydin -hankkeella tavoiteltiin nuoria kaikista kunnista erilaisilla työmuodoilla.

Myrsky-hankkeen nuorten esitys rahastojuhlassa

Vuosijuhlassa julkistettiin tulevien vuosien tilaustyöprojekti, jossa joka vuosi luovutettiin paikallisen taiteilijan työ vuosijuhlakuntaan niin kauan, että kaikki Kainuun 9 kuntaa ovat saaneet oman taiteuksensa. Suomen Kulttuurirahaston hallituksen puheenjohtaja Niilo Jääskinen piti juhlapuheen, jossa hän käsitteli kulttuurin ja talouden kietoutumista toisiinsa. Juhlavuoden rahastojuhlaan järjestettiin kuljetukset osallistuville eri puolilta Kainuuta.

RAHASTON NELJÄS VUOSIKYMMEN 1999-2008

Kainuun rahaston 40. rahastojuhlassa Kajaanissa apurahat ojensivat rahaston puheenjohtaja Matti-Jussi Pollari ja asiamies Heli Itkonen. Apurahaa vastaanottamassa kuvataiteilija Maija Keränen.

Lahjoitukset, apurahojen hakeminen ja myöntäminen

Rahaston neljännellä vuosikymmenellä rahastolahjoitukset supistuivat 2000-luvun alussa hyvin pieniksi. Vakituiset, vuosikymmeniä lahjoituksia tehneet yritykset olivat tehneet omien nimikkorahastojen lahjoitukset, joten he olivat poistuneet lahjoittajien joukosta.

Seuraavassa rahastohakemusten määrä, haettu rahamäärä, myönnettyt apurahat sekä niiden yhteismäärä ja apurahojen suuruudet:

<i>vuosi</i>	<i>hakijoita</i>	<i>haettu rahamäärä</i>	<i>myönnettyt apurahat</i>	<i>jaettu rahamäärä</i>	<i>apurahojen suuruudet</i>
1999	110	3 001 733 mk	23	375 000 mk	2 000 – 60 000 mk
2000	111	3 887 922 mk	23	445 000 mk	10 000 – 75 000 mk
2001	118	3 612 660 mk	23	555 000 mk	15 000 – 50 000 mk
2002	97	562 000 €	31	135 400 €	1700 – 12 000 €
2003	113	740 000 €	30	124 000 €	1700 – 15 000 €
2004	176	1 069 803 €	36	140 000 €	1700 – 20 000 €
2005	168	1 238 584 €	33	155 000 €	1700 – 20 000 €
2006	168	1 245 638 €	38	153 000 €	1800 – 20 000 €
2007	155	1 300 000 €	33	184 000 €	1300 – 30 000 €
2008	171	1 375 682 €	35	171 000 €	1300 – 30 000 €

Rahaston neljännellä vuosikymmenellä kiinnostus apurahojen hakemiseen lisääntyi ja haettu vuosittainen rahamäärä nousi euroissa toiselle miljoonalle. Vuonna 2002 siirryttiin euroihin. Vuosikymmenen aikana jaettiin apurahoja ja tunnustuksia liki 1,3 miljoonan euron arvosta.

RAHASTON NELJÄS VUOSIKYMMEN 1999-2008

Rahaston muu toiminta

Koululaisprojekti

Kun Suomen Kulttuurirahaston säätiön perustamisesta oli kulunut vuonna 1999 60 vuotta, päätettiin jakaa 100 000 markkaa kunkin maakuntarahaston kautta koululaisten kulttuuriprojektitoimintaan. Päätös oli kiitollisuuden osoitus koululaisille, jotka aikoinaan suorittivat kulttuurirahaston peruspääoman keräyksen opettajiensa johdolla. Kainuun rahastolla oli käytettävissä vuosittain 100 000 markkaa vuoteen 2002 saakka. Stipendejä hakivat koululaisryhmiä edustavat opettajat. Koululaisprojektissa opettajat työryhmineen valmistelivat kouluunsa apurahan turvin toteutettavan kulttuuriprojektin. Vuosina 1999-2002 Kainuun rahasto myönsi 28 apurahaa erilaisten koululaisryhmien kulttuuriprojekteille. Vuonna 2003-2005 oli samansuuruinen määräraha jaettavissa nuorten kulttuuritoimintaan.

Kainuun rahasto myönsi vuoden 1999 jaossa 40 000 markan apurahan kasvatustieteen lisensiaatti Seija Blombergille ja työryhmälle Tervakansan tyttöteoksen valmistamiseen Kajaanin opettajakoulutuslaitoksen 100-vuotisjuhliin. Näytelmäproduktion pohjaksi löytyi sotkamolaisen kirjailijan ja opettajan

Viena Korhosen (myöh. Jolna, 1905-1992) opiskeluaikana Kajaanin seminaarissa kirjoittama tosipohjainen tarina ”Tervakansan tyttö”. Tarinan esikuvana oli kirjoittajan täti Reeta (Margareeta) Huotari (s. 1853), joka oli tehnyt tervanmyyntimatkan Ouluun suurena nälkävuonna 1868. Saadun tekstin pohjalta Tiina Leinonen laati näytelmän käsikirjoituksen ja myös ohjasi näytelmän. Musiikkia näytelmään sävelsi Marja Koskivirta, joka myös ohjasi näytelmän musiikin. Näytelmän työstäminen alkoi kerhotyönä. Aktiivisesti näytelmän toteuttamiseen osallistui 83 henkeä. Avustavana joukkona oli koulun henkilökunta ja joukko opiskelijoita, jotka valmistivat kulisveja ja roolivaatteita. Näytelmä valmistui lokakuussa pidentyille Kajaanin OKL:n 100-vuotisjuhliin. Näytelmästä annettiin seitsemän esitystä eri kohdeyleisöille. Prosessin aikana näytelmän nimi muuttui Tuulen ja tervan maaksi. Näytelmän sanomaksi kirkastui tarina pienen ihmisen rohkeudesta, rakkaudesta lähimmäisiin, periksi antamattomuudesta, uskoksi omaan maahan ja mahdollisuuksiin. Osallistuneet oppilaat saivat kokea intensiivisen, antoisan ja palkitsevan prosessin, jossa historiapohjainen tarina yhdistyi esittävään kulttuuriin.

Koulunjohtaja Eija Alasalmi sai koululaisryhmälleen 15 000 markan apurahan 1999. Apurahan käyttötarkoitus oli Kalevala-animaatioiden tekemiseen

perustuvan kerhon toiminta. Koulun olosuhteista johtuen kerhoaika täytyi sovittaa iltapäivään, siten että niitä sovitettiin äidinkielen oppitunteihin 3.-4. luokilla ja 5. ja 6. luokilla valinnaiskursseihin. Animaatioiden tekoa ohjasivat opettajat Eija Alasalmi, Arja Maunumaa, Kerttu Lepistö ja kerhotyön ohjaajina toimi opiskelija Juha Maunumaa. Animaatioita tehtiin atk-pohjaisesti, joten koululle täytyi hankkia soveltuvat ohjelmat ja välineet. Kerhotyöskentelyssä oppilaat saivat perustiedot ja -taidot atk-pohjaisten animaatioiden tekemiseen.

Hauholan koulun opettaja Lea Nieminen ja koululaisryhmä saivat 2007 Kainuun rahaston 4000 euron apurahan geometrisen tilataideteoksen rakentamiseen Hauholan koulun pihalle. Tilataideteos syntyi Geometrinen luovuus näkyväksi -projektin tuloksena. Projektissa oppilaat opiskelivat avaruusgeometriaa kolmiulotteisten pienoismalleja rakentamalla rakentelutarjan avulla. Essi Heikkisen toteutettava työ seuloutui monista tilataideteosehdokkaista. Kolmiulotteinen taideteos valmistettiin teräksestä. Kainuun Kulttuurirahaston lisäksi projektia rahoitti Sampo Pankin koululaisprojektirahasto.

Vuosina 1999-2004 Kainuun rahasto tuki lukuisia Kainuun koulujen kulttuuriprojekteja. Vuonna 2007 Lea Nieminen ja koululaisryhmä sai Kainuun rahastolta tukea Geometrisen tilataideteoksen rakentamiseen Hauholan koulun pihalle. Kuva: Elina Mäenpää

Kuvataiteen painotus

Suomen Kulttuurirahaston hallitus päätti vuonna 1999 jakaa kaikkien 17 maakuntarahaston kautta merkittävän kuvataideapurahan. Ensimmäinen apuraha Kainuussa myönnettiin Veikko Saarnivaaralle.

Kuvataiteilija Veikko Saarivaara sai vuoden 1998 rahastajaossa 20 000 markan apurahan taiteelliseen työskentelyyn. Veikko Saarivaara oli aloittanut kuvataiteelliset opintonsa Sotkamon kansalaisopinnon kursseilla, siirtynyt sieltä Limingan taidekouluun 1982 ja sen jälkeen Helsingin Vapaaseen taidekouluun, josta valmistunut ammatiluokalta 1987. Hän toimi ammattimaisena kuvataiteilijana Helsingissä. Hän käytti apurahan kuvataiteilijan materiaalihankintoihin, työhuone kustannuksiin ja näyttelyjen järjestämiseen. Apurahakautena hän teki matkan Italian Firenzeen ja Suomen Taitelijaseuran ateljeetalossa Casa Finlandesessa Grassinassa. Apurahakertomuksessa hän luonnehti: ”Italian matkan vaikutus työskentelyssä on ollut voimakas. Löysin Italian valosta uusia värisävyjä, uutta innostusta ja rohkeuttakin maalauksessa.”

Ensimmäisen 50 000 markan rahaston kuvataiteen apurahan sai sotkamolaissyntyinen kuvataiteilija Veikko Saariavaara (1950-). Hän sai sen ammatin harjoittamiseen ja kuvataiteelliseen työskentelyyn. Rahaston asiamies Heli Itkonen luonnehti palkintoa Kainuun Sanomissa (8.5.2000): ”Saariavaaralle haluttiin antaa mahdollisuus saada arvostetulle taiteelliselle työskentelylleen valtakunnallista potkua ison stipendin suomien mahdollisuuksien avulla.”

Kalevala 2000 –seminaari

Kalevalan juhluvuoden päätösseminaarin paikallisena järjestelijänä toimi Oulun yliopiston Kajaanin opettajakoulutuslaitoksen Lönnrot-instituutti.

RAHASTON NELJÄS VUOSIKYMMEN 1999–2008

Pääjärjestäjänä oli Valtakunnallinen Kalevalan juhluvuoden työryhmä, mutta Lönnrot-instituutti vastasi alustajien ja ohjelman kustannuksista. Koska Lönnrot-instituutin rooli selvisi vasta vuoden 1999 lopulla ja päätösseminaari järjestettiin 28.-29.1.2000, järjestäjä ei voinut hakea avustusta varsinaisena hakuajana. Hoitokunta päätti kuitenkin 11.1.2000 pidetyssä hoitokunnan kokouksessa myöntää anotun 15 000 markan apurahan päätösseminaarin pitämiseen. Seuraavan kevään rahastojoissa rahasto huomioi juhluvuoden valmistelun Elias Lönnrot –seuralle myönnettyssä apurahassa.

Kainuun kulttuuriseminaari 2004

Vuoden 2004 rahaston vuosijuhlapäivänä järjesti rahasto yhteistyössä Kianto-instituutin kanssa Kainuun kulttuuriseminaarin Suomussalmella. Ajankohta oli Ilmari Kiannon syntymän 130-vuotisjuhlavuonna ja Ryyssyrannan Joosepin syntymän 80-vuotisjuhlavuonna. Seminaarin tarkoituksena oli tuoda esille vahvaa kainuulaista kulttuuria. Seminaarissa luonnollisesti juhluvuoden kunniaksi Kianto oli vahvasti esillä. Professori Panu Rajala kosketteli Kiannon ja Sillanpään suhteita, kirjailija Jalo Heikkinen kartoitti suomussalmelaisten kirjoittamaa kirjallisuutta, kansanedustaja Tarja Gronberg luotsasi kirjastojen asemaa kulttuurin kan-

tajina ja reuna-alueiden tukena. Kirjailija Markku Niemisen teemana oli kainuulainen kulttuuri rajat ylittävänä risteysasemana. Seminaarin ohjelmaan kuului myös professori Jorma Hynnisen pienois-konsertti, Kianto näyttelyn avaus ja teatteriesitys Ryyssyrannan Jooseppi. Saman päivän iltana oli rahastojuhla ja apurahojen jakotilaisuus.

Professori Panu Rajala puhui seminaarissa ja rahastojuhlalla vuonna 2004.

Maakunnalliset soittimet

Maakunnalliset soittimet –järjestelmän luominen lähti liikkeelle Keski-Pohjanmaan rahaston aloitteesta. Suomen Konservatorioliitto ja Suomen Kulttuurirahasto allekirjoittivat 3.2.2005 sopimuksen maakunnallisista soittimista. Elokuussa lähetettiin maakunnallisille rahastoille soitintoimikuntien toimintaohjeet. Konservatorioliitto vastasi lainaustoiminnan organisoinnista konservatorioiden kautta.

Nelivuotisia soitintoimikuntia, joissa oli Suomen konservatorioliiton, konservatorion ja maakuntarahastojen edustajia, tuli järjestää maakunnalliset soitinhankintaehdotukset ja soittimien lainauksen ammattimuusikoille tai konservatorion opiskelijoille haun perusteella 10 soitintoimikunnan alueelle tai 17 maakuntarahastoalueelle. Käytettävissä oli koko maan alueella 1 milj. euroa. Soittimien hankinnasta vastasi hankintatoimikunta. Projektin tavoitteena oli turvata muusikoille alueellisesti tasa-arvoiset mahdollisuudet soittimien lainaamiseen. Kainuun rahaston asiamies esitteli 26.9.2005 pidetyssä kokouksessa Kulttuurirahaston Maakunnalliset soittimet -hanketta. Kainuun rahasto kuului samaan soitintoimikuntaan Pohjois-Savon rahaston kanssa. Kainuun rahaston edustajana soitintoimikunnassa toimi Marja Koskivirta. Rahaston hoitokunnan kokouksessa 16.1.2006 keskusteltiin soitintoimikunnan työskentelystä, jolloin Marja Koskivirta saattoi kertoa toimikunnan kokoontuneen kaksi kertaa, jolloin oli tehty esitys hankittavista soittimista. Soittimia haettiin kahdeksi vuodeksi. Soittimia hankittiin jo vuoden 2006 aikana ja ensimmäiset soittimet jaettiin soitintoimikunnassa 23.1.2007.

Tiedottamisen tehostaminen

Hoitokunnan kokouksessa 16.4.2002 keskusteltiin muissa asioissa seuraavan vuoden hakuun liittyvistä asioista. Hoitokunta päätti tehostaa tiedottamista apurahojen hakuun liittyen, jotta saataisiin enemmän ja korkeatasoisempia hakemuksia. Seuraavana vuonna apurahahaun valmistelussa hoitokunta postitti apurahojen hakutekstin kaikkien yliopistojen ja korkeakoulujen opintotoimistoihin. Apurahahausta asiamies valmisti tietoiskua paikallislehtiin ja puheenjohtaja Alma Median lehtiin. Vuoden 2004 apurahojen haun yhteydessä järjestettiin vielä erillinen tiedotustilaisuus. Vuoden 2008 hakuun apurahojen hakuaikaa aikaistettiin tammikuuhun, jotta saatiin enemmän aikaa käsittelyyn, kokouksiin ja tiedottamiseen.

Oulun läänin taidetoimikunta järjesti joinakin vuosina (2007) apurahojen hakukoulutusta. Kainuun rahasto osallistui koulutustilaisuuksiin, joissa rahaston asiamies kertoi rahaston hakumahdollisuuksista.

Kansainväliset vaikutteet

Kuvataiteessa, tanssissa, musiikissa ja tieteessä kansainväliset vaikutteet, joita apurahalla saadaan, näyttävät merkittävää osaa apurahan saajan osamisen ja identiteetin kasvussa.

Kuvataiteilija, graafikko Annikki Leinonen (synt. Paltamossa 1955) sai 8500 euron apurahan vuoden 2003 apurahojen jaossa taiteelliseen työskentelyyn. Apuraha vapautti taiteilijan 2004 kokopäiväiseen työskentelyyn ja antoi mahdollisuuden osallistua Turun ammattikorkeakoulun täydennyskoulutuksen Maalauksen rajoilla –kuvataiteilijan erikoistumisopin-toihin. Kun koulutus tapahtui monimuoto-opiskeluna, se palveli hyvin myös kehittymistä taiteilijana. Apurahan turvin taiteilijalla oli mahdollisuus työskennellä Suomen Taiteilijaseuran Italian Grassinan taiteilijatalossa Firenzessä. Vuoden 2004 lopulla Leinonen aloitti jatko-opinnot Lapin yliopiston taiteiden tiedekunnan kuvataidekasvatuksen koulutusohjelmassa valmistuen taiteen maisteriksi 2006. Taiteilija piti syyskuussa 2004 viidennen yksityisnäyttelyn Galleria Kapriisissa Kuopiossa sekä seuraavana vuonna Turussa Galleria Joellassa taidegraafikko Ritva-Liisa Virtasen kanssa. Annikki Leinosen ilmaisukieli on grafiikka.

Petri Ruuskanen sai Kainuun rahaston 15 000 markan apurahan maaseutuyrittäjyyttä käsittelevään opinnäytetyöhön. Hän rahoitti apurahalla jatko-opintojen kannalta tärkeitä matkakustannuksia. Elokuussa 1997 hän osallistui Euroopan maaseutukongressiin Kreikassa pitäen siellä esitelmän, joka valittiin myöhemmin julkaistavaksi seminaarin parhaista esitelmistä koottavassa julkaisussa. Stipendillä hän pystyi kustantamaan osallistumista Kokkolasta käsin Jyväskylän yliopiston Yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitoksen jatkokoulutusseminaareihin vuosina 1997-98.

Petri Komulainen sai Kainuun rahaston 15 000 markan apurahan vuonna 1998 käyrätorvensoiton opiskeluun Saksassa. Kesällä 1998 Komulainen kävi Frankfurtissa ja Freiburgissa pääsykokeissa ja samalla tutustui musiikkikorkeakoulujen opettajiin. Lokakuun alussa hän aloitti Freiburgin musiikkikorkeakoulussa, jossa opiskeli kuuluisan Bruno Schneiderin johdolla. Hän toimi koulun orkesterin käyrätorven äänenjohtajana Puccinin La Bohemissa. Opiskelujensa aikana Komulainen vieraili Amsterdamissa kuuntelemassa useita Concertgebownin konsertteja ja mm. Berliinin filharmonikkojen harjoituksia.

RAHASTON NELJÄS VUOSIKYMMEN 1999-2008

Myöhemmät tiedot Petri Komulaisen musiikkiurasta kertovat: ”Komulainen valmistui Sibelius-Akatemiasta erinomaisin arvosanoin musiikin maisteriksi sekä esittävän säveltaiteen että orkesterinjohdon koulutusohjelmista 2008. Hän sai kolmannen palkinnon kansainvälisessä Jorma Panula -kapellimestarikilpailussa 2006.

Petri Komulainen on kysytty kapellimestari, kamarimusikko ja musiikkipedagogi päätyönsä, Sinfonia Lahden käyrätorven varaäänentohtajana, ohessa. Hänet tunnetaan monipuolisena ja innovatiivisena muusikkona, joka on kotonaan perinteisen sinfoniarepertuaarin, oopperan ja kamarimusiikin parissa sekä kapellimestarina että instrumentalistina.

Kapellimestari Petri Komulainen aloitti Zagros Ensemblen taiteellisenä johtajana vuoden 2013 alusta.

Pohjoinen tapaaminen

Pohjoissuomalaisten Kulttuurirahastojen yhteistapaamista suunniteltiin vuoden 2004 kesäksi, mutta se peruuntui aikatauluongelmien vuoksi. Kun tarvetta yhteistapaamiseen tuntui olevan, hanke toteutui kolmen vuoden päästä. Pohjois-Suomen maakuntarahastojen hoitokunnat kokoontuivat Ouluun 19.-20.1.2007 pohtimaan rahastojen yhteisiä asioita. Länän olivat Kainuun,

Lapin, Pohjois-Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan rahastojen hoitokunnat ensimmäisen kerran sitten Pohjois-Suomen rahaston hajottua 1968. Ohjelmassa käsiteltiin maakuntarahastojen haasteita, vertailtiin maakuntarahastojen toimintaa sekä käytiin keskustelua rahastojen yhteisistä tarpeista ja mahdollisuuksista. Keskustelussa esillä oli laajoja kysymyksiä, joita kirjattiin yhteismuistioon:

1. Kansainväliset yhteistyöhankkeet
2. Arjen sankaruuden tukeminen ja esille nostaminen
3. Lasten ja nuorten kulttuurisen eriarvoisuuden vähentäminen
4. Taide pohjoisen kuvaajana
5. Kulttuuriyrittäjyyden tukeminen
6. Pohjoisen tutkimushankkeet ja yhteiset kulttuuripoliittiset linjaukset
7. +65-vuotiaiden huomioon ottaminen
8. Tutkijoiden matka-apurahat
9. Taidekasvatuksen edistäminen
10. Yhteinen sihteeri
11. Yhteiset tapahtumat

Yhteisen tapaamisen ideoita jätettiin muistion mukaan hautumaan (kohdat 1,2,4,6,7) ja muista kohdista käytiin ideoivaa keskustelua, jonka anti jätettiin hoitokuntien ja Juhana Lassilan valmistel-

tavaksi. Seuraava yhteinen tapaaminen päätettiin pitää vuonna 2009. Kainuun rahaston toteutukseen siirtyi Pohjois-Pohjanmaan käytössä ollut idea lahjoittaa joka vuosi rahastojuhlapaikkakunnalle taide-teos. Elokuun viimeisenä päivänä pohjoisten maakuntarahastojen asiamiehet kokoontuivat Helsingissä. Tapaamisessa keskusteltiin yhteisistä linjauksista ja toimenpiteistä. Todettiin, että tammikuussa esillä ollut lapsiin ja nuoriin kohdistuva teatterihanke olisi sopiva yhteishanke. Koska keskusrahastossa valmisteltiin asiasta laajempaa hanketta, idean toteuttamisesta pidättäytyttiin. Vuonna 2009 päätettiin pitää yhteinen pohjoisen kulttuurin puolustuskurssi.

Maakuntarahastojen neuvottelupäivät Sotkamossa

Kulttuurirahastolla on kerran vuodessa asiamiestapaaminen jossakin päin Suomea. Kainuussa ensimmäinen Suomen Kulttuurirahaston asiamiestapaaminen pidettiin 1986 vuosijuhlan yhteydessä. Paltamon Mieslahden opistolla pidetyssä vuosijuhlassa apulaisprofessori Veikko Rantala puhui tieteen ja taiteen ykseydestä.

Kainuulla oli kunnia järjestää maakuntarahastojen vuosittaiset neuvottelupäivät 24.-25.8.2007. Asiamiestalla oli rahastoasioita. Maakunta-asiamiestyöstä

alusti Juhana Lassila. Lisäksi paneuduttiin teatteritoiminnan asemaan maakunnassa, josta eri näkökulmia valottivat teatterinjohtaja Ilkka Laasonen, ohjaaja Eino Saari Generaattorilta, Heikki Törmi lasten ja nuorten teatterista sekä kunnan näkökulmasta ohjaaja Ulla Schroderus. Asiamieskokouksessa kuultu kainuulainen teatteritoiminta lasten ja nuorten parissa toimi sytykkeenä Suomen Kulttuurirahaston Myrsky-hankeelle. Tapaamisessa sovittiin pohjoisten rahastojen edustajien kanssa pidettäväksi tulevaisuudessa pohjoisen kulttuurin puolustuskurssi.

Kainuun rahaston strategia

Rahaston hoitokunnan kokouksessa 27.9.2008 keskusteltiin vilkkaasti Kainuun rahaston strategiatyön pohjaksi. Taustalla oli tilanne, että Suomen Kulttuurirahastossa oli laadittu oma kulttuuripoliittinen strategia. Keskustelun pohdintänäkökulmia oli neljä:

1. Mitkä ovat Kainuun rahaston toiminnan kannalta keskeisimmät toimintaympäristön muutokset?
2. Apurahatoiminnan tilanne
3. Rahaston oma kulttuuritoiminta
4. Rahaston muu kulttuuripoliittinen vaikuttaminen

Pöytäkirjaan merkittiin apurahalinjauksista puoli-vuotisapurahojen mahdolliset varaukset sekä keskustelussa syntyneitä erilaisia kulttuurihankkeita, joissa rahasto voisi olla aloitteentekijänä, rahoittajana tai toimijana. Strategiapohdintoja jatkettiin 18.11.2008 pidetyssä kokouksessa, jossa tuotettiin perusaineistoa strategiaan linjauksiin. Päätöspöytäkirjoista ei ilmene, että kulttuurirahasto olisi hyväksynyt kokouksessaan strategiaa, mutta asiakirjoista ilmenee mitä painopistealueita työskentelylle tulevaisuuteen on valittu. Tiivistetysti näitä painopisteitä määritellään seuraaville alueille:

Kulttuuri | Tekeminen

1. koulujen kulttuuritapahtumien tukeminen
2. kulttuurin puolustuskurssi
3. musiikin ja tanssiteatterin työpajoja
4. maakunnalliset ja monikulttuurisuus-hankkeet
5. amatöörien ja ammattilaisten kohtaaminen
6. organisaatioiden yhteistyö
7. jakojuhla maakuntajuhlana ja esiintymistilaisuutena

Kulttuuri | Tukeminen

1. kannustus yhdistäville tuotteille
2. jatkuvaan ja pitkäkestoiseen vaikutukseen
3. yhteistyö toisten toimijoiden kanssa
4. kulttuuriyleisön kasvattaminen
5. lapset ja nuoret kulttuuritilaisuuksiin
6. luovan alueen taiteilijoiden arvostuksen parantaminen

Tiede | Tekeminen

1. globalisaatio ja periferian mahdollisuudet
2. tiede tutuksi
3. tieteen rahoitusrakenteessa SKR:n roolin selkeyttäminen

Tiede | Tukeminen

1. tuki tutkimukselle maakuntahyödyksi
2. Argumenta -hanke
3. erikoisalut
4. kivi/puu soveltuva tutkimus
5. tieteen mahdollisuudet yrityksille globalisaatiossa ja periferiassa

Rahaston hallinto

Hoitokunta ja asiamiestoiminta

Vuoden 2005 asiamiestapaamisessa Kuopiossa keskusrahasto halusi tehostaa maakuntarahastojen toimintaa. Keskusrahasto antoi mahdollisuuden puolipäivätoimiseen asiamiehen palkkaamiseen, jolloin 30 000 markan keskusrahaston antamasta maakunnallisesta apurahasta puolet olisi käytetty asiamiehen palkkoihin.

Kainuun rahaston hoitokunta keskusteli myös rahaston asiamiehen tehtävän hoidosta. Tammi-kuun 16. päivänä 2006 rahaston hoitokunta päätti jatkaa asiamiestoimintaa entiseen tapaan eikä lähtenyt rahoittamaan puolipäivätoimista asiamiestä. Hoitokunta päätti suunnata nämäkin varat apurahatoimintaan.

Kun rahasto aloitti neljännen vuosikymmenen, sen kokoonpano oli vuonna 1999 seuraava: Kainuun liiton nimeäminä hoitokunnassa olivat valokuvaaja Eero Kemilä, kulttuurisihteeri Toivo Mikkola, rehtori Marja-Stiina Suihko, Suomen kulttuurirahaston nimeäminä toimitusjohtaja Timo Pylvänen, tehtaanojohtaja Pauli Hänninen, kappalainen Risto Kormilainen, didaktiikan lehtori Anja Tuovinen,

kuvataideopettaja Liisa Linkola ja Suomen kulttuurirahaston edustajana asiamies Eija Kurki.

Vuoden 1999 alusta hoitokunnan puheenjohtajaksi valittiin tehtaanojohtaja Pauli Hänninen, joka muutti pois Kainuusta vuoden 2000 lopussa. Rahaston puheenjohtajaksi vuoden 2001 tammi-kuussa valittiin uudelleen johtaja Timo Pylvänen. Pylväsen jälkeen puheenjohtajana työskenteli Juha Ruotsalainen. Uudeksi puheenjohtajaksi valittiin vuoden 2006 alusta Leena Piirainen.

1990-luvun lopulla haluttiin jo luopua rahaston johtokunnan jäsenten nimeämisestä kiintiöistä ja jäsenten valinnassa painotettiin eri kulttuurin alueiden, tieteen ja talouselämän asiantuntemusta.

Marraskuussa 2008 hoitokunnan puheenjohtajaksi valittiin Matti-Jussi Pollari. Keväällä 2008 ryhdyttiin etsimään rahastolle uutta rahaston asiamiestä. Heinäkuussa pidetyssä hoitokunnan kokouksessa valittiin rahaston asiamieheksi Antti Toivanen 1.10.2008 lukien.

Suomen Kulttuurirahaston edustajana rahaston hoitokunnassa oli vuodesta 2005 alkaen tiedotuspäällikkö Maisa Kotoaro.

Hoitokunnan tutustumis- ja virkistystoimintaa

Rahaston hoitokunnalla ei näytä vuosien varrella olleen erityistä virkistäytymistoimintaa tai kokoontumisia virallisten kokousten ulkopuolella. Kun uudelle vuosikymmenelle käännyttiin, hoitokunta alkoi kokoontua epävirallisemmin kesä-tapaamiseen. Vuoden 2001 kesällä päätettiin kokoontua Kuhmon kamarimusiikin yhteydessä Kuhmossa ja tutustua Kalevala-kylään ja Juminkeroon sekä käydä Soile Isokosken konsertissa. Tapaamiseen kutsuttiin hoitokunnan jäsenet puolisoineen ja retkelle järjestettiin yhteiskuljetus Kajaanista. Kahden vuoden päästä, kesällä 2003 hoitokunta kokoontui Suomussalmella tutustuen Turjanlinnaan, Raatteen tiehen ja Vanhaan Kurimoon.

Kainuun rahaston hoitokunta vieraili Helsingissä keskusrahastossa 12.11.2004 yhtä aikaa Keski-Suomen ja Pohjois-Karjalan rahastojen hoitokuntien kanssa. Ohjelmassa oli vierailu Ate-neumiin Albert Edelfelt -näyttelyyn, lounas ja tapaaminen rahaston toimistossa sekä illalla vierailu Taidekoti Kirpilään. Seuraava vierailu keskusrahastoon toteutettiin 2010 Etelä-Pohjanmaan rahaston kanssa.

Vuoden 2005 kesällä hoitokunta teki kesämatkan Kuhmoon, jossa tutustui suurpetokeskus Petolaan ja Kuhmo-talossa Klaus von Mattin näyttelyyn ja osallistui kamarimusiikin konserttiin. Kesällä 2006 hoitokunta vieraili Sotkamossa, jossa päästiin katsomaan Kaisa Korhosen ohjaamaa laulunäytelmä Kullervoa, jonka toteuttamista myös Kainuun rahasto oli tukenut.

Rahaston hoitokunta teki retken Paanajärvelle 5.-8.6.2008. Matka liittyi Vienan runokyllien elvytyshankkeeseen. Matkalla tutustuttiin Jyskyjärveen, Paanajärveen, Haikolaan, Uhtuaan ja Vuokkiniemeen. Yhteistyökumppanina matkalla oli Arhippa Perttusen säätiö

Hakumenettelyn uudistaminen

Vuonna 2008 Suomen Kulttuurirahaston hallitus päätti yhtenäistää maakuntarahastojen hakuajat ja Kainuun rahaston hoitokunta päätti vuoden 2009 alusta siirtyä yhtenäiseen hakuaikaan muiden maakuntarahastojen kanssa. Samanaikaisesti Kainuun rahasto myös siirtyi sähköiseen hakujärjestelmään.

KAINUUN RAHASTON
VUODET 2009 -

Korkeakouluopetuksen keskittäminen iski 110-vuotiaan Kajaanin opettajakoulutuksen lakkaamisen myötä kovasti kainuulaisiin. Kainuun kulttuuriin ja tieteelliseen toimintaan vaikuttanut opinahjo lopetettiin, kun opettajien koulutus keskitettiin Ouluun. Oppilaitoksen opettajat ovat vaikuttaneet Kainuussa tieteen tekijöinä ja kulttuuritoiminnan ammattilaisina. Heidän työskentelynsä on tapahtunut yksilöinä ja monien kulttuuristen järjestöjen kautta. Nyt tämä perinne on vaarassa hiipua.

Kulttuurin toimintaa liitetään yhä voimakkaammin kasvavaan matkailuun. Uutena kulttuurin toimialana elokuva on löytänyt vahvistuvaa otetta Kainuun kulttuurielämässä. Kuvataiteen alueella Kainuun rahasto käynnisti mittavan pitkäaikaisen hankkeen, jonka vaikutukset näkyvät jokaisessa kunnassa. Kajaanin ammattikorkeakoulun peliala tuo uusia globaaleja näköaloja kulttuuriseen kehitykseen. Juminkeko-säätiön yhteyteen perustettiin v. 2010 Runolaulu-Akatemia, jonka tehtäviin kuuluu runolaulun ja erityisesti itäisten itämerensuomalaisen laulun ja soiton muotojen tutkimus-, tallennus- ja niihin liittyvä pedagoginen kehittämis-toiminta. Suomussalmella käynnistyi pitkän ja suositun teatteriperinteen jatkoksi Teatteri Retikka. Puolangalla perustettiin Mustarinda -seura ry. Kolmen vuosikymmen jälkeen Paltaniemelle raken-

nettu Eino Leinon muistotalo siirtyi Kajaanin kaupungilta Kainuun Eino Leino -seuran ja Elias Lönnrot -seuran omistukseen. Yhdistysperustainen kulttuuritoiminta vahvistui ja monipuolistui.

Kainuun rahasto on toiminut vuosien varrella monien kulttuurihankkeiden alkuun saattajana: joko tukemalla henkilöitä tai tapahtumia apurahoina. Monet toistuvat tapahtumat ovat saaneet alkuvoimansa tästä rahoituksesta.

Kainuun rahaston oman toimikunnan hankkeet näkyvät kuvataiteen lisäksi musiikin alueella uudenmuotoisena yhteistyöhankkeena. 2000-luvulla Kainuun rahaston rahoitettavaksi on tullut yhä enemmän hankkeita, joissa hakijana on yhteisö tai työryhmä.

Kainuulle valmistui kulttuuriympäristöohjelma.

KAINUUN RAHASTON VUODET 2009 -

Rahastojuhlia ja apurahoja

Vuoden 2009 vuosijuhlassa Hyrynsalmella juhlapuheen pitänyt tuottaja, varatoimitusjohtaja Ilkka Mattila muistutti kainuulaisesta kulttuurista Kainuun tärkeimpänä luonnonvarana. Lapsuutensa Kajaanissa elänyt Ilkka Mattila vyörytti puheensa esille sitä kainuulaista kulttuurielämystä, joka hänelle itselleen oli antanut eväitä selvitä monessa vaikeassa tilanteessa omassa työssään ja elämässään. ”Kainuun arvokkain pääoma ovat sen ihmiset ja luovaan ajatteluun kannustava ilmapiiri, inspiraation synnyttävä kulttuuri”, hän totesi. Samassa rahastojuhlassa palkittiin valokuvaaja Lasse Rautiainen valokuvataiteen edistämisestä ja Kainuun luonnon tunnetuksi tekemisestä. Seuraavan vuoden rahastojuhlassa Puolangalla valtioneuvos Riitta Uosukainen valoi uskoa kainuulaisten tulevaisuuteen, vaikka Kainuu oli menettänyt UPM-Kymmene-tehtaan ja opettajankoulutuksen. Hän vetosi Kainuun kulttuuriseen vahvuuteen ja kasvumahdollisuuksiin. Samalla hän kertoi, että uhka Kajaanin ammattikorkeakoulun liittämistä Oulun ammattikorkeakouluun oli väistynyt.

Puolangan vuosijuhlassa palkittiin Suomen Kulttuurirahaston Elias Lönnrot -mitalilla farmaseutti Oili Taipale pitkäaikaisesta, aktiivisesta ja sinnik-

kästä työstä kulttuurin hyväksi. Vuonna 2011 Elias Lönnrot -mitalin sai Kuhmon entinen kunnanjohtaja Tauno Rautiainen pitkäaikaisesta kulttuurin rokkeasta suosimisesta. Paltamossa vuonna 2012 pidetyssä vuosijuhlassa Elias Lönnrot -mitali ojennettiin

Kajaanin yliopistokeskuksen johtajalle, professori emeritus Juhani Suortille tieteellisestä toiminnasta Kainuussa ja kulttuurin merkittävästä edistämisestä. Vuosijuhlassa 2013 Elias Lönnrot -mitali ojennettiin kanttori, säveltäjä Risto Vähäsarjalle.

Vaalassa pidetyssä vuosijuhlassa Suomen Kulttuurirahaston yliasiamies Antti Arjava luovutti Elias Lönnrot -mitalin kanttori säveltäjä Risto Vähäsarjalle.

Lahjoitusten hiipuminen

Viidennen vuosikymmenen näkyvin hanke Kainuun rahastolla on Kuvataideprojekti, jossa vuosi kerrallaan yksi Kainuun kunta saa näkyvän kuvataiteellisen teoksen. Teokset luovutetaan kuntiin vuosijuhlan yhteydessä.

Kun vuosikymmeniä rahastoon lahjoittaneet Kainuun suurimmat yritykset fuusioituivat suurempiin yrityksiin, yrityslahjoitukset rahastoon alkoivat hiipua. Myös kuntien taloudellisen tilanteen kiristyminen lopetti kuntien rahastolahjoitukset. Rahaston kolmannella vuosikymmenellä yritysten lahjoitusvaroilla syntyneet erillisrahastot ovat kuitenkin pitäneet apurahatoiminnan mahdollisena.

Apurahojen haku ja myöntäminen

Uudella vuosikymmenellä apurahojen hakijamäärä lähenee jo kahtasataa ja haettu rahamäärä kahta miljoonaa. Hakemukset jakautuivat eri tieteiden ja taiteiden aloille. Taidealoilla suurimmat hakijamäärät ovat kuva-, näyttämö- ja säveltaiteissa. Jaettuihin apurahoihin mukaan on tullut myös elokuvataide.

<i>vuosi</i>	<i>hakijoita</i>	<i>haettu määrä</i>	<i>myönnettyjä</i>	<i>myönnetty €</i>	<i>suuruus</i>
2009	190	2 000 000	29	183 000	2 000 – 21 000
2010	184	2 000 000	35	180 000	1 500 – 21 000
2011	168	1 700 000	34	183 000	2 000 – 21 000
2012	151	1 721 101	29	189 000	2 000 – 21 000
2014	190	2 400 000	26	185 000	3 000 – 22 000

KAINUUN RAHASTON VUODET 2009 -

Rahaston muu toiminta

Myrsky-hanke

Maakuntarahastojen neuvottelupäivillä 2007 kuultiin Heikki Törmää lasten ja nuorten teatterista. Esityksestä saatiin idea toteuttaa seuraavina vuosina Myrsky-hanke. Neuvottelupäivien jälkeen Kulttuurirahasto kutsui 40 nuoriso- ja taidealan järjestöjen edustajaa Taidekoti Kirpilään keskustelemaan Myrsky-suunnitelmasta. Vuonna 2008 Suomen Kulttuurirahasto varasi yli kolme miljoonaa euroa seuraavaa kolmea vuotta (2/2011) varten Myrsky-hankkeeseen. Valtakunnallinen projekti antoi ammattitaiteilijoille mahdollisuuden toteuttaa maakunnissa projekteja, joissa sisältönä oli nuorten ja taiteen kohtaaminen yhdessä tekemisen kautta. Projektin lähtökohtana oli tavoittaa 11-17-vuotiaita nuoria toteuttamaan jotakin taide-
muotoa, jolla projektiin osallistuneet nuoret taiteen ammattilaisen ohjauksessa rakensivat omaa itseään, sosiaalista ja henkistä kehitystään. Tavoitteena oli löytää nuorille yhteisöllisesti innostava taideprosessi. Erityisenä painotuksena oli tavoittaa nuoria, jotka kulttuurin harrastusmahdollisuuksien suhteen jäivät katveeseen. Projektista kasvoi 5 miljoonan euron valtakunnallinen taideprojekti, jossa oli kaikkiaan 63 taidehanketta. Nämä hankkeet

toivat projektin piiriin 13 900 nuorta. Projektista tehtiin Nuorisotutkimusverkoston koordinoima Nuoret taiteen tekijöinä-tutkimus.

Myrsky toteutettiin erillisenä hakuprosessina. Suurin vuonna 2008 rahoituspäätöksen saanut pilottihanke oli Kainuussa toteutettu Ydin -hanke, jonka käsikirjoitti ja ohjasi Heikki Törmi.

Projektiin liittyvä Haaveet-ryhmä, joka koostui ristijärveläisten, paltamolaisten ja kajaanilaisten nuorten tanssi- ja teatterihankkeesta, esiintyi vuoden 2008 vuosittaisessa kulttuurijuhlissa. Samana vuonna ryhmä esiintyi myös ennakkoesityksenä Suomen Kulttuurirahaston vuosijuhlissa Helsingissä.

Kuvataidehanke 2008-

Rahaston 40-vuotisjuhlassa 7.5.2008 julkistettiin Kajaanin Kaukametsässä hoitokunnan kuvataideprojekti. Rahasto päätti toteuttaa Matti Lukkarin ehdotuksesta keväästä 2008 alkaen pitkäaikaista kuvataidehanketta. Projektissa jokaiseen Kainuun kuntaan lahjoitetaan vuosijuhlan yhteydessä kuvataide-teos. Hankinta tehdään hyvässä yhteistyössä tulevan vuosijuhlan isäntäkunnan kanssa, hankkeen kestoikä on yhdeksän vuotta. Hanketta varten

perustettu työryhmä kuulee kuntaa. Kulttuurirahasto edellytti, että taideteos sijoitetaan paikkaan, jossa se on mahdollisimman monen kuntalaisen nähtävänä. Valittu työryhmä esittää hoitokunnalle sopivan taiteilijan valitsemista. Taiteilijavalinnan kriteereiksi asetettiin kolme näkökohtaa: taiteilija toimii Kainuussa, taiteilijalla on koulutus taiteelliseen työhön ja taiteilijalla on näyttelytoimintaa. Ensimmäisessä hankinnassa rahasto asetti hankintatoksi 10 000 €/vuosi. Asiantuntijatyöryhmään kutsuttiin Kajaanin taidemuseon johtaja Heikki Aranne, sivistysjohtaja Sirpa Mikkonen ja hoitokunnasta Matti Lukkari, joka toimi puheenjohtajana. Myöhemmin puheenjohtajaksi vaihtui rahaston hoitokunnan jäsen, intendentti Pirjo Immonen.

Ensimmäinen taidelahjoitus tehtiin Hyrynsalmella 2009 pidetyssä 41. rahastujuhlassa. Hyrynsalmen kunta sai vastaanottaa kuvanveistäjä Leo Karsikkaan (kuvassa) toteuttaman Vuolijat -veistoksen, joka sijoitettiin liikenneympyrään Hyrynsalmen keskustaa. Veistos viittaa Hyrynsalmen kunnan vahvaan puukkoperinteeseen.

KAINUUN RAHASTON VUODET 2009 -

Vuoden 2010 rahastujuhlassa Puolangan kunnalle luovutettiin kuvanveistäjä Pertti Ohtosen Rantapallo -teos, joka sijoitettiin vastapäätä toria Ouluntien varteen. Veistoksessa nainen pitää polvellaan rantapalloa. Kuvanveistäjä Ohtosen kanssa rahastujuhlassa juhlapuheen pitänyt valtioneuvos Riitta Uosukainen.

Ristijärvellä pidetyssä 43. vuosijuhlassa 2011 luovutettiin Ristijärven kunnalle Niina Kestilän taideteos Virtaus, joka sijoitettiin monitoimikeskus Virtaalan aulaan. Vasemmalla taiteilija Niina Kestilä, rahaston puheenjohtaja Matti-Jussi Pollari ja kunnanjohtaja Raija Potila.

KAINUUN RAHASTON VUODET 2009 -

Paltamossa pidetyssä rahastojuhlassa 2012 kunnalle luovutettiin kuvataiteilija Riitta Uusitalon taideteos. Teos sijoitettiin Paltamon kunnan koulukeskukseen.

Vuonna 2013 Vaalassa pidetyssä rahastujuhlassa Vaalan kunnalle luovutettiin kuvataiteilija Tuija Heikuran taideteos, joka sijoitettiin uusiin koulutiloihin. Kuvataideteoksen alla juhlayleisön kanssa seurustelemassa Kainuun rahaston asiamies Antti Toivanen.

KAINUUN RAHASTON VUODET 2009 -

Suomen Kulttuurirahaston Kirjatalkoot

Suomen Kulttuurirahasto huolestui kuntien kirjastojen hankintamäärärahojen supistumisesta 2000-luvun alkupuolella. Rahaston arvion mukaan kirjastojen hankintamäärärahat olivat supistuneet vuodesta 1993 lähtien vuoteen 2007 mennessä neljänneksellä. Vuoden 2007 rahastujuhlassa julkistettiin Kirjatalkoot, joka oli siihen mennessä rahaston suurin yksittäinen tukihanke.

Suomen Kulttuurirahasto toteutti vuosina 2008-2010 julkisella rahoituksella toimivien kirjastojen kirjahankintojen lisäämiseen tähtäävän kolmivuotisen hankkeen. Kirjastojen hankintojen lisäämiseen kohdistettiin 3,5 miljoonan euron avustus. Lähtökohtana tuelle oli kuntien kirjastojen kirjahankintojen määrärahat vuosina 2005 ja 2006, joiden keskiarvosta laskettiin tueksi 5 prosenttia. Kainuun kunnille se tarkoitti yhteensä 45 362 euron tukea.

Suomessa Kulttuurirahaston tuki kannusti kuntia lisäämään kirjahankintoja yli 8,8 miljoonalla. Kainuussa kuntien taloudellisen tilanteen kireys sääteli hankkeeseen osallistumista. Kainuun kunnista Sotkamo osallistui kirjatalkoiisiin.

Sinfonietta Lentuan pilottiprojekti

Sinfonietta Lentua aloitti Kuhmosta vuonna 2000. Oulun läänin taidetoimikunta ja Suomen Kulttuurirahasto aloittivat 2010 yhteisen pilottiprojektin, jossa kokeillaan ammattitasoisen orkesteritoiminnan mahdollisuuksia alueellisena kulttuuritoimintana ja lähialueyhteistyönä Oulun läänin ja Karjalan tasavallan välillä. Syynä on se, että Kainuu on ainut Manner-Suomen maakunta, jossa ei ole ammattiorkesteria. Sinfonietta Lentua on ensimmäinen orkesteri, joka voi työskennellä kahden valtion alueella. Orkesterin musikit tulevat kainuulaisista ja Petroskoin Valtionkonservatorion piirissä toimivista muusikoista ja pitkälle edenneistä musiikin opiskelijoista. Orkesteria johtaa kapellimestari Jukka-Pekka Kuusela, joka on myös Murmanskin filharmonisen orkesterin ylikapellimestari. Kuusela sai vuonna 2012 rahaston kokovuotisen apurahan. Kun kokeilu on kolmivuotinen, tavoitteena on järjestää neljä konserttikokonaisuutta vuodessa ja vähintään 24 konserttia kolmen vuoden aikana.

Taidetoimikunta rahoitti Sinfonietta Lentuaa kolmen vuoden aikana 90 000 euroa ja Suomen Kulttuurirahasto myönsi hankkeeseen 45 000 euroa.

Syksyllä 2013 Kainuun rahasto toteutti Sinfonietta Lentuan konsertit *Suomalaisen orkesterimusiikin historia* peruskoulujen 7. luokkalaisille. Hankkeen avulla tuotettiin kulttuurielämyksiä nuorille, joilla ei siihen pitkien etäisyyksien ja tarjonnan puuttumisen vuoksi ole ollut yleensä juuri mahdollisuutta.

Kainuun kulttuurikytyi –hankkeesta ”Crusellista Nisulaan” omantuotannon hankkeeksi

Rahaston hoitokunta päätti 2010 hakea Suomen Kulttuurirahaston rahoitusta Kulttuurikytyi koululaisille -hankkeelle. Hankkeen ideana oli tarjota syrjäseutujen koululaisikäluokalle tasavertaiset mahdollisuudet taide-elämyksiin.

Hanketta täsmennettiin myöhemmin. Kainuun rahasto haki Suomen Kulttuurirahaston hallitukselta 26 303 euron rahoitusta hankkeelle. Kohdeyleisöksi valittiin Kainuun peruskoulujen 7. luokkien oppilaat. Suomen Kulttuurirahaston hallitus myönsi hankkeelle rahoituksen huhtikuussa 2013. Hankkeessa toteutettiin lokakuussa 2013 Sinfonietta Lentuan konsertit ”Crusellista Nisulaan – suomalaisen orkesterimusiikin historia” koululaisille, kaksi konserttia Kuhmo-talossa ja Kajaanin Kaukametsässä.

Painotusta visuaaliseen taiteeseen

1990-luvulla Kainuun rahasto otti apurahajaossa painotusta visuaaliseen taiteeseen panostamalla kokovuotiseen apurahaan. Käytäntö kehittyi vähitellen.

Vuoden 2007 rahastajaossa kuvanveistäjä Leo Karikas sai 16 000 euroa taiteelliseen työskentelyyn. Seuraavana vuonna kuvanveistäjä Niina Kestilä sai 18 000 euron työskentelyapurahan. Vuoden 2009 jaossa apuraha korotettiin kokovuotiseksi työskentelyapurahaksi. Hyrynsalmella pidetyssä juhlassa kuvataiteilija Riitta Uusitalo sai kokovuotisen apurahan. Vuoden 2010 vuosijuhlassa Puolangalla Kainuun rahasto myönsi kokovuotisen 21 000 euron apurahan kasvatustieteen maisteri, kuvataiteilija Maija Pennalle. Ristijärvellä 2011 pidetyssä vuosijuhlassa kokovuotinen apuraha luovutettiin kuvanveistäjä Tuija Marjaana Heikuralle. Vuoden 2012 apurahajaossa Paltamossa myönnettiin kokovuotinen taiteilija-apuraha 21 000 euroa kuvataiteilija Urho Kähköselle.

Rahaston asiamies Antti Toivanen onnittelee apurahasta Pekka Huttu-Hiltusta Ristijärvellä pidetyssä vuosijuhlassa.

KAINUUN RAHASTON VUODET 2009 -

Rahaston hallinto

Rahaston hoitokunta

Vuoden 2008 lopussa rahaston hoitokunnan muodostivat Matti-Jussi Pollari (pj), Toivo Hietala, Marja Koskivirta, Matti Lukkari, Sari Rusanen, Hanna Räihä, Pekka Jauhonen, Maisa Kotoaro (keskusrahaston edustaja), Arto Okkonen, Kari Pasanen ja Erkki Romppainen. Rahaston asiamiehenä oli aloittanut lokakuun alussa Antti Toivanen.

Vuonna 2010 tuli hoitokuntaan intendentti Pirjo Immonen, joka valittiin kuvataiteen työryhmän puheenjohtajaksi. Keskusrahaston edustajaksi hoitokuntaan toimintakaudelle 2012-2013 tuli rahaston yliasiamies Antti Arjava, hänen jälkeensä asiamies Ralf Sunell. Rahaston hoitokunnan puheenjohtajaksi valittiin toimintakauden 2012-13 alusta terveystieteen tohtori Teija Ravelin. Vuoden 2013 lopussa Kainuun kulttuurirahaston varapuheenjohtajana toimi intendentti Pirjo Immonen ja muina jäseninä lääket. tohtori Raija Juvonen, kirjastotoimenjohtaja Ari Koistinen, toiminnanjohtaja Simo Moisio, johtaja Arto Okkonen, vapaa-aikajohtaja Sinikka Rantalankila, muusikko Esa Ronimus, toimistopäällikkö Sari Rusanen ja erikoistutkija Gergely Várkonyi.

Puheenjohtaja Teija Ravelin avaamassa vuosijuhlaa Vaalassa 2013.

KATSE **ETEENPÄIN**

Kun Suomen Kulttuurirahaston Kainuun rahasto luotiin, sen toimintamahdollisuuksia epäiltiin. Epävarmuutta aiheutti varmaan se, ettei ollut kokemusta apurahojen merkityksestä. Lisäksi ehkä puuttui näkemystä maakunnan tulevaisuudesta. Syytä oli myös aluksi epäillä löytyisikö maakunnasta lahjoittajia rahaston pääomien kartuttamiseen. Vuosikymmenet ovat kuitenkin osoittaneet, että vaatimattomasta muutamia apurahoja jakaneesta rahastosta, on vuosikymmenissä kasvanut maakuntaan merkittävästi vaikuttava tieteen ja taiteen rahoittaja. Apurahan antaminen on aina luottamuksen osoitus sen vastaanottajalle. Luottamuksella kannustetaan. Oikealla hetkellä annettu tunnustus ja aineellinen tuki, auttavat apurahan saajaa eteenpäin niin tieteen tutkimuksen kuin taiteen tekemisen tiellä. Kainuun rahaston historian aikana on huomioitu yli 800 apurahansaajaa. Huomattavan paljon tieteen apurahoista on suuntautunut Kainuun elinkeinoelämän edellytysten tutkimiseen. Huolestumiseen tällä alueella on nyt aihetta, kun korkeakoulutasoinen opetus on vähentynyt Kainuussa. Taiteen ja yleisen kulttuurielämän voimavarat kasvavat yksilöiden osaamisesta, yksilöiden liittymisestä yhteen tai organisaatioksi. Rahaston historian aikana juuri tätä kehitystä on tapahtunut

paljon ja rahastolla on siinä ollut merkittävä tehtävä. Kainuun kulttuurinen voima, houkuttelevuus ja osaaminen ovat aivan eri tasolla kuin neljäkymmentä vuotta aiemmin. Kainuun rahasto on pienempien apurahojen lisäksi voinut turvata taiteilijoille kaksi kokovuotista apurahaa. Apurahoilla tehtävä tieteellinen tai taiteellinen työ syntyy hyvästä ideasta ja suunnitelmasta. Siitä kehittyy toteutuskelpoinen kulttuurinen työ, joka kantaa tekijäänsä eteenpäin. Koskaan ei voi vähätellä hyvän suunnitelman merkitystä apurahoja haettaessa. Kainuun kulttuurielämästä on rahaston historian aikana kasvanut myös valtakunnallisia hankkeita.

Kainuun rahasto on tuntenut kiitollisuutta vuosikymmenien aikana lahjoittajiaan kohtaan. Lahjoittajien hyväntahtoisuus luo rahaston pääoman, jonka tuotosta apurahoja voidaan jakaa. Päärahaston lisäksi vuosien varrella syntyneet erillishastot ovat tällä hetkellä rahaston toiminnan turva. Huolestuneisuutta aiheuttaa se, että viime vuosina lahjoitukset eri muodoissaan ovat vähentyneet. Kainuulaisten yritysten ja yksityisten kansalaisten pitäisi turvata lahjoituksin ja testamentin rahaston tulevaisuus.

RAHASTOTOIMINNAN PERUSTEET

Maakuntarahasto Suomen kulttuurirahastossa

Suomen Kulttuurirahasto perustettiin vuonna 1939. Valtakunnallisen keskusrahaston yhteyteen syntyi myöhemmin 17 maakuntarahastoa. Kainuun rahasto on näistä rahastoista pienin. Kainuun rahasto toteuttaa Kainuun alueella rahaston sääntömääräistä tehtäväänsä. Alueellinen rahasto toimii kiinteässä yhteistyössä valtakunnallisen rahaston kanssa, sillä rahaston keskeiset päivittäiset tehtävät hoidetaan keskusorganisaatiossa. Maakunnallisen rahaston keskeinen tehtävä on tuntee maakuntansa aineellinen ja henkinen kulttuuri, jotta se vuosittaisilla apurahoilla voi vaikuttaa yksilöiden ja yhteisöjen kautta tieteen, taiteen ja kulttuurin kehitykseen. Maakunnallisen rahaston hoitokunnan tehtävissä toistuu vuosittain tietty rahastotoiminnan kierto.

Apurahojen jakaminen

Rahaston päätehtävä on apurahojen jakaminen. Vuosien vieressä keskusrahasto antoi erilaisia ohjeita maakuntarahastoille apurahojen jakamisessa ja vuosijuhlien järjestämisessä. Ajan kuluessa ohjeistukset muuttuvat, keskusrahasto ja maakuntarahasto toimivat vuorovaikutuksessa. Nykyisin apurahojen hakemisessa ja apurahojen käytön

raportoinnissa on siirrytty sähköisiin menettelyihin. Vuosittainen apurahojen haku ja jako on toistuva tapahtumaketju, jota voidaan kuvata seuraavasti:

- 1. Apurahojen haettavaksi julistaminen ja hakeminen*
- 2. Asiantuntijakäsittely*
- 3. Apurahoista päättäminen*
- 4. Tiedotukset stipendiaateille ja lehdistölle*
- 5. Vuosijuhla ja apurahojen jako*
- 6. Selvitys apurahan käytöstä*

Suomen kulttuurirahaston kannatusyhdistys

Suomen Kulttuurirahastolla toimii kannatusyhdistys, jonka jäseneksi kutsutaan. Yhdistyksen sääntöjen mukaan ”yhdistyksen jäseniksi johtokunta kutsuu suomalaiskansallisessa kulttuurityössä ansiotuneita nuhteettomia Suomen kansalaisia”. Kannatusyhdistyksen tarkoituksena on maanlaajuiseen jäsenistöönsä nojautuen tukea Suomen Kulttuurirahaston ja maakunnallisten rahastojen toimintaa. Kannatusyhdistyksen jäsenkunta muodostaa Kulttuurirahaston aatteellisen tuen, sillä jäsenkunnalta ei edellytetä taloudellista panostusta. Kannatusyhdistys hoitaa oman varallisuutensa.

Vuonna 1983 oli Kainuusta 39 jäsentä. Jäsenmäärä on vaihdellut vuosien varrella. Vuonna 2013 kannatusyhdistykseen kuului 44 kainuulaisjäsentä. Kannatusyhdistyksen jäsenillä voi olla myös maakunnallista toimintaa.

RAHASTOTOIMINNAN PERUSTEET

Vuoden 2011 apurahojen saajat yhteiskuvassa Ristijärvellä.

LIITTEET

Kainuun rahaston asiamiehet:

Yhteiskuntatieteen maisteri *Ari Seikkula* 1968-1970

Yhteiskuntatieteen maisteri *Pertti Vainionpää* 1970

Varatuomari, kaupunginsihteeri *Sakari Korhonen* 1971-1972

Varatuomari *Raimo Horneman* 1972-1979

Lehtori *Kajja Rysä* 1979-1982

Fil. maisteri *Sirkka Pietikäinen* 1982-1992

Kauppatiet. maist. *Heli Itkonen* 1992-2008

Toimitusjohtaja *Antti Toivanen* 2008-edelleen

LIITTEET

Kainuun rahaston puheenjohtajat:

Komulainen, Heikki 1969-1971
Tähtinen, Mikko 1972-1977
Karjalainen, Tuulikki 1978-1982
Heikurainen, Kauko 1983-1986
Piirainen, Leena 1987-1988, 2006-2007
Horneman, Raimo 1989-1993
Pylvänen, Timo 1994-1998, 2001
Hänninen, Pauli 1999-2000
Ruotsalainen, Juha 2002-2005
Pollari, Matti-Jussi 2008-2012
Ravelin Teija 2013-edelleen

Kainuun rahaston hoitokunnan jäsenet:

Aho, Seppo 1969-1977
Fränti, Daisy 1969-1977
Päivänsalo, Meeri 1969-31.3.1970
Tähtinen, Mikko 1969-1977
Huovinen, Veikko 1969-25.4.1973
Salonen, Erkki, keskusrahaston edustaja 1969-1977
Komulainen, Heikki 1969-1977
Lagerroos, Paavo 1969-1971
Leinonen, Atso-Pekka 1969-1977
Moilanen, Timo 1969-1977
Korpinen Rauno 1972- 1974
Saukko, Alvar 1969-1971
Rättyä, Esa 1970-1972
Lehto, Viljo 1975-1983
Rautio Esko 1973-1973
Juntunen, Erkki 1973-1979
Horneman, Raimo 1987- 1993
Kemppainen, Hannes 1973-1980
Vuorilehto Mikko 1975-1983
Rannanjärvi, Kyösti 1972-1975
Heikurainen, Kauko 1978-1986
Keränen, Erkki 1981-1989
Lahtinen, Sakari 1978-1986
Mäki Raimo 1978-1979
Honkakoski Yrjö 1978-1983
Rissanen, Olavi 1984

Tossavainen, Veikko 1978-1986
Karjalainen Tuulikki 1978-1982
Kämäräinen, Juhani 1984-1992
Mikkonen, Erkki 1981-1989
Pietilä Majja 1984-1990
Piirainen, Leena 1984-1988, 2005-2007
Sarantola, Olli 1978-1986
Yli-Lonttinen, Tuulikki 1978-1986
Luukanen Niilo, keskusrahaston edustaja 1978-1983
Hohti Paavo, keskusrahaston edustaja 1984-1992
Heikkinen, Jalo 1987-1995
Jankko, Sakari 1987-1995
Hanka, Irmeli 1991-1998
Vester, Lippo 1987-1995
Väänänen, Keijo 1987-1995
Hänninen, Pauli 1994-2000
Pylvänen, Timo 1994-2001
Seppo, Tuomo 1990-1998
Oikarinen, Pekka 1987-1995
Sundström, Helena 1989-1995
Wuori, Virpi, keskusrahaston edustaja 1993-1998
Kotoaro, Maisa, keskusrahaston edustaja 2005-2011
Ruotsalainen Juha 2002-2005
Pasanen Kari 2002-2009
Jauhonen, Pekka 2005-2012
Pollari, Matti-Jussi 2005-2013
Romppainen, Erkki 2005-2013
Rusanen, Sari 2008-edelleen

Räihä, Hanna 2005-2009
Ahonen Esa 1995-2003
Kemilä, Eero 1995-2003
Kormilainen, Risto 1996-2004
Kurki, Eija, keskusrahaston edustaja 1999-2004
Lampinen, Arto 2001
Linkola, Liisa 1999-2002
Meriläinen, Anja 1999-2007
Mikkola, Toivo 1995-2003
Suihko, Marja-Stiina 1995-2003
Tuovinen, Anja 1996-2004
Hietala, Toivo 2005-2013
Koskivirta, Merja 2004-2012
Lukkari, Matti 2003-2011
Okkonen, Arto 2008-edelleen
Pasanen, Kari 2002-2009
Ravelin Teija 2009-, pj. 2013-edelleen
Immonen Pirjo 2011-edelleen
Karttunen Kyösti 2009-24.1.2010
Moisio Simo 2011-edelleen
Ronimus Esa 2011-edelleen
Arjava Antti, rahaston edustaja 2012-2013
Juvonen Raija 2014-edelleen
Koistinen Ari 2014-edelleen
Rantalankila Sinikka 2014-edelleen
Várkonyi Gergely 2014-edelleen

LIITTEET

Apurahojen saajat 1969-2013

1969 | Oiva Turpeinen, Jalo Heikkinen, Olli Kuusoja, Jaakko Leppänen, Olli Palaste, Aku-Kimmo Ripatti

1970 | Pekka Helo, Seppo Hyttinen, Sirkka-Liisa Kortelainen, Kalle Mikkonen, Liisa Helinä Forsberg, Anja Irmeli Hongisto, Työväen Sivistysliiton Metsämiesten Siirtokirjasto Jätäkän III Kulttuuripäivien järjestämiseen

1971 | Katriina Keränen, Martti Manner, Onni Palaste, Jaakko Sahimaa, Terttu Inberg, Kari Ahonen, Mauri Katavisto, Unto Heikura, Pentti Louko

1972 | Sipo Häyrynen, Sakari Jankko, Reino Jauhiainen, Rauno Jussila, Meeri Karjalainen, Reijo Kempainen, Erno Korkea, Liisa Salmela, Aino Salovaara

1973 | Irja Juntunen, Kalle Kempainen, Riitta Kurkinen, Jorma Kähkönen, Riitta-Liisa Lajunen, Marja Norman, Heljä-Terttu Puhakainen, Liisa Tiitinen, Toivo Kalevi Tuhkanen, Erkki Vanninen

1974 | Seppo Hyttinen, Jouko Juntunen, Marjo

Kylätie, Gudrun Kämäräinen, Olavi Laine, Maija Leinonen, Ossi Ojala, Götha Rannikko, Maria Vaara, Pekka Helo ja Antti Leinonen, Ilmari Kiannon patsastoimikunta (projektituki)

1975 | Erkki Lakervi (tunnustus-palkinto), Toivo Mäkinen, Auvo Sauramäki ja Heikki Porkola (siirto Auvo Sauramäelle 16.2.1977, 5 §), Airi Kolehmainen, Paavo Sairo, Jouko Toiviainen, Marjatta Karppinen, Soili Pajari, Rauno Jussila

1976 | Heimo Heikkinen, Niilo Hyttinen, Rauno Keltanen, Sirkka Klemetti, Hannu Laatikainen, Paavo Lukkari, Heljä Pylvänäinen, Aulis Tuhkanen, Kainuun Eino Leino –seura ry (taloprojekti)

1977 | Ali Alava, Eeva Heikkinen, Aino Heiskanen, Matti Hynynen, Riitta Marjatta Jussila, Liisa Marjatta Juusonon, Heli Maarit Tiainen ja Eila Marjatta Vähäsarja, Kainuun Lintutieteellinen yhdistys ry

1978 | Viljo Säkkinen (tunnustus-palkinto), Jalo Heikkinen, Elina Hiltunen, Seppo Hyttinen, Gudrun Kämäräinen, Mattikalervo Länsipalтта, Pirjo Manner, Esteri Helena Ohenoja, Paula Thil, Raili Vester, Eija Vilmi, Olli Alanko ja Olavi Kettunen

1979 | Eljas Antero Heikkinen, Jorma Hemmi,

Kerttu Raakel Härkönen, Irja Juntunen, Ismo Tapani Karhu, Satu Päivikki Kempainen, Eero Marttinen, Toivo Viljam Mikkola, Niilo Peksujeff, Heljä Onerva Pylvänäinen, Pertti Tirronen, Irma Kaarina Vornanen, Ilkka Sakari Väätti, Kuivajärvi-Hietajärvi yhdistys (Vienankarjalaiset häät)

1980 | Matti Hynynen, Sirkka-Liisa Kaakinen, Lauri Keränen, Pentti Kyllönen, Antero Laine, Martti Mikkonen, Pirkko Moisio, Matti Määttä, Mauri Nygård, Kalle Luotonen ja Juha Häkkänen, Kainuun äidinkielen opettajain yhdistys, Kuhmon Nuorisoseura ja Kuhmolaisteatterit

1981 | Satu Orvokki Huttunen, Reijo Heikkinen, Saara Heikkinen, Liisa Korhonen, Liisa Linkola, Kaino Palovirta, Ritva Pentikäinen, Jouni Ruuskanen, Teuvo Räisänen, Riitta Saastamoinen, Erkki Simula, Jorma Tolonen, Seppo Väyrynen, Götha ja Reima Rannikko, Kuhmon musiikkiyhdistys ry

1982 | Toini Maria Eskonpekka, Eila Hassinen, Outi Heinonen, Mooses Huovinen, Säde Ilmaniemi, Sirkka-Liisa Kaakinen, Heikki Rytkölä, Tauno Seppänen, Erkki Simula, Pertti Tirronen

1983 | Pentti Haverinen, Aili Helenius, Minnaleena

Jankko, Kalle Kempainen, Riitta Koistinen, Seija Leinonen, Pirjo Maarit Manner, Ulla Raiskio, Matti Rusanen, Pekka Sairanen, Kaarlo Taipale, Heli Tiainen, Hannu Tolonen, Toini Vinha-Mustonen, Fortis-Musicus –yhtye, Kainuun maakuntaliitto (projektituki), Minna Rajaniemi

1984 | Eero Hanski, Jalo Heikkinen, Sirkka-Liisa Kaakinen, Marja-Liisa Karppinen, Lauri Keränen, Risto Kormilainen, Liisa Leinonen, Juha Määttä, Paavo Määttä, Paavo Nuortimo, Kirsimarja Romppainen, Vesa Ruotonen, Helena Sundström, Jyrki Tolonen, Helena Väisänen

1985 | Anu Horttanainen, Terhi Hälvä, Sirkka-Liisa Kaakinen, Elli Karjalainen, Veijo Karppinen, Timo Kempainen, Tiina Leppänen, Olavi Moilanen, Esa Partio, Arto Seppänen, Martti Turunen, Anja von Zansen

1986 | Päivikki Heikkinen, Saara Häyrynen, Marja-Liisa Karppinen, Seppo Kemilä, Olli Kivijärvi, Helena Matveinen (myöh. Lonkila), Helka Nurmi-Niemi, Ulla Raiskio, Esa Ronimus, Helena Sundström, Tuula Tervo-Määttä, Jouni Tornberg, Risto Virkkunen

1987 | Matti Haataja, Lea Hiltunen, Irja Juntunen,

Martti Kempainen, Sirpa Kempainen, Raimo Koivisto, Pirkko Kupiainen, Hannu Moilanen, Lauri Oikarinen, Leena Paavilainen, Ari Parnela, Varaus kainuulaiseen käsityöperinteen tallentamishankkeeseen (15 000 mk)

1988 | Niilo Hyttinen (10 000 mk Veikko Huovinen palkinto), Matti Kuorikoski ja Allan Sointamo (10 000 mk tunnustuspalkinto), Sirkka-Liisa Enwald, Mikko Hammaren, Pekka Hyvärinen, Pirjo Kivijärvi, Risto Kormilainen, Tiina Kuoppamäki, Helena Matveinen, Saara Mononen, Eija Mustonen, Ulla Raiskio, Liisa Ruha, Veikko Saarivaara, Pekka Sairanen, Kari Strand, Matti Vanhamäki, Kainuun korkeakoulu yhdistys ry (25 000 mk), Kaisa Broner-Bauerin ja Jukka Pennasen johtama työryhmä (15 000 mk)

1989 | Tuulikki Karjalainen (tunnustuspalkinto 10 000 mk), Eero Marttinen (Veikko Huovinen palkinto 10 000 mk), Jari Hartikainen, Matti Hiltunen, Leena Haataja, Sirkka-Liisa Hostikka, Juha Kalliokoski, Esko Karppanen, Marja-Liisa Karppinen, Risto Makkonen, Toivo Mikkola, Erkki Mäntymaa, Tuomo Määttä, Minna Palokangas, Jorma Penttinen, Kari Somppi, Pertti Voutilainen

1990 | Kaisu Haataja, Erja Heikkinen, Mirjam

Huusko, Matti Hynynen, Sauli Härkönen, Tatu Juvonen, Leena-Kaisa Karhunen-Sonny, Elli Karjalainen, Kaisu Mustonen, Merja Möttönen, Petra Pentikäinen, Pekka Sillman, Leena Sokura, Anneli Suomalainen-Hiivala, Liisa Vähäsarja-Juntunen, Tuulikki Yli-Lonttinen, Lassi Rautiainen ja Pertti Härkönen, Eero Kemilä (Veikko Huovinen palkinto 10 000 mk)

1991 | Osmo Sillman (palkinto), Liisa Tiitinen (palkinto), Matti Haataja, Ilmo Juntunen, Sanna Jääskeläinen, Tittamari Marttinen, Toivo Mikkola, Pentti Pekonen, Eeva-Maija Penttilä, Minna Tamminen, Erkki Tiitinen, Timo Tokkonen, Matti Vanhamäki, Juha Vartiainen

1992 | Ari Heikkinen, Kirsi Heikkinen, Virva Huotari, Leena Kekäläinen, Peppi-Lotta Lamberg, Vesa Laulumaa, Ari Partanen, Petra Pentikäinen, Susanna Rantahalvari, Heikki Rytkölä, Osmo Rähälä, Helena Toivanen, Timo Tokkonen, Sakari Virtanen, Helena Vähäsarja-Väisänen, Simo Yli-Lonttinen, Jorma Ylävaara, Terttu Härkönen, Osmo Rönty

1993 | Heli Hempula, Niilo Hyttinen, Maija-Liisa Juntunen, Pekka Keränen, Ari Korhonen, Sanna Myllylahti, Erkki Mäntymaa, Pentti Mäntymaa,

LIITTEET

Sakari Raappana, Mauno Saari, Eine Syvävirta, Klaus Toivonen, Timo Vanhamäki, Kaija Viinikainen (tunnustuspalkinto), Janne Väänänen

1994 | Sirpa Hartikainen, Marja Kallonen-Rönkkö, Tarja Laatikainen, Tero Liukkonen, Teijo Määttänen, Minna Palokangas, Lauri Ruottinen, Osmo Tapio Räihälä, Ulla Sankilampi, Jorma Suvikas

1995 | Timo Kakko ja työryhmä, Reijo Heikkinen, Minna Komulainen, Mika Lavento, Satu Linna, Kaisu Mustonen, Jyrki Schroderus, Esa Suominen, Eila Suvanto-Luukkonen, Päivi Tervonen, Risto Vähäsarja

1996 | Hannu Heinänen, Jorma Komulainen, Antti Leinonen, Eero Marttinen, Riku Paavola, Eeva-Maija Penttilä, Jouni Ponnikas, Matti Rautiainen, Matti Vanhamäki, Tuulikki Yli-Lonttinen

1997 | Hyrynsalmen harrastajateatteri ja työryhmä, Sauli Härkönen, Jukka Juvonen, Kajaanin kamarikuoro ry, Lauri Keränen, Maija Keränen, Satu Koutonen, Jari Laukkanen, Mika Lavento, Mauno Moilanen, Markku Nieminen, Petri Pussila, Petri Ruuskanen, Kari Suhonen ja työryhmä, Kaija Säkkinen, Virpi Tervonen, Jyrki Tolonen

1998 | Toini-Maria Eskonpekka, Jalo Heikkinen, Kaija Hyvönen ja työryhmä, Tuomo Karhu, Kristiina Kinnunen, Petri Komulainen, Ari Korhonen, Teemu Kyllönen, Toivo Ruuskanen, Veikko Saarivaara, Kati Susi-Wolf ja työryhmä, Merja Takkinen, Askan Ahertajat ry/Marko Karvonen ja työryhmä, Four Winds Tuki ry, Kajaanin kamerakerho, Kajana-Kanteleet/Eila Hassinen ja työryhmä

1999 | Saara Ainali, Eija Alasalmi ja koululaisryhmä, Seija Blomberg ja Kajaanin Normaalikoulun työryhmä, Anne Heikkilä, Pekka Huttu-Hiltunen ja työryhmä kansanmusiikkiprojektiin, Pia Huusko, Ilpo Kempainen ja koululaisryhmä, Päivi Kettunen, Markku Korhonen, Markku Korteniemi, Arto Koskivirta ja koululaisryhmä, Ildiko Kovács, Eija Kärkkäinen ja koululaisryhmä, Tapani Laitinen, Anu Leinonen, Helena Malinen ja koululaisryhmä, Jari Mähönen, Tuula Puoskari, Seppo Raatikainen, Tuula Sarkkola ja Kari Heiskanen, Minna Silvasti, Lea Vainio ja koululaisryhmä, Leila Viitala ja koululaisryhmä, Liisa Vähäsarja-Juntunen, Kajaanin musiikkiopiston tuki ry, Anneli Suihko

2000 | Pauli Haataja, Pirjo Hoppo ja koululaisryhmä, Juha Häkkänen, Eero Juntunen ja koululaisryhmä, Anna Karjalainen, Kari Kempainen, Maija Keränen ja koululaisryhmä,

Anna Kuvaja, Maarit Meriläinen ja koululaisryhmä, Erkki Oikarinen ja koululaisryhmä, Sinikka Peltomäki ja koululaisryhmä, Pirjo Penttinen ja koululaisryhmä, Anna-Leena Pulkkinen, Seppo Raatikainen, Ristijärven kulttuuritapahtuma ry, Veikko Saarivaara, Suomussalmen musiikkiopiston tuki ry

2001 | Lauri Keränen (Elias Lönnrot –mitali), Hannu Backman ja Pirkko Vepsä, Raija Eirola, Aila Haataja ja koululaisryhmä, Heli Halonen ja koululaisryhmä, Raimo Heikkilä ja työryhmä, Timo Jääskeläinen, Leo Karsikas, Hilka Koivistoinen ja koululaisryhmä, Mari Mäntylä ja Pekka Huttu-Hiltunen, Arto Määttä, Lauri Määttä, Marja-Leena Niskala ja koululaisryhmä, Nuorten Soiva Metsä –työryhmä, Minna Palokangas-Sirviö ja työryhmä, Aini Pehkonen, Hannele Pussinen ja työryhmä, Lea Vainio ja koululaisryhmä, Pia Virranniemi ja Minna Seppänen, Risto Vähäsarja, István Záborszky, Elias Lönnrot –seura ry, Tarve vaatii ry

2002 | Tuulikki Yli-Lonttinen (palkinto), Eija Alasalmi ja koululaisryhmä, Janne Hanhijärvi ja työryhmä, Miia Harjuntausta ja työryhmä, Marianne Junila, Kalle Juntunen perustettavan yhdistyksen lukuun, Kainuun Nuoret Johtajat ry, Marja-Liisa Karppinen, Jouni Kauhanen, Niina

Kestilä, Tapani Komulainen ja työryhmä, Eeva Kontiola ja koululaisryhmä, Risto Korhonen, Tuula Kovanen ja koululaisryhmä ja Marjukka Karvonen, Liisa Leinonen ja työryhmä ja Alli Huovinen, Helena Malinen ja koululaisryhmä, Eero Marttinen, Tarja Maskonen ja koululaisryhmä, Veli-Pekka Mäkeläinen ja koululaisryhmä, Teijo Määttänen, Kimmo Nissinen, Heli Pirinen, Tiina Rahko, Lassi Rautiainen ja työryhmä, Sonja Ryhänen, Matti-Paavo Sarén, Aino Söderholm ja koululaisryhmä, Keijo Tervo ja koululaisryhmä, Miia Turpeinen, Sami Vähämaa, Sotkamon Kuvittelijat ry, Veneheiton oopperayhdistys ry

2003 | Jussi Huovinen (Lönnrot –mitali), Satu Aho ja koululaisryhmä, Sanna-Mari Ahtonen, Saara Ainali, Jaana Bombin, Aila Flöjt ja koululaisryhmä, Markku Hernetkoski, Eero Juntunen ja koululaisryhmä, Sakari Kananen, Mervi Kokkila, Jukka Kyllönen, Pekka Kymäläinen, Annikki Leinonen, Timo Määttä, Ilpo Niskanen, Miika Norvanto ja työryhmä, Antony Okuogume, Hannele Pussinen ja työryhmä, Hannele Pussinen ja työryhmä, Routa - Kajaanin ammattitanssijat ja työryhmä, Anu Tervo, Anu Toivanen, Minna Tuhkala-Kärppä, Heikki Törmä ja työryhmä (Janne Teivainen ja Soile Savela), Tuuli Vatula ja työryhmä, Tero Viiru, Laura Väisänen, Olli Väänänen, Kajaanin

tanssiteatterin kannatusyhdistys ry, Mannerheimin Lastensuojeluliiton Paltamon yhdistys ry, Suomussalmen musiikkiopiston tuki ry, Tarve Vaatii ry

2004 | Eeva Arffman ja työryhmä ja Soili Savela, Elviira Davidov ja työryhmä, Jalo Heikkinen, Juha Heikkinen ja koululaisryhmä, Matti Hynynen, Pekka Jurvelin, Ulla-Majja Komulainen ja työryhmä sekä Pentti Lampinen, Pauli Korhonen, Timo Korhonen, Kuhmon Kamarikuoroyhdistys ry, Kaarina Kuusisto-Lukkari, Jarkko Laatikainen, Maarit Meriläinen ja koululaisryhmä, Tuomo Määttä, Jyri Nissilä ja Taika-ampuja oopperaryhmä, Pertti Ohtonen, Risto Oikarinen, Sari Partanen, Mervi Ritokoski, Elina Ruho ja työryhmä sekä Laura Karppinen, Jouni Ruuskanen, Olli Sankilampi, Maija Saviniemi, Eeva Soivio ja työryhmä (Marika Mustajärvi, Marita Lindholm), Marjo Suhonen, Marjo Taivalantti, Saimi Tikkanen, Klaus von Matt, Sami Vähämaa, Risto Vähäsarja, Kajaanin Kamerakerho ry, Kiannan Voima ry, Lentua-seura ry, Musikaalisten Muksujen Vanhemmat ry, Pro Kajaanin Taidetaloyhdistys ry, Sotkamon Kuvittelijat ry

2005 | Jaana Bombin, Elviira Davidov, Antti Haapala, Jari Halonen, Jari Heikkinen, Reijo Heikkinen, Tuula Honkanen, Marianne Huotari, Sanna-Mari Hynninen, Eero Juntunen ja Seppo

Kämäräinen, Raija Juvonen, Antti Jäntti, Jussi Järvenpää, Laura Kauppinen, Niina Kestilä, Jaana Korkiakoski, Jukka Laukkanen, Helena Lonkila, Tuomo Matero, Toivo Mikkola, Emilia Oikarinen, Minna Sirviö-Palokangas ja työryhmä, Eeva-Majja Penttilä, Soili Riepula, Kari Suhonen, Jukka Toivanen, Pirkko Vepsä, Petri Väisänen, Kainuun käsi- ja taideteollisuus ry, Lentua-Seura ry, Nuori Teatteri/Ristijärven Kulttuuritapahtuma ry, Sotkamon Nuorisoseura ry, Tommi-puukon perinneyhdistys ry,

2006 | Jari Arffman, Antti Haapala, Liisa Halonen, Arja Heikkinen, Juha Heikkinen ja työryhmä, Elina Huusko, Janne Juntunen, Kari Kempainen, Rauni Kormilainen, Mervi Koskela, Heikki Kovalainen, Kaarina Kuusisto-Lukkari, Tarja Leinonen, Vesa Löhönen, Mari-Pirkitta Mäntylä, Pertti Ohtonen, Emilia Oikarinen, Risto Oikarinen, Sanna Pääkkönen, Soili Riepula, Juha Ruohonen, Eino Saari, Lauri Sallinen-Vuokko Lempiäinen-Paavo Majjala, Olli Sankilampi, Milja Sarkola-Heini Junkkaala, Eero Schroderus-Jonna Kinnunen, Minna Seppänen, Marjo Suhonen, Maiju Tamminen, Minna Tanskanen, Risto Vähäsarja, Kainuun-Kvartetti Yhdistys ry, Kainuun Eino Leino –seura ry, Kainuun Lausijat ry, Pohjois-Pohjalainen Osakunta, Pro Kajaanin Taidetaloyhdistys ry,

LIITTEET

Puolangan Tanssimusiikin yhdistys ry, Sotkamon Nuorisoseura ry

2007 | Reijo Haukia, Marjatta Hautala, Mikko Hyvönen, Katriina Hänninen ja työryhmä, Jouko Järvenpää, Kainuun Eino Leino –seura ry, Kajaanin harrastajateatteri, Leo Karsikas, Niina Kestilä, Risto Kormilainen, Heikki Kovalainen, Kuhmolaisen Tanssin Ystävät ry, Sakari Kukko, Jukka-Pekka Kuusela, Anna Kuvaja, Teemu Kälkjä, Seppo Kämäräinen, Lea Nieminen ja koululaisryhmä, Ilpo Niskanen, Miika Norvanto, Anna Oikarinen, Arja Oikarinen, Minna Palokangas-Sirviö ja Immo Kajaus, Kirsi Saastamoinen, Maija Saviniemi, Sinikka Suutari, Aino Söderholm ja työryhmä, Jari Tamminen, Erkki Tuominen, Heikki Törmi ja työryhmä, Nina Vana ja työryhmä, Kuhmon Mieslaulajat ry, Routa - Kajaanin Tanssin Edistämisyhdistys ry,

2008 | Anni-Kaisa Ahtonen, Elviira Davidov-Hanna Walden-Arto Rautiainen, Antti Haapala, Joni Hattuniemi, Reijo Heikkinen-Hannu Hautala-Raimo Ahonen, Juha Heiskanen, Hannu Huttu, Eeva-Maria Kananen –Tanja Räsänen-Teemu Ikonen, Jouni Kauhanen-Matti Pennanen, Mari Kaurijoki, Elina Kempainen, Maija Keränen, Mauno Keränen, Ville Keränen, Niina Kestilä, Jyrki

Komulainen, Anna Krogerus-Maija Kaunismaa, Jaana Lappalainen, Anneli Meriläinen-Hyvärinen, Arttu Niskasaari, Pekka Oikarinen ja työryhmä, Irja Pääskyranta, Irma Ronimus-Minna Pyykkönen, Sonja Ryhänen, Osmo Räihälä, Janne Seppänen, Satu Simola ja työryhmä, Kalevi Tervo, Jaana Toivanen ja työryhmä, Kainuun Eino Leino –seura ry, Kajaanin käsi- ja taideteollisuus ry, Kajaanin harrastajateatteri ry, Pro Kajaanin Taidetaloyhdistys ry, Routa ry, Sotkamon Nuorisoseura ry

2009 | Mikko Haapalainen, Tuija Hakkarainen ja Kattiteatteri, Pirjo Hoppo ja Korpitien koulu, Jaakko Heikkinen, Kainuun-kvartetti ry, Kainuun kansanmusiikkiyhdistys, Kainuun Puhallinmusiikin ystävät ry, Kajaanin harrastajateatteri, Kajaanin Kaupunginteatterin Tukiyhdistys ry, Pekka Keränen, Konserttiyhdistys Korpi, Jukka-Pekka Kuusela, Antti Leinonen, Tarja Leinonen, Laura Lindstedt, Liisa Linkola, Minna Palokangas-Sirviö, Eeva-Maija Penttilä, Esko Piippo, Veli-Pekka Piirainen ja Kajak Game Team, Sanna Pääkkönen-Esko Kilpeläinen-Janne Mathlin, Routa – Kajaanin tanssin edistämisyhdistys ry, Ulla Schroderus ja työryhmä, Suomen Kansallinen Kuunnelmateatteri, Riitta Uusitalo, Vesa Valtanen-Marjo Tuhkanen-Esko Piippo, Maarit Vuorinen

2010 | Eija-Riitta Airo-Karttunen, Markku Heikkinen, Sanna Heikkinen ja Teatteri Havukka, Ari Hyvönen-PirjoRuutiainen-Sakari Kukko, Paula Hänninen ja työryhmä, Eero Juntunen-Seppo Kämäräinen-Kalle Juntunen, Anni Jäntti, Kajaanin matkailuoppaat ry, Jaana Kari, Risto Kilpeläinen, Hilka Koivistoinen, Konserttiyhdistys Korpi ry, Liisa Kurkinen, Jukka-Pekka Kuusela, Urho Kähkönen, Kari Laitio, Sari Lakso ja Suomussalmiryhmä, Vesa Löhönen, Mustarinda-seura, Ilpo Niskanen, Maija Penna, Esko Piippo, Jonne Putkonen ja Henriikka Himma, Heljä Pylvänäinen ja Vesa Hyyryläinen, Sanna Pääkkönen-Esko Kilpeläinen-Janne Mathlin, Satu Pääkkönen, Tanja Räsänen, Teija Rääpysjärvi-Minna Palokangas-Sirviö, Kirsi Saastamoinen, Irja Samoil, Suomen Kansallinen Kuunnelmateatteri ry, Liisa Teirisalo, Heikki Törmi-Eino Saari-Tuomas Timonen, Ville Widgren, Risto Vähäsarja

2011 | Askan Ahertajat ry, Mikko Haapalainen, Jalo Heikkinen, Mikko-Pekka Heikkinen, Tuija Marjaana Heikura, Mikko Hyvönen, Jumikeko-säätiö, Mari Juntunen, Kainuun Eino Leino –seura ry, Kainuun Puhallinmusiikin ystävät ry, Kajaanin Harrastajateatteri, Kaukametsän musiikki ry, Riikka Annika Keränen, Jorma Komulainen, Konserttiyhdistys Korpi ry, Kulttuuriosuuskunta G-voima, Urho Kähkönen ja Art-Kainuu-ryhmä,

Marja-Liisa Laitinen, Lastenkoti Salmila, Liisa Linkola, Tapani Liukkonen, Pekka Agarth, Sanna Pääkkönen-Esko Kilpeläinen-Janne Mathlin, Heli Rautiainen, Maiju Roine ja Hanna Kaikkonen, Routa – Kajaanin tanssin edistämisyhdistys ry, Sonja Ryhänen ja Kajaanin tanssin oppilaat, , Miikka Rytty, Tanja Räsänen, Anne Siirtola, Suomen Kansallinen Kuunnelmateatteri ry, Minna Tuhkala ja työryhmä, Heikki Törmi ja työryhmä, Maarit Vuorinen

2012 | Eija-Riitta Airo-Karttunen, Eija Huotari, Kulttuuriosuuskunta G-voima, Jukka-Pekka Kuusela, Martti Kuuskoski ja työryhmä, Urho Kähkönen, Eero Marttinen, Teijo Määttänen, B.F.A. Mayumi Niiranen, Eeva Maria Nivalainen ja Tanja Räsänen, Janne Ohtonen, Risto Oikarinen, Minna Palokangas ja Markus Lampela sekä Kyösti Salmijärvi, Jukka Palomäki, Eeva Maija Penttilä, Satu Pääkkönen, Jukka Seppänen, Teemu Takalo, Minna Tuhkala, Sauli Tyni ja Satu Simola, Kirsi Törmi ja työryhmä, Risto Vähäsarja, Elias Lönnrot –seura ry, Jumikeko –säätio, Kainuun Kansanmusiikkiyhdistys ry, Kainuun Opisto Oy, Kajaanin harrastajateatteri ry, Konserttiyhdistys Korpi ry, Versova Puu ry

2013 | Elias Lönnrot –seura ry, Teemu Ikonen,

Kajaanin Harrastajateatteri ry, Kajaanin Kaupunginteatterin Tukiyhdistys ry, Immo Kajaus, Johanna Kallio, Kaukametsän Musiikki ry, Tarja Korhonen, Soile Kukkonen, Urho Tapani Kähkönen ja Art Kainuu –ryhmä, Jouni Laaksonen, Maiju Leppänen, Helena Lonkila, Musiikkiyhdistys pro Sommelo ry, Mustarinda-seura, Miika J. Norvanto ja työryhmä, Olli Ohtonen, Henni Piirainen, Sanna Pääkkönen ja Esko Kilpeläinen sekä Janne Mathlin, Taneli Rantaharju, Tanja Räsänen, Eino Saari, la Samoil, Minna Tuhkala, Kirsi Törmi ja työryhmä, Versova Puu ry

LIITTEET

Suomen kulttuurirahaston Kainuun rahaston vuosijuhlien paikat ja juhlaesitelmät

aika	paikka	juhlaesitelmän pitäjä	aihe
1969	Kajaani	professori Matti Kuusi	Kainuu ja kainuulaisuus sekä nykypäivän että menneisyyden näkökulmasta
1970	Suomussalmi	SKR:n hallituksen puheenjohtaja Yrjö Blomstedt kirjailija Aku-Kimmo Ripatti	Presidentti J. K. Ståhlbergin kainuulaisuus Iki-Kiannon kirjallinen tuotanto
1971	Kajaani	tohtori Erkki Salonen	Onko maakunnillamme malttia vaurastua?
1972	Kuhmo	maanviljelysneuvos Aslak Fränti	Kainuun kulttuurirahasto ja Kainuu
1973	Kajaani	apulaisprofessori Erkki Viljanen	Uudistuva koulu ja opettajakoulutus
1974	Suomussalmi	fil. tohtori Hannes Sihvo	Ilmari Kianto kansankuvaajana
1975	Kajaani	tohtori Erkki Salonen	Kainuun kulttuuritehtävistä
1976	Kuhmo	lehtori-säveltäjä Matti Rautio	Kansojen musiikista
1977	Paltamo	kunnanjohtaja Simo Hakamäki	Kulttuurin viivästyminen
1978	Kajaani	professori Alpo Räisänen	Kainuun karjalaisperäisestä paikannimistöstä
1979	Suomussalmi	professori Boris Segerståhl	Koulutus ja tutkimus alueellisina kehitystekijöinä
1980	Kajaani	tohtori Erkki Salonen	Kainuu vuonna 2000

1981	Vaala	professori Veli Nurmi	Kulttuuritoiminnan kehittämisestä – Kainuu mielessä
1982	Sotkamo	professori Erkki Pulliainen	Luonto ja ihminen
1983	Kuhmo	va. osastonjohtaja, fil.kand. Leena Ahtola-Moorhouse	Kainuu taiteilijoiden toivoretkien kohteena
1984	Suomussalmi	fil. maisteri Jalo Heikkinen	Kiannon julkaisemattomasta tuotannosta
1985	Vuolijoki	fil. tohtori Aune Jääskinen	Kalevalan vaikutus kuvataiteisiin Suomessa
1986	Paltamo	apulaisprofessori Seppo Rantala	Tieteen ja taiteen ykseys
1987	Vaala	fil. tohtori Oiva Turpeinen	Kainuulaisten siirtolaisuus Amerikkaan
1988	Kajaani	professori Anto Leikola	Ihminen luonnon kokijana
1989	Suomussalmi	fil. tohtori Liisi Huhtala	Isa Asp – 1800-luvun kirjailija
1990	Sotkamo	kirjallinen johtaja Vilho Viksten	Suomalaisen kirjallisuuden aatteista ja tyyliuuntauksista 1900-luvulla
1991	Kuhmo	Taiteen keskuustoimikunnan puheenjohtaja, fil. maisteri Tuulikki Karjalainen	Pohjoista kulttuuria
1992	Paltamo	maaherra Eino Siuruainen	Pohjois-Suomen kansainvälistyvät haasteet
1993	Vaala	fil. tohtori, yliasiamies Paavo Hohti	Kulttuuriperintö integraation kansainvälisissä paineissa
1994	Kajaani	professori Kyösti Julku	Suomalaisten sukukansojen haasteista

LIITTEET

1995	Suomussalmi	fil. tohtori (h.c.) Matti Huurre	Säräisniemen Niemisjärven arkeologiset kaivaukset
1996	Sotkamo	Antero Heikkinen	Näkymätöntä ja äänetöntä historiaa
1997	Kuhmo	piispa Wille Riekinen	Länsimaisen kulttuurin taustatekijöitä
1998	Kajaani	arkkiatri Risto Pelkonen	Geenit, ympäristö ja ihminen
1999	Hyrynsalmi	fil.tohtori Eija Kurki	Kansallinen herääminen ja Sibeliuksen Finlandia
2000	Puolanka	maakunta-arkiston johtaja Samuli Onnela	Yhdistykset ja kyläkoulut Kainuun kulttuurin perustana
2001	Ristijärvi	lääketieteen tohtori Sirkka-Liisa Kivelä	Sepelvaltimotaudin ehkäisy Kainuun riskisuviissa
2002	Paltamo	Peter von Bagh	Juhlaesitelmä
2003	Vaala	toimitusjohtaja Jaakko Okkonen	Oulujärvestä vetovoimatekijä
2004	Suomussalmi	professori Panu Rajala	Kianto ja Sillanpää
2005	Sotkamo	teatteriohjaaja Kaisa Korhonen	Suomalaisesta teatterista
2006	Kuhmo	professori Seppo Knuuttila	Keskukset unohtuvat, periferiat muistavat?
2007	Kajaani	FM Markus H. Korhonen	Suomalaisesta itsetunnosta
2008	Kajaani	puheenjohtaja Niilo Jääskinen	Talous ja kulttuuri

2009	Hyrynsalmi	varatoimitusjohtaja Ilkka Matila	Kainuulaisesta kulttuurista
2010	Puolanka	valtionneuvos Riitta Uosukainen	Kainuun koulutus- ja kulttuurilanteesta
2011	Ristijärvi	kirjailija Raija Oranen	Kainuu ihmemaana
2012	Paltamo	professori Esko Valtaoja	Juhlaesitelmä
2013	Vaala	ylijohtaja Terttu Savolainen	Juhlaesitelmä

LIITTEET

Kainuun talouselämää, teollisuutta ja eri tieteen aloja palvelevia apurahoja:

1969	Oiva Turpeinen 2 500 mk Jalo Heikkinen 2 000 mk	<i>Kainuun historian tutkimiseen Ämmänsaaren asutustajamaa koskevaan sosiologiseen tutkimukseen</i>
1970	Pekka Helo 2 500 mk Arja Hongisto 500 mk	<i>Kainuun suurlinnuston (erityisesti kotkan) nykyisen esiintymisen ja pesimisen selvittelyyn Ainekirjoituksen arvosanan muodostusta koskevaan kasvatustieteen pro gradu-työhön</i>
1971	Katriina Keränen 2 500 mk Martti Manner 2 500 mk	<i>Kainuu suomalaisessa kulttuurimaisemassa Ääninauha arkistokeräykseen aiheesta Suomussalmen siviiliväestön vaiheet 1939-44</i>
1972	Sirpa Häyrynen 2 500 mk Reijo Kempainen 2 500 mk	<i>Lehtileikekokoelman sidottamiseen ja kartuttamiseen Elektroniikan jatko-opintoihin</i>
1973	Jorma Kähkönen 2 500 mk Kalle Kempainen 1 500 mk	<i>Kauppaopetuksen kirjallisen opetusmateriaalin kehittämiseen Kansanperinteiden käsityötaidon tukemiseen ja materiaalihankintoihin</i>
1974	Maija Leinonen 2 500 mk Götha Rannikko 2 500 mk	<i>Syövän varhaisen diagnosoinnin määritysmenetelmän kehittämiseen Suomussalmelaisen ruokaperinteen keräämiseen, tutkimiseen ja tulosten julkaisukuntoon saattamiseen</i>
1975	Erkki Lakervi 1 000 mk	<i>Tieteellisestä tutkimustyöstä (tunnustuspalkinto)</i>
1976	Hannu Laatikainen 3 000 mk Aulis Tuhkanen	<i>Tunturitervakon taksonomian ja Kajaanin kasviston tutkimuksiin Sotkamon murteen tallentamiseen</i>
1977	Liisa Juusonen 3 000 mk Kainuun lintutieteellinen yhdistys 2 000 mk	<i>Paltamoin alueen käsityöperinteen tallentamiseen, erityisesti kudonnan alalta Kainuun linnustoa käsittelevän kirjaseen painattamiseen</i>

1978	Viljo Säkkinen 3 500 mk Esteri Ohenoja 4 000 mk	<i>Suutari-, puuseppä- ja seppäperinteen säilyttämisestä (tunnustuspalkinto) Kainuun sienisatotutkimus</i>
1979	Jorma Hemmi 3 500 mk Irma Vornanen 3 000 mk	<i>Kainuun matkailun aluerakennetta käsittelevän väitöskirjatyön loppuunsaattamiseen Kasvatustieteen lisensiaattitutkimuksen liittyvän tutkimuksen loppuunsaattamiseen</i>
1980	Mauri Nygård 8 000 mk Kainuun äidinkielen opettajain yhdistys ry 10 000 mk	<i>Tuotantoa, tuottavuutta ja työttömyyttä koskevan tutkimuksen loppuun saattamiseen Kainuun murteiden ja nimistön opashankkeen toteuttamiseen</i>
1981	Satu Huttunen 6 000 mk Liisa Korhonen 3 000 mk Marjatta Palovirta 12 000 mk	<i>Tunnustuksena metsäympäristöä koskevasta ansiokkaasta tutkimuksesta Kainuun käsi- ja kotiteollisuuden elinkeinopoliittista merkitystä käsittelevä tutkimus Oulujokivarren sähkövoimaloiden tuotannon synnyttämiä rahavirtoja käsittelevä tutkimus</i>
1982	Heikki Rytkölä 4 500 mk	<i>Ortodoksisen historian tutkimiseen</i>
1983	Riitta Koistinen 5 000 mk Kaarlo Taipale 3 000 mk Pentti Haverinen 4 000 mk Aili Helenius 5 000 mk Kalle Kempainen 2 500 mk Toini Vinha-Mustonen 4 500 mk	<i>Ruokasienisadon tutkiminen Sotkamon Tipasjärven kallioperää käsittelevän väitöskirjatyön viimeistelyyn Kainuun maatalousprojektin IV osatutkimukseen Leikkitoiminnan kehittämistutkimukseen päiväkodin koko- ja puolipäiväosastolla Tuohityöperinteen opetuksesta ja hyödyntämisestä (tunnustuspalkinto) Kansanrunoustieteelliseen tutkimukseen kuoleman enteistä</i>
1984	Riitta Leinonen 5 000 mk Eero Hanski 5 000 mk Paavo Nuortimo 5 000 mk Helena Sudström 10 000 mk	<i>Kainuulaisen lammasturkiksen tuotekehittäminen Kuhmon ja Kolin alueiden malmitutkimuksiin Kainuun maatalouden liitännäis- ja rinnakkaiselinkeinojen merkitystä käsittelevään tutkimukseen Seleeni gynekologisissa syöväissä</i>

LIITTEET

- 1985** Martti Turunen 5 000 mk
Elli Karjalainen 5 000 mk
Olavi Moilanen 10 000 mk
Esa Partio 10 000 mk
Arto Seppänen 5 000 mk
- Kainuun koru- ja koristekivien tunnetuksi tekeminen*
Muuttoliike ja sen vaikutukset Kuhmon väestökehitykseen
Elämän mielekkyyteen liittyvän merkitysmaailmanmuutos Kainuussa toisen maailmansodan jälkeen
Haimasyövän esiintyvyys ja ennuste KAKS:n alueella
Kainuun herännäisyydestä ”Kokonaisanalyysi Anders Nohrborgin teologiasta”
- 1986** Päivikki Heikkinen 3 500 mk
Saara Häyrynen 6 000 mk
Seppo Kemilä 15 000 mk
Helena Sudström 6 000 mk
Tuula Tervo-Määttä 6 000 mk
Jouni Tornberg 8 000 mk
- Seleenin imeytymistä koskevaan ravitsemustieteen tutkimukseen*
Oulun läänin kuljetukset ja kuljetuskustannukset
Olsotooppiarasitustestien käyttösepalvelusmotaudin vaikeusasteen arvioimisessa
Seleeni ja gynekologinen syöpä
Ongelmalliset tilanteet päiväkodissa
Paperimassan virtausta käsittelevään väitöskirjatyöhön
- 1987** Pirkko Kupiainen 5 000 mk
Hannu Moilanen 6 000 mk
Lauri Oikarinen 6 000 mk
- Byzanttilaista musiikkia koskevan tutkielman tekemiseen*
Poronlaidunnuksen vaikutus männyn taimien menestymiseen
Amerikkalaisen James W. Fowlerin kehittämään
uskon ilmenemisen kehityshistoriaan kohdistuvaan käytännöllisen teologian alan tutkimukseen
Väitöskirjan painatuskuluihin
”Havupuukuidun kemiallisten ja morfologisten ominaisuuksien vaikutus sellukuidun ja paperin ominaisuuksiin”
Ylä-Kainuun autiotilojen pihapiirin kasviston ja kasvillisuuden tutkimukseen
- Leena Paavilainen 8 000 mk
- Ari Parnela 3 000 mk
Käsityöperinteen tallentamishanke 15 000 €
- 1988** Kaisa Broner-Bauer
/Jukka Pennanen 15 000 €
Pekka Hyvärinen 2 500 mk
Pirjo Kivijärvi 2 500 mk
Tiina Kuoppamäki 10 000 mk
Helena Matveinen 6 000 mk
- Vienan karjalaisylien, Hietajärven ja Kuivajärven rakennuskulttuuria koskevaan tutkimukseen (keskeytyi)*
Kalakantojen vaihtelua koskevaan pro gradu-työhön
Kauran satofysiologiaa koskevaan pro gradu-työhön
Metsäteollisuuden jätelietettä käyttävän anaerobireaktorin toimintaa käsittelemään lisensiaattityöhön
Antiminssiinan tutkimukseen

1988	Eija Mustonen 2 500 mk Kari Strand 10 000 mk Kainuun korkeakoulu yhdistys 25 000 mk	Yhteytystä ja haihduttaa käsittelevään opinnäytetyöhön Kainuun liuskejakson sedimentaatiota ja tektonista asemaa käsittelevään väitöskirjatyöhön Ammattikasvatus- sekä talous- ja elinkeinoelämää palvelemaan koulutustoimintaan
1989	Jari Hartikainen 10 000 mk Matti Hiltunen 15 000 mk Leena Haataja 10 000 mk Sirkka-Liisa Hostikka 10 000 mk Juha Kalliokoski 10 000 mk Esko Karppanen 10 000 mk Risto Makkonen 10 000 mk Erkki Mäntymaa 10 000 mk Tuomo Määttä 10 000 mk Jorma Penttinen 10 000 mk Pentti Voutilainen 10 000 mk	Osallistuminen kahteen ainetta rikkomattoman koestuksen konferenssiin Tietojenkäsittelyopin lisensiaattityötä varten Juomavesissä esiintyvän solun perintöainesta muuttavan yhdisteen (MX) tutkimukseen Tyvikalvojen päärakenneproteiinia käsittelevään väitöskirjatyöhön Paperimassan laadun mittausta käsittelevään väitöskirjatyöhön Traaginen aines Eino Leinon runoudessa Itsemurhailmiötä Kainuussa käsittelevään lisensiaattityöhön Oulujärven ympäristön taloudellista arviointia käsittelevään ympäristötaloustieteelliseen lisensiaattitutkimukseen Lasten korvatulehdusten varhaista hoitoa käsittelevään tutkimukseen Tietokoneella ohjelmoitua virtsan pidätyskykyä koskevaan väitöskirjatyöhön Kirkollista rajaseutua koskevaan tutkimukseen
1990	Erja Heikkinen 5 000 mk Sauli Härkönen 5 000 mk Tatu Juvonen 10 000 mk Leena-Kaisa Karhunen-Sonny 15 000 mk Elli Karjalainen 15 000 mk Merja Möttönen 15 000 mk Petra Pentikäinen 15 000 mk Anneli Suomalainen-Hiivala 10 000 mk	Kahden mahlakärpäslajin levinneisyyskartoitukseen Tanskassa ja Pohjois-Saksassa Hirven talvilaidun alueiden sijaintia, ominaisuuksia ja niillä esiintyviä taimitarhoja koskevaan pro gradu-työhön Sappirakon poiston vaikutusta veren rasvoinen käsittelevään väitöskirjatyöhön Kuvan ja kielen yhteyttä lasten ajattelussa käsittelevään lisensiaattityöhön Sotkamon muuttoliikkeen kehityksestä 1986-1988 Infektioiden esiintymisestä perheissä, joissa on leukemiaa sairastava lapsi Hellenististä Ateenaa käsittelevään lisensiaattityöhön Taiteen perusopetuksen järjestämistä koskevaan tutkimukseen
1991	Sanna Jääskeläinen 15 000 mk Minna Tamminen 15 000 mk	Ihmisen D-vitamiinin ja osteokalsiinin geenien rakenteen, säätelyn ja geenivirheiden osoittamiseen Väitöskirjatyön loppuunsaattamiseen (lääketiede)

LIITTEET

- 1991** Erkki Tiitinen 15 000 mk
Timo Tokkonen 15 000 mk
*Kuulohermostollisen prosessoinnin tutkimukseen
Galaksien dynamiikkaa käsittelevään lisensiaattityöhön*
- 1992** Ari Heikkinen 15 000 mk
Kirsi Heikkinen 15 000 mk
Virva Huotari 15 000 mk
Petra Pentikäinen 15 000 mk
Vesa Laulumaa 15 000 mk
Heikki Rytkölä 10 000 mk
Timo Tokkonen 15 000 mk
Sakari Virtanen 15 000 mk
Simo Yli-Lonttinen 15 000 mk
*Tietokoneavusteiden koneensuunnittelun tiedonsiirtoa käsittelevään lisensiaattityöhön
Neuleiden valmistukseen ja näyttelyyn
Spektriiniverkon muodostumista ja toimintaa epiteelisoluisissa käsittelevään väitöskirjatyöhön
Hellenistisen Ateenan uskontoja käsittelevään väitöskirjatyöhön
Varhaisen raudanvalmistuksen tutkimiseen Kainuussa
Kainuun vienankarjalaisia kyliä koskevaan lisensiaattityöhön
Tähtitieteen lisensiaatti- ja väitöskirjatyöhön
Suomen metsäteollisuuden ja yhteiskunnan vuorovaikutusta 1960-1990 käsittelevään tutkimukseen
Kainuulaisten tuotteiden ja taidevalaisinsarjan muotoiluhankkeeseen*
- 1993** Pekka Keränen 6 000 mk
Ari Korhonen 10 000 mk
Erkki Mäntymaa 15 000 mk
Pentti Mäntymaa 9 000 mk
Mauno Saari 15 000 mk

Klaus Toivonen 15 000 mk
Janne Väänänen 15 000 mk
*Tekniikan sosiokulttuurisia edellytyksiä ja vaikutuksia käsittelevään lisensiaattityöhön
NMR-spektrokopiaan liittyvään lisensiaattityöhön
Ympäristöhyötyjen taloudellista arvioimista koskevaan väitöskirjatyöhön
Sydämen natriureettista peptidiä käsittelevään väitöskirjatyöhön
Kriisityöryhmä-tyyppisen hoitomuodon vaikuttavuutta vaikeiden mielenterveyden kriisien hoidossa
käsittelevään väitöskirjatyöhön
Kainuulaisia ajankohtaistiedon intressejä käsittelevään tutkimukseen
Sähkökoneiden analysointimenetelmiä käsittelevään lisensiaattityöhön*
- 1994** Sirpa Hartikainen 15 000 mk
Paula Hämäläinen 10 000 mk
Marja Kallonen-Rönkkö 10 000 mk
Tarja Laatikainen 10 000 mk
Tero Liukkonen 15 000 mk
Lauri Ruottinen 15 000 mk
*Kainuussa luodun geriatrisen toimintamallin arviointiin
Uuden mittaustekniikan sovellutuksiin fermentoreissa (soluviljelyä säädellyissä oloissa)
Hypermediaoppimateriaalin kehittämiseen
Torjunta-aineiden ja mykorsiasienien vuorovaikutusta käsittelevään väitöskirjatyöhön
Veikko Huovisen kirjallista tuotantoa käsittelevään tutkimukseen
Lakan viljelyedellytysten selvittämiseen*

1994	Ulla Sankilampi 15 000 mk Jorma Suvikas 10 000 mk	<i>Vanhusten keuhkokuumerokotusta käsittelevään väitöskirjatyöhön Vuokatin suksikokoelman perustamiseen</i>
1995	Reijo Heikkinen 15 000 mk Minna Komulainen 30 000 mk Mika Lavento 10 000mk Jyrki Schroderus 15 000 mk Esa Suominen 45 000 mk Eila Suvanto-Luukkonen 15 000 mk Päivi Tervonen 10 000 mk	<i>Kainuun kasvatusta- ja koulujärjestelmän kehittymistä käsittelevään väitöskirjatyöhön Maaseutumaiseman muutosta käsittelevään lisensiaattityöhön Itä-Suomen vanhemman metallikauden keramiikkaa käsittelevään väitöskirjatyöhön Infrapunaspektroskopian jatko-opintoihin Kanadassa Kainuun kansanomaisen raudanvalmistuspaikkojen ajoittamisen tutkimiseen Naisten vaihdeuosien hormonikorvaushoitoa koskevaan tutkimukseen Kainuulaista kansanomaista rakennusperinnettä koskevaan tutkimukseen</i>
1996	Hannu Heinänen 13 000 mk Jorma Komulainen 15 000 mk Riku Paavola 12 000 mk Jouni Ponnekas 15 000 mk Matti Rautiainen 25 000 mk	<i>Pohjoissuomalaisten väestöliikkeitä ja taloussuhteita Venäjälle autonomian aikana käsittelevään väitöskirjaan Valokuvadokumentoinnin jatkamiseen Kainuun virtavesien biodiversiteettiä selvittävän tutkimuksen maastotyöhön Pohjois-Suomen aluepolitiikkaa käsittelevään politologian lisensiaatti- ja väitöskirjatyöhön Kuhmolaisten muuttotappiokyläiden tutkimusprojektiin</i>
1997	Sauli Härkönen 10 000 mk Jukka Juvonen 20 000 mk Satu Koutonen 10 000 mk Jari Laukkanen 10 000 mk Petri Ruuskanen 15 000 mk Kajja Säkkinen 15 000 mk Virpi Tervonen 10 000 mk Jyrki Tolonen 10 000 mk	<i>Hirven ravinnonkäyttöä käsittelevään väitöskirjatyöhön Kroonisen keuhkoklamydiainfektion verisuonisairausassosiaatioita selvittävään väitöskirjatyöhön Matematiikan oppimisvaikeuksia ja niiden kuntouttamista käsittelevään lisensiaattityöhön Paperirainan kulkudynamiikkaan liittyvään väitöskirjatyöhön Mika Lavento 50 000 mk Vaalan Niemisjärven ja Suomussalmen Kalmosärkän esihistoriallisen asutuksen ja maanviljelyksen tutkimiseen Maaseutuuyrittäjyyttä käsittelevään lisensiaattityöhön Poron mineraaliaineenvaihduntaa käsittelevään väitöskirjatyöhön Uuden lohelta löydetyn natriureettisen peptidin merkitys neste- ja suolatasapainon säilyttämisessä –tutkimukseen Lääkejakeluketjun tehokkuuteen liittyvään lisensiaattityöhön</i>

LIITTEET

- 1998** Tuomo Karhu 15 000 mk
Kristiina Kinnunen 20 000 mk
Ari Korhonen 15 000 mk
Merja Takkinen 15 000 mk
- 1999** Saara Ainali 10 000 mk
Pejja Huttu-Hiltunen
ja työryhmä 60 000 mk
Pia Huusko 10 000 mk
Markku Korteniemi 10 000 mk
Tapani Laitinen 10 000 mk
Anu Laitinen 20 000 mk
Seppo Raatikainen 30 000 mk
Tuula Sarkkola-Kari Heiskanen
- 2000** Anna Karjalainen 20 000 mk
Seppo Raatikainen 20 000 mk
Piritta Salo 50 000 mk
Lippo Vester 15 000 mk
- 2001** Raija Eirola 20 000 mk
Raimo Heikkilä ja työryhmä 50 000 mk
Timo Jääskeläinen 20 000 mk
Arto Määttä 30 000 mk
Jari Määttä 30 000 mk
Lauri Määttä 15 000 mk
Aini Pehkonen 20 000 mk
- Hannu Salaman lyriikkaa käsittelevään lisensiaattityöhön*
Kainuulaisten lasten ja nuorten verisuonisairauksien ehkäisyä käsittelevään väitöskirjatyöhön
Lipoproteiinien protoni-NMR-spektroskopiaa käsittelevään väitöskirjatyöhön
Pyöreälehtikihokin lääkinnällisesti vaikuttavia yhdisteitä käsittelevään lisensiaattityöhön
- Puutarha-alan uusien kehitysmahdollisuuksien esiselvitykseen*
- Kansanmusiikkiprojektiin*
Perinnölliseen rinta- ja munasarjasyöpään altistavia geenimuutoksia käsittelevään väitöskirjatyöhön
Hirvieläinten muinaista pyyntiä käsittelevään väitöskirjatyöhön
Kauppatieteiden väitöskirjatyöhön ulkomailla
Tyyppin IV kollegeenin rakennetta ja ja toimintaa käsittelevän väitöskirjatyön loppuunsaattamiseen
Pienenevien yhdyskuntarakenteiden suunnittelua, taloutta ja realisointia käsittelevään väitöskirjatyöhön
Nuori mies tartu elämäsi -auttamisprojekti
- Estrogeenikorvaushoitoa käsittelevän väitöskirjatyön loppuunsaattamiseen*
Pienenevien yhdyskuntarakenteiden suunnittelua, taloutta ja realisointia käsittelevään väitöskirjatyöhön
Verkkopohjaista vuorovaikutusta selvittävään väitöskirjatyöhön
Kansansoittaja elämäntytön ja vienalaiskarjalaisen kulttuurin tallentamiseen
- Lapsiperheiden elämänhallintaa videoavusteisella perheohjauksella käsittelevään väitöskirjatyöhön*
Carl Orffin Carmina Burana -teoksen valmistamiseen
Talotekniikan toteuttamista projektijohtourakkana käsittelevään lisensiaattityöhön
Matalakitkaisia liukupinnoitteita teollisuussovellutuksissa käsittelevään väitöskirjatyöhön
Kulttuurin ja perinteen käyttöä matkailussa käsittelevään lisensiaattityöhön
Yleisen kirjallisuustieteen lisensiaattityön loppuunsaattamiseen
Tulomuuttajien sosiaalista sopeutumista maaseudulle käsittelevään väitöskirjatyöhön

2002	Marianne Junila 3 300 € Jouni Kauhanen 5 000 € Risto Korhonen 4 500 € Kimmo Nissinen 5 000 € Heli Pirinen 3 000 € Tiina Rahko 12 000 € Matti-Paavo Sären 6 000 € Miia Turpeinen 5 000 € Sami Vähämaa 5 000 €	<i>Sota-ajan lapset – tutkimuksen aineiston keräämiseen Kainuussa</i> <i>Suomen historian väitöskirjatyön empiirisen materiaalin keräämiseen ja kirjoitustyön aloittamiseen</i> <i>Kompleksialueen differentaali- ja differenssiyhtälöiden tutkimukseen</i> <i>Luovaan soittorakennustyöhön kierrätysmateriaaleista</i> <i>Lakan viljelytekniikan kehittämiseen ja viljelykokeiluihin Kainuussa</i> <i>Männyt taimettumista kulutuskoelueilla Kainuussa sienibiologisesta näkökulmasta käsittelevään väitöskirjatyöhön</i> <i>Fysiikan väitöskirjatyöhön aiheesta ympäristö- ja perintötekijöiden vaikutus kuusen puuaineksen rakenteeseen</i> <i>Lääkeaineiden in vitro – metabolatutkimusta käsittelevään väitöskirjatyöhön</i> <i>Analyttisiä value at risk –malleja käsittelevään väitöskirjatyöhön</i>
2003	Sanna-Mari Ahtonen 2 000 € Saara Ainali 4 000 € Sakari Kananen 3 500 € Mervi Kokkila 2500 € Ilpo Niskanen 4 000 € Antony Okuaogume 4 000 € Anu Tervo 2 000 € Tero Viiru 3 000 € Laura Väisänen 2 000 € Olli Väänänen 3 000 €	<i>Talous- ja työllisyyskasvun ylittäviä työllisyysvaikutuksia käsittelevään lisensiaattityöhön</i> <i>Hyvinvointiklusterin aluetaloudellista merkitystä käsittelevään tutkimukseen</i> <i>Metsäsektorin vaikutusta Kainuun seutukuntien talouteen käsittelevään pro gradu työhön</i> <i>Paikkatietoaineistojen käyttöä puunkorjuun suunnittelussa käsittelevään väitöskirjatyöhön</i> <i>Nesteseosten optisten ominaisuuksien määrittäminen sameus/heijastusmittarilla</i> <i>Markkinoinnin opintoihin ja väitöskirjatyöhön</i> <i>Kemian tietokantahakuja käsittelevään väitöskirjatyöhön</i> <i>Väitöskirjan loppuun saattamiseen</i> <i>Periytyviä ihon rakkulatauteja käsittelevään väitöskirjatyöhön</i> <i>Tehovahvistimen hyötysuhteen parantamista käsittelevään väitöskirjatyöhön</i>
2004	Jalo Heikkinen 4 000 € Pauli Korhonen 2 100 € Timo Korhonen 2 000 € Jarkko Laatikainen 1 900 € Tuomo Määttä 5 000 € Sari Partanen 6 000 €	<i>Ilmari Kiannon alkuperäiskäsikirjoituksiin perustuvaan lisensiaattityöhön</i> <i>Osaprosessipohjasta käyttövarmuusmallia paperinvalmistusprosessille käsittelevään väitöskirjatyöhön</i> <i>Särmäysautomaattikkaa käsittelevään opintonäytetyöhön</i> <i>Hajautettuja tietokantoja käsittelevään pro gradutyöhön</i> <i>Kehitysvammaisten terveyden, toimintakyvyn ja palvelujen käytön yhteyksiä selvittämään väitöskirjatyöhön</i> <i>Ranta- ja vesikasvillisuuden ajallista ja alueellista muutosta käsittelevään kasvimaantieteelliseen väitöskirjatyöhön</i>

LIITTEET

2004 Mervi Ritokoski 5 000 €

Olli Sankilampi 4 000 €

Maija Saviniemi 7 000 €

Marjo Suhonen 6 000 €

Marjo Taivalahti 6 000 €

Sami Vähämaa 3 000 €

2005 Antti Haapala 2 200 €

Jari Halonen 2 500 €

Jari Heikkinen 3 000 €

Reijo Heikkinen 2 000 €

Marianne Huotari 3 200 €

Sanna Hynninen 2 500 €

Raija Juvonen 2 500 €

Anni Jäntti 2 500 €

Jaana Korkiakoski 4 000 €

Helena Lonkila 8 000 €

Emilia Oikarinen 2 800 €

Jukka Toivanen 1 800 €

Petri Väisänen 2 000 €

Kainuun käsi- ja taideteollisuus ry 3 000 €

Tommi-puukon perinneyhdistys ry 2 800 €

2006 Antti Haapala 3 000 €

Suomussalmella tehtyä diakonityötä vuosina 1892-1917 ja sen vaikutusta suomalaisen diakonikäsitykseen käsittelevään väitöskirjatyöhön

Virheitä korjaavia koodeja käsittelevään matematiikan väitöskirjatyöhön

Toimittajien asennoitumista kielenhuoltoon käsittelevään väitöskirjatyöhön

Kainuun hallintokokeiluun liittyvän sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämishankkeen suunnittelua tarkastelemaan väitöskirjatyöhön

Kulttuuriantropologian väitöskirjatyön kenttätutkimukseen Kainuussa

Optioiden riskienhallintaa käsittelevän väitöskirjan viimeistelyyn

Paperikoneen ajettavuutta ja paperin reikiintymistä käsittelevään diplomityöhön

Väitöskirjatyön loppuunsaattamiseen

Puuraaka-aineita paperinvalmistuksessa käsittelevään väitöskirjatyöhön

Oulujärveä käsittelevään ympäristöhistorialliseen tutkimukseen

Työmotivaation ja työssä jaksamisen edistämistä käsittelevään tutkimustyöhön

Työnhakijoiden ja avoimien työpaikkojen kohtaamista käsittelevään väitöskirjatyöhön

Hengitystieinfektioita kylmässä ympäristössä käsittelevään väitöskirjatyöhön

Kainuun hallintokokeilua ja maakuntavaaleja käsittelevään kunnallispolitiikan pro gradu -tutkielmaan

Kainuun alueella diabeteksen hoidon kehittämiseen tähtäävän etävastaanottoprojektin väitöskirjatyöhön

Museologian jatko-opintoihin ja tutkimukseen aiheesta Nälkämaan malli – Yrjö Blomstedtin ja Victor Sucksdorffin

Kainuusta keräämän aineiston merkitys suomalaisuuden rakentamisessa

Deklaratiivista sääntöpohjaista rajoiteohjelmointia käsittelevään väitöskirjatyöhön

Väitöskirjatyöhön liittyvään opintomatkaan

Mekaanisen massan online-laatumittauksia käsittelevään diplomityöhön

Oulun läänin muotoilupäivien järjestämiseen

Tommi-puukon perusmallien standardointiin, puukkokoelman, kirjallisen ja kuvamateriaalin kartuttamiseen

Passiivista ilmanpoistoa paperikoneella käsittelevään väitöskirjatyöhön

2006	Arja Heikkinen 5 000 €	<i>Psykiatriseen hoitoon hakeutuvien potilaiden hoidon tarpeen arviointia ja tarpeenmukaista hoitoa Kainuussa käsittelevään väitöskirjatutkimukseen</i>
	Elina Huusko 2 000 €	<i>Sähkökalastusaineiston tilastollista mallintamista koskevaan pro gradu –tutkimukseen</i>
	Janne Juntunen 2 000 €	<i>Satunnaisuuttujen riippumattomuutta käsittelevään pro gradu –tutkimukseen</i>
	Mervi Koskela 5 000 €	<i>Uhanalaisen kuusimaapuulla elävän eliöstön ekologiaa käsittelevään väitöskirjatyöhön</i>
	Heikki Kovalainen 2 000 €	<i>Kulttuurin käsitteitä Ralph Waldo Emersonin filosofassa tutkivan väitöskirjatyön käynnistämiseen sekä tutkimustyötä pohjustavaan kirjajulkaisuun</i>
	Emilia Oikarinen 3 000 €	<i>Modulaarista deklaratiivista sääntöpohjaista rajoiteohjelmointia käsittelevään väitöskirjatyöhön</i>
	Soili Riepula 8 000 €	<i>Kostamuksen rakentamisesta ja sen vaikutuksesta Kainuuseen aiheiseen liseniaattityöhön ja väitöskirjatyöhön</i>
	Juho Ruuhonen 1 800 €	<i>Kainuun kirkollista kehitystä keskiajalta 1700-luvulle käsittelevään selvitystyöhön</i>
	Olli Sankilampi 3 000 €	<i>Diophantoksen approksimaatioita koskevaan väitöskirjatyöhön</i>
	Minna Seppänen 3 000 €	<i>Klassisen filologian alaan kuuluvaan väitöskirjatyöhön</i>
	Marjo Suhonen 3 000 €	<i>Osallistuva ohjaus sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämishankkeen suunnittelussa Kainuun maakuntakoikeilussa vuosina 2003-2004 käsittelevään väitöskirjatyöhön</i>
	Majju Tamminen 2 000 €	<i>Kulttuuritutkimukselliseen museotyöhön Sambiassa</i>
	Minna Tanskanen 4 000 €	<i>Varusmiesten kuormittamista peruskoulutuskaudella käsittelevään väitöskirjatutkimukseen</i>
2007	Marjatta Hautala 8 000 €	<i>Kyläkoulun opettajat kulttuurin kehittäjinä Kainuussa -tutkimukseen</i>
	Jouko Järvenpää 3 000 €	<i>Raskauskomplikaatioita käsittelevän väitöskirjatyön loppuunsaattamiseen</i>
	Heikki Kovalainen 2 000 €	<i>Kulttuurin käsitettä Ralph Waldo Emersonin filosofassa käsittelevään väitöskirjatyöhön ja Yhdysvaltoihin suuntautuvaan tutkimusmatkaan</i>
	Ilpo Niskanen 4 000 €	<i>Optisten vakioiden määrittäminen nesteistä ja kiintoaineesta käsittelevään väitöskirjatyöhön</i>
	Anna Oikarinen 3 200 €	<i>Kansainvälisen käyttäjätutkimuksen liittyvän diplomityön viimeistelyyn sekä HCI International 2007 –konferenssiin osallistumiseen</i>
	Arja Oikarinen 4 000 €	<i>Kainuulaisten miesten terveyskäyttäytymistä ja terveyspalveluihin suhtautumista selvittävän väitöskirjan tekemiseen</i>
	Majja Saviniemi 4 000 €	<i>Kielenhuollon asemaa toimitustyössä käsittelevään väitöskirjaan</i>
	Sinikka Suutari 5 000 €	<i>Perhetyötä ja varhaista puuttumista käsittelevään väitöskirjatyöhön</i>
	Jari Tamminen 3 000 €	<i>Paloauton vm. 1955 entisöintityöhön</i>

LIITTEET

2008	Anni-Kaisa Ahtonen 3 000 € Antti Haapala 5 000 € Joni Hattuniemi 4 200 € Juha Heiskanen 1 300 € Jouni Kauhanen-Matti Pennanen 3000 € Mari Kaurijoki 3 000 € Elina Kempainen 4 000 € Ville Keränen 1 800 € Jyrki Komulainen 5 000 € Jaana Lappalainen 5 000 € Anneli Meriläinen-Hyvärinen 5 000 € Arttu Niskasaari 2 000 €	<i>Ostajien ja toimittajien välisiä valtasuhteita arvoverkoissa käsittelevään väitöskirjatyöhön</i> <i>Viiraveden passiivista ilmanpoistoa ja vaahdotusta käsittelevään väitöskirjatyöhön</i> <i>Puumateriaalin pinnan hienorakenteen optista karakterisointia käsittelevään väitöskirjatyöhön</i> <i>Orgaanisten valodiodien (OLED) kemialla käsittelevään väitöskirjatyöhön</i> <i>Saksalaisten Hyrynsalmelta Kuusamoon jatkosodan aikana rakentamaa rautatietä ja sen käyttöä käsittelevään tutkimukseen</i> <i>Markkinaorientaatiota liiketoimintaosaamisen näkökulmasta käsittelevään väitöskirjatyöhön</i> <i>Hiilinanoputkien kemiallista muokkaamista käsittelevään väitöskirjatyöhön</i> <i>Optisten parametrienmittausympäristöä käsittelevään diplomityöhön</i> <i>Ohjatun harjoittelun teoreettisten perusteluiden tarkastelua käsittelevään väitöskirjatyön loppuunsaattamiseen</i> <i>Hallituksen kokoonpanon ja omistusrakenteen vaikutusta pk-yrityksen kasvuun käsittelevään lisensiaattityöhön</i> <i>Talvivaaran kaivospiiriin – Kolmisopen ja Kuusilammen alueiden – etnohistoriaa käsittelevään kulttuuriantropologiseen tutkimukseen 1930-luvulta 1970-luvulle</i> <i>Käytettävyyden huomioimista ohjelmistokehityksessä käsittelevään diplomityöhön</i>
2009	Mikko Haapalainen 5 000 € Pekka Keränen 8 000 € Pekka Piirainen ja Kajak Game Team 10 000 € Maarit Vuorinen 13 000 €	<i>Pienten partikkelien elektrokineettistä hallintaa käsittelevään väitöskirjatyöhön</i> <i>Kalojen mädin ja poikasten merkintämenetelmän kehittämistä käsittelevään väitöskirjatyöhön</i> <i>Isovihan aikaan ja Kainuuseen sijoittuvan tietokonepelin demoon</i> <i>Paikallismarkkinointia käsittelevään väitöskirjatyöhön – Critical factors in region promotion in Kainuu</i>
2010	Anni Jäntti 6 000 € Jaana Kari 4 000 € Risto Kilpeläinen 5 000 € Hilkka Koivistoinen 4 000 € Liisa Kurkinen 5 000 € Kari Laitio 5 000 €	<i>Kunnan ja kuntajohdon roolien muutosta käsittelevään väitöskirjatyöhön</i> <i>Liikuntaa opettavaksi luokanopettajaksi kehittymistä käsittelevään väitöskirjatyöhön</i> <i>Maaseudun kyläkouluja oppimis- ja kasvuympäristöinä käsittelevään väitöskirjatyöhön</i> <i>Alakouluikäisten arjen ympäristöissä tapahtuvaa englannin kielen oppimista käsittelevään väitöskirjatyöhön</i> <i>Kainuulaisen maalaiskauppiaan elämää käsittelevään väitöskirjatyöhön</i> <i>Palvelukodissa asuvien ikäihmisten asumista ja viihtyisyyttä tukevien tietokoneohjelmistojen käytettävyyttä käsittelevään väitöskirjatyöhön</i>

2010	Ilpo Niskanen 3 000 €	<i>Epähomogeenisten nesteiden ja partikkelien optisten ominaisuuksien tutkimista immersiomenetelmällä käsittelevään väitöskirjatyöhön</i>
	Satu Pääkkönen 9 000 €	<i>Syökinäytteiden insuliini- ja glukoosipitoisuuksien nopeita ja helppokäyttöisiä määristysmenetelmiä käsittelevään väitöskirjatyöhön</i>
	Ville Vidgren 2 000 €	<i>Bioliotusta käsittelevään diplomityöhön</i>
2011	Mikko Haapalainen 5 000 €	<i>Dielektristen partikkelien sähkökineettistä hallintaa käsittelevään väitöskirjatyöhön</i>
	Jalo Heikkinen 3 000 €	<i>Ryysyrannan Jooseppia käsittelevään tutkimukseen</i>
	Marja-Liisa Laitinen 5 000 €	<i>Alzheimerin tautia sairastavien käyttämiä lääkkeitä käsittelevän väitöskirjatyön loppuunsaattamiseen</i>
	Tapani Liukkonen 5 000 €	<i>Kotihoitoa tukevien tietojärjestelmien käyttöönoton ongelmien kartoitusta ja niiden ratkaisemista käsittelevään tutkimukseen</i>
	Miikka Rytty 5 000 €	<i>Ryhmiä ja luuppeja käsittelevään väitöksen jälkeiseen tutkimukseen</i>
	Maarit Vuorinen 6 000 €	<i>Kriittisiä menestystekijöitä Kainuun alueen markkinoinnissa käsittelevään väitöskirjatyöhön</i>
2012	Eija Huotari 6 000 €	<i>Avustavien perheenjäsentenauttaminen suomalaisessa perheyriyksessä tutkimukseen</i>
	Janne Ohtonen 6 000 €	<i>Liiketoimitaprosessien kehittämisen kyvykkyksiä käsittelevän väitöskirjan kansainväliseen osioon</i>
	Jukka Palomäki 5 000 €	<i>Konenäkötekniikan soveltaminen automaattiseen hahmontunnistukseen perustuvaan pelianalyysiin</i>
	Satu Pääkkönen 9 000 €	<i>Insuliinin, greliinin, leptiinin nopeaa ja herkkää mittausta syljestä immunosensoreilla selvittävään tutkimukseen</i>
	Jukka Seppänen 4 000 €	<i>Simulaatio-opetuksen vaikutus leikkaus- ja anestesiahoitaja kliiniseen osaamiseen</i>
	Teemu Takalo 4 000 €	<i>Kainuuseen kohdistuvaa liikuntamatkailua käsittelevään väitöskirjatyöhön</i>
	Kirsi Törmi ja Kiertö 3 000 €	<i>Väitöstutkimuksen taiteellisen toiminnan esityksen kierrättämiseen</i>
2013	Johanna Kallio 6 500 €	<i>Nokkosen bioaktiivisten yhdisteiden analytiikkaa ja ihmisyfysiologiaan liittyviä aktiivisuusmääriä käsittelevään väitöskirjatyöhön</i>
	Helena Lonkila 5 000 €	<i>Syvällä sydänmaassa –Yrjö Blomstedtin ja Victor Sucksdorffin Kainuuta käsittelevän väitöskirjatyön loppuunsaattamiseen ja kuvatoimituksiin</i>
	Olli Ohtonen 6 500 €	<i>Maastohiihdon biomekaniikkaa käsittelevään väitöskirjatyöhön</i>

LIITTEET

2013 Henni Piirainen 6 500 €
Taneli Rantaharju 4 000 €

Kirsi Törmi ja työryhmä 5 000 €

Adenosiinireseptoreiden toimintaa käsittelevään väitöskirjatyöhön

Kehotärinäaltistuksen terveysriskien arviointimenetelmiä ja tärinäaltistuksen soveltavaa mittaamista käsittelevään väitöskirjatyöhön

Koreografista prosessia vuorovaikutteisena kokemuksena käsittelevään taiteelliseen tohtorintutkintoon

LÄHTEET

Suomen kulttuurirahaston Kainuun rahaston hoitokunnan pöytäkirjat ja työvaliokunnan pöytäkirjat 1968-2013 Kajaani ja Helsinki (Suomen kulttuurirahasto)

Kaltio 3/1948,6/1950,7-8/1951,4/1952,6/1953

Suomen kulttuurirahaston Kainuun rahaston toimintakertomukset vuosilta 1971-1992, 1997

Kansan kädestä, sivistyneistö ja kansakoululaiset Suomen kulttuurirahastoa perustamassa, toimittanut Tommi-Tapio Hämäläinen, SKS 2009

Kainuun Sanomat 1968-2013

Maritta Pohls: Suomen kulttuurirahaston historia, WSOY 1989

Reijo Heikkinen: Kainuun puolesta, Kainuun Maakuntaliiton, Kainuun seutukaavaliiton, Kainuun liiton ja Kainuun maakunta -kuntayhtymän 60-vuotishistoria, Otavan kirjapaino Oy, Keuruu 2012

SKR:n arkiston lehtileikkeet 1966-67, 1968-74, 1980-1989, 1990-1995

Valokuvat:

Kuvakeskus Hynninen Oy

Kainuun kulttuurirahaston arkisto

Esko Piippo

Kimmo Koskela

Graafinen muotoilu sekä otsikkosivujen kuvat "Frozen ones": Perhe Sirviö Osakeyhtiö / Teemu Sirviö

